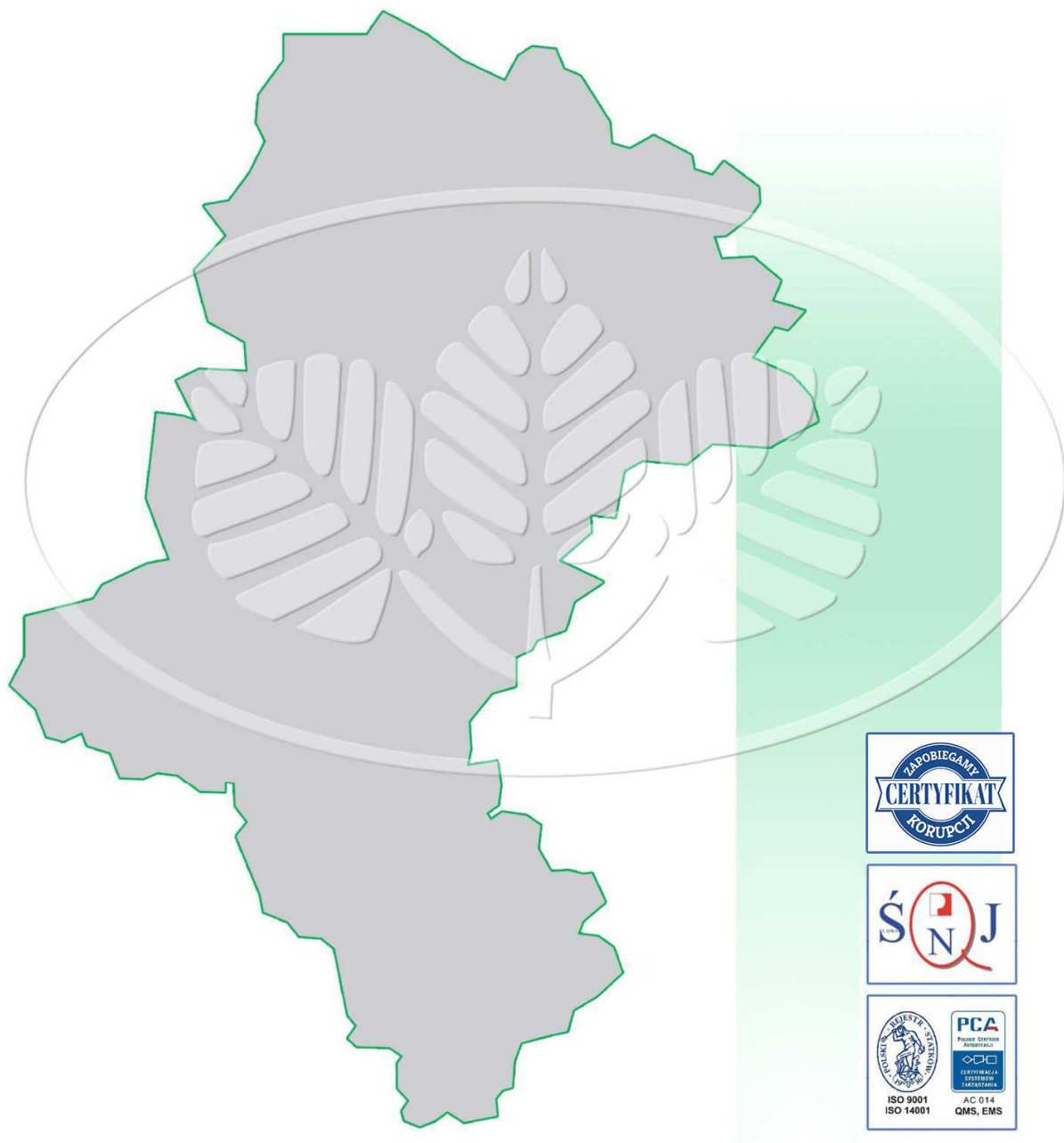

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w KATOWICACH

Sprawozdanie z działalności Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach za 2016 rok

Zatwierdzone uchwałą Rady Nadzorczej nr 29/2017 z dnia 22 lutego 2017 roku

SPIS SKRÓTÓW	1
<u>I. WPROWADZENIE .....</u>	2
<u>II. PLAN DZIAŁALNOŚCI FUNDUSZU NA 2016 ROK .....</u>	5
1. PLAN FINANSOWY NA 2016 ROK.....	5
1.1. PRZYCHODY	5
1.2. KOSZTY.....	6
2. KIERUNKI WYDATKOWANIA ŚRODKÓW FINANSOWYCH.....	9
<u>III. DZIAŁALNOŚĆ ORGANÓW STATUTOWYCH FUNDUSZU .....</u>	13
1. RADA NADZORCZA	13
2. ZARZĄD I BIURO FUNDUSZU	15
3. WSPÓŁDZIAŁANIE Z ADMINISTRACJĄ PUBLICZNĄ I ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI	18
3.1. WSPÓŁPRACA Z SAMORZADAMI I ADMINISTRACJĄ PUBLICZNĄ.....	18
3.2. KONTAKTY Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI, DZIAŁALNOŚĆ INFORMACYJNA FUNDUSZU	20
<u>IV. PROGRAM OPERACYJNY INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO .....</u>	23
1. PROGRAM OPERACYJNY INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO 2007-2013	23
1.1. REALIZACJA PROGRAMU OPERACYJNEGO INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO 2007-2013.....	23
1.2. KONTROLA W RAMACH PROGRAMU OPERACYJNEGO INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO 2007-2013.....	24
2. PROGRAM OPERACYJNY INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO 2014-2020	25
3. REALIZACJA „OGÓLNOPOLSKIEGO SYSTEMU WSPARCIA DORADCZEGO DLA SEKTORA PUBLICZNEGO I MIESZKANIOWEGO ORAZ PRZEDSIĘBIORCÓW W ZAKRESIE EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ OPRAZ OZE”	27
<u>V. GOSPODAROWANIE ŚRODKAMI FINANSOWYMI W 2016 ROKU .....</u>	29
1. BILANS.....	29
2. RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	30
<u>VI. STRUKTURA FINANSOWANIA ZADAŃ .....</u>	32
1. STRUKTURA WPŁYWÓW I WYDATKÓW	32
2. POMOC FINANSOWA FUNDUSZU	34
3. FORMY FINANSOWANIA	37
3.1. FINANSOWANIE ZWROTNE	37
3.2. FINANSOWANIE BEZZWROTNE	37
3.2.1. Dotacje, dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych i przekazanie środków	38
3.2.2. Umoznienia udzielonych pożyczek.....	39
3.2.3. Nagrody za działalność	40
3.2.4. Zwrot gminom utraconych dochodów	40
4. NADZÓR WŁAŚCICIELSKI	40
5. POMOC PUBLICZNA.....	41
6. WYDATKI MAJĄTKOWE WŁASNE	42
<u>VII. WNIOSKI I UMOWY O DOFINANSOWANIE ZADAŃ .....</u>	44
1. WNIOSKI O DOFINANSOWANIE ZADAŃ.....	44
2. ZAWARTE UMOWY.....	45
2.1. UMOWY DOTACJI, PRZEKAZANIA ŚRODKÓW I POŻYCZEK.....	46
2.2. UMOWY UMORZENIA POŻYCZEK	46
2.3. UMOWY W RAMACH ŚRODKÓW UDOSTĘPNIONYCH PRZEZ NARODOWY FUNDUSZ.....	46
<u>VIII. EFEKTY EKOLOGICZNE I RZECZOWE Z UMÓW ZAWARTYCH W 2016 ROKU .....</u>	48
1. OCHRONA I ZRÓWNOWAŻONE GOSPODAROWANIE ZASOBAMI WODNYMI.....	48

2. GOSPODARKA ODPADAMI I OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI	50
3. OCHRONA ATMOSFERY.....	50
4. ZAPOBIEGANIE POWAŻNYM AWARIOM.....	53
5. OCHRONA RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ I FUNKCJI EKOSYSTEMÓW	58
6. EDUKACJA EKOLOGICZNA	59
7. PROFILAKTYKA ZDROWOTNA.....	59
8. ZARZĄDZANIE ŚRODOWISKOWE W REGIONIE	60
<u>IX. NAJWAŻNIEJSZE ZADANIA ZAKOŃCZONE W 2016 ROKU .....</u>	61
1. OCHRONA I ZRÓWNOWAŻONE GOSPODAROWANIE ZASOBAMI WODNYMI.....	61
2. GOSPODARKA ODPADAMI I OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI	61
3. OCHRONA ATMOSFERY.....	62
4. PROGRAMY I AKCJE EKOLOGICZNE	62
<u>X. KONTROLA REALIZACJI ZAWARTYCH UMÓW .....</u>	64
<u>XI. SPIS TABEL .....</u>	65
<u>XII. SPIS RYSUNKÓW.....</u>	66

SPIS SKRÓTÓW

Biuro	Biuro Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach
Fundusz	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach
IP	Instytucja Pośrednicząca
Narodowy Fundusz	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
PGN	Plan Gospodarki Niskoemisyjnej
Plan działalności	Plan działalności Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach
Plan finansowy	Roczny Plan Finansowy Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach
POIiŚ	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko
Rada Nadzorcza	Rada Nadzorcza Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach
Zasady	Zasady udzielania dofinansowania ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach
Zarząd	Zarząd Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach
zwrot gminom utraconych dochodów	zwrot gminom utraconych dochodów z tytułu zwolnienia z podatku od nieruchomości będących własnością Skarbu Państwa, gruntów pokrytych wodami jezior o ciągłym dopływie lub odpływie wód powierzchniowych oraz gruntów zajętych pod sztuczne zbiorniki wodne

I. WPROWADZENIE

Prawne i finansowe podstawy działalności Funduszu wyznacza ustawa Prawo ochrony środowiska, ustawa o finansach publicznych, ustawa o rachunkowości, rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie gospodarki finansowej Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej oraz postanowienia Statutu Funduszu.

Jako samorządowa osoba prawna Fundusz skutecznie pełnił rolę finansowego instrumentu realizacji polityki ekologicznej państwa w połączeniu ze spełnieniem oczekiwań regionalnej społeczności. Fundusz realizował swoją misję uczestnicząc w rozwiązywaniu problemów związanych z ochroną środowiska na poziomie lokalnym, regionalnym, a także ponadregionalnym.

Celem generalnym Funduszu jest zapewnienie systematycznej i trwałej poprawy stanu środowiska w województwie śląskim oraz zachowanie i przywracanie na jego obszarze terenów o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych. Wyznaczone w Strategii zadania dla poszczególnych celów operacyjnych znalazły uszczegółowienie w Planie działalności, który precyzyjnie i odpowiednio do aktualnej sytuacji prawnej oraz finansowej identyfikował działania Funduszu. Jasno zdefiniowane cele Funduszu oraz możliwości ich realizacji w oparciu o przejrzyste zasady finansowania projektów oraz dostępne instrumenty finansowe zachęcały samorządy, jak i innych inwestorów do podejmowania działań mających istotny wpływ na jakość środowiska w regionie. W Sprawozdaniu z działalności Funduszu dokonany został przegląd realizowanych w 2016 roku działań i priorytetów oraz poziom osiągnięcia wskaźników finansowych i ekologicznych będący elementem monitoringu wdrażania Strategii.

Realizacja celów strategicznych i operacyjnych Funduszu przebiegała w ramach wdrożonego i stale doskonalonego zintegrowanego systemu zarządzania jakością i środowiskowego, zorganizowanego według wymagań międzynarodowych norm: ISO 9001, ISO 14001 i rozporządzenia w sprawie Europejskiego Systemu Ekozarządzania i Audytu (EMAS) oraz systemu przeciwdziałania zagrożeniom korupcyjnym.

Podobnie jak w latach poprzednich Fundusz w 2016 roku, wspierał działania na rzecz zrównoważonego rozwoju regionu zgodnie z polityką ekologiczną państwa i województwa, poprzez preferencyjne dofinansowanie przedsięwzięć realizujących cele długookresowe i krótkookresowe zapisane w wojewódzkim programie ochrony środowiska oraz zapewniających absorpcję środków unijnych dla osiągnięcia w województwie śląskim stanu środowiska wynikającego z ustaleń akcesji Polski do Unii Europejskiej.

Pierwszy raz w swojej historii Fundusz podjął się bezpośredniej obsługi osób fizycznych. W 2016 roku uruchomiony został pilotażowy Program „Dofinansowanie zadań realizowanych przez mieszkańców województwa śląskiego na rzecz ograniczenia niskiej emisji”. Program cieszył się ogromnym zainteresowaniem. Finalnie wsparcie finansowe uzyskało 750 wnioskodawców, na łączną kwotę dotacji wynoszącą 4,2 mln zł, przy łącznym koszcie tych zadań wynoszącym 23,8 mln zł. Oznacza to, że z terenu województwa zniknie 750 szt. starych kotłów lub pieców o niewielkiej sprawności, opalanych węglem niskiej jakości. Zastąpione one zostaną pompami ciepła, kotłami opalonymi gazem lub biomasą albo też kotłami opalonymi węglem - ekogroszkiem, który będzie spalany w kotłach najnowszej generacji, o wysokiej sprawności energetycznej. Rezultatem tych wszystkich zabiegów modernizacyjnych jest realny efekt dla środowiska. Rocznie zmniejszy się emisja pyłu do atmosfery o ok. 134 000 kg/a, SO₂ o ok. 63 000 kg/a, CO₂ o ok. 9 883 000 kg/a.

Dofinansowanie zadań przez Fundusz odbywało się na warunkach preferencyjnych w odniesieniu do: udziału środków finansowych Funduszu w kosztach kwalifikowanych zadań, wysokości oprocentowania i okresu spłaty pożyczek oraz wysokości umorzeń.

Fundusz udzielał dofinansowania zgodnie z:

- Listą przedsięwzięć priorytetowych planowanych do dofinansowania ze środków Funduszu na 2016 rok,
- Zasadami udzielania dofinansowania ze środków Funduszu,
- Kryteriami wyboru przedsięwzięć finansowanych ze środków Funduszu.

W 2016 roku Fundusz działał w oparciu o ustawę Prawo ochrony środowiska oraz wytyczne zawarte w następujących dokumentach programowych:

- Polityce ekologicznej państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016,
- Strategii Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko - perspektywa do 2020 r.,
- Programie Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032,
- Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020 +”,
- Programie Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024,
- Strategii działania Funduszu na lata 2013-2016, zaktualizowanej 23 listopada 2015 roku,
- Wspólnej strategii działania Narodowego Funduszu i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej na lata 2013-2016 z perspektywą do 2020 roku, zaktualizowanej 23 czerwca 2015 roku,
- Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych,
- Krajowym planie gospodarki odpadami 2022,
- Krajowym Programie Zapobiegania Powstawania Odpadów,
- Programie Operacyjnym Infrastruktura i Środowisko na lata 2007-2013,
- Programie Operacyjnym Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020,
- Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Śląskiego na lata 2007-2013,
- Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Śląskiego na lata 2014-2020,
- Planach gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy,
- Programie małej retencji dla województwa śląskiego,
- Planie gospodarki odpadami dla województwa śląskiego,
- Programie ochrony powietrza dla terenu województwa śląskiego mającym na celu osiągnięcie poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu oraz pułapu stężenia ekspozycji,
- Strategii Ochrony Przyrody Województwa Śląskiego do roku 2030,
- Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla Województwa Śląskiego,
- Ramowy dokument wdrażania działań na rzecz ograniczenia niskiej emisji w subregionie centralnym województwa śląskiego.

Fundusz w 2016 roku aktywnie uczestniczył we wdrażaniu środków unijnych w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko w ramach perspektywy 2007-2013. Fundusz kontynuował wypełnianie obowiązków wynikających z Porozumienia zawartego 25 czerwca 2007 roku z Ministrem Środowiska w sprawie realizacji Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko dla priorytetu: I. Gospodarka wodno-ściekowa i II. Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi

(wraz z późniejszymi aneksami). Na mocy tego porozumienia Fundusz pełnił funkcję Instytucji Pośredniczącej II stopnia (IP II) dla projektów o wartości całkowitej poniżej 25 mln euro.

Fundusz został również uwzględniony w systemie instytucjonalnym wdrażania programów unijnych w perspektywie finansowej 2014-2020. W dniu 18 grudnia 2014 roku została zawarta z Ministrem Gospodarki umowa w sprawie systemu realizacji Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020, na mocy której powierzono Funduszowi funkcję Instytucji Wdrażającej dla Działania 1.7 „Kompleksowa likwidacja niskiej emisji na terenie konurbacji śląsko-dąbrowskiej” POIiŚ na lata 2014-2020 w zakresie finansowania bezzwrotnego.

II. PLAN DZIAŁALNOŚCI FUNDUSZU NA 2016 ROK

Plan działalności na 2016 rok został opracowany w oparciu o ustawę Prawo ochrony środowiska i został przyjęty uchwałą Rady Nadzorczej nr 424/2015 z dnia 23.11.2015 roku. W trakcie roku plan był zmieniany uchwałami Rady Nadzorczej: nr 64/2016 z dnia 22.03.2016 roku, nr 143/2016 z dnia 20.05.2016 roku oraz nr 281/2016 z dnia 02.10.2016 roku. Zmiany w Planie działalności na 2016 rok dotyczyły zarówno zmian w planie finansowym stanowiącym załącznik do planu działalności, jak i zmian kwot w poszczególnych kierunkach wydatkowania środków finansowych na 2016 rok.

1. PLAN FINANSOWY NA 2016 ROK

Roczny Plan Finansowy Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach na 2016 rok został opracowany zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów w sprawie gospodarki finansowej Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej (Dz. U. nr 226 poz. 1479), z uwzględnieniem założeń przyjętych w Strategii oraz aktualnej sytuacji finansowej Funduszu.

Fundusz prowadzi samodzielną gospodarkę finansową, pokrywając z posiadanych środków i uzyskiwanych wpływów: wydatki na finansowanie zadań określonych w ustawie Prawo ochrony środowiska oraz koszty działalności. Wykonanie Planu finansowego za 2016 rok przedstawia się następująco:

Stan funduszu na początek 2016 roku wyniósł:	1 284 123 tys. zł
podstawowymi składnikami majątku były:	
należności z tytułu udzielonych pożyczek	1 145 035 tys. zł
udziały i akcje	29 177 tys. zł
środki pieniężne	157 391 tys. zł

1.1. PRZYCHODY

Przychody Funduszu w roku 2016 przedstawiają się następująco:

Tabela nr 1. Plan i wykonanie przychodów Funduszu w 2016 roku

[w tys. zł]

Lp.	Wyszczególnienie	Plan	Wykonanie
1.	Wpływy z tytułu opłat za korzystanie ze środowiska i administracyjnych kar pieniężnych	111 140	112 637
2.	Nadwyżka dochodów gmin i powiatów	1 469	1 469
3.	Przychody z tytułu dotacji z budżetu państwa	2 395	2 017
4.	Przychody finansowe	40 268	41 266
5.	Pozostałe przychody	465	1 194
	Razem	155 737	158 583

Przychody Funduszu w 2016 roku wyniosły 158 583 tys. zł i stanowiły 102 % w stosunku do planowanych przychodów. W porównaniu z rokiem 2015 mniej o 10 682 tys. zł, głównie z powodu niższych wpływów z tytułu: opłat za korzystanie ze środowiska oraz nadwyżki dochodów gmin i powiatów.

Najistotniejszą pozycję w przychodach stanowiły *przychody z opłat za korzystanie ze środowiska i administracyjnych kar pieniężnych* – 112 637 tys. zł (101 % planu). Przychody z opłat za korzystanie ze środowiska stanowiły ponad 70 % ogółu przychodów.

Kolejną istotną pozycję stanowiły *przychody finansowe* – 41 266 tys. zł (102 % planu), na które składały się przychody z tytułu:

- oprocentowania udzielonych pożyczek – 37 367 tys. zł,
- oprocentowania wolnych środków,
- pozostałe przychody, w tym aktualizacja należności od pożyczek.

Dominującą pozycję w przychodach finansowych stanowiły przychody z tytułu oprocentowania udzielonych pożyczek, które w porównaniu do 2015 roku odnotowały nieznaczny wzrost o 581 tys. zł.

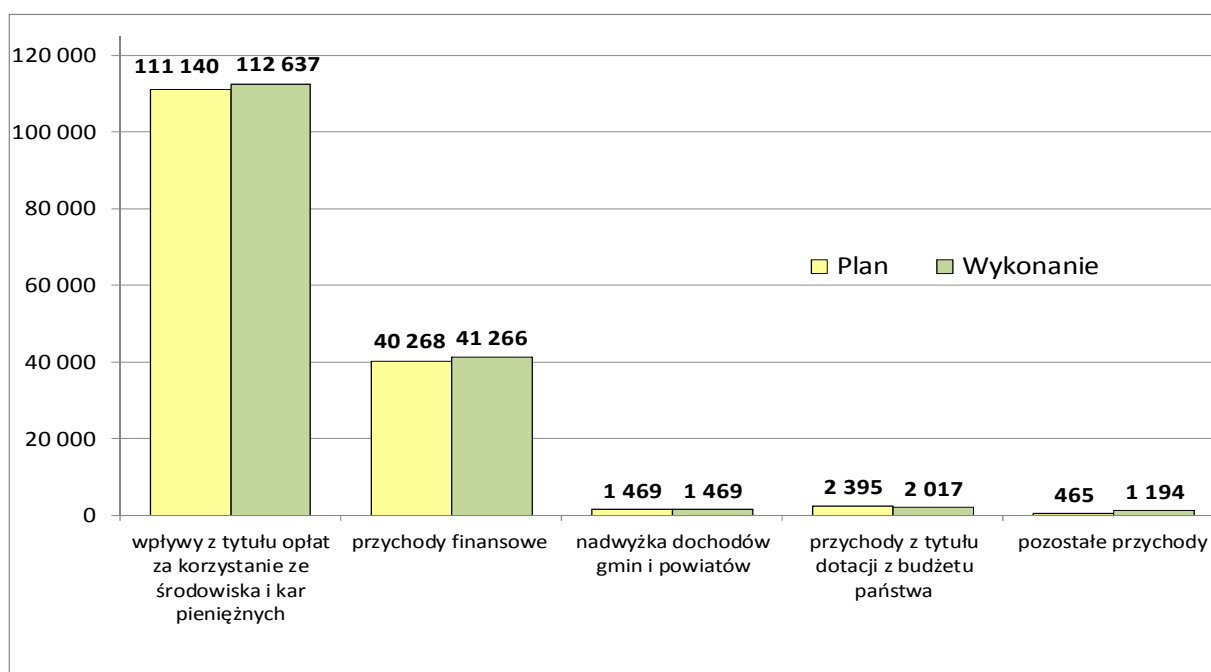
W 2016 roku Fundusz uzyskał przychody z *nadwyżki dochodów gmin i powiatów z tytułu opłat za korzystanie ze środowiska i administracyjnych kar pieniężnych* w wysokości 1 469 tys. zł. Nadwyżkę wpłacili: Gmina Poczesna i Powiat Bieruńsko-Lędziński.

Przychody z tytułu dotacji z budżetu państwa w ramach pomocy technicznej Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko dla WFOŚiGW w Katowicach jako Instytucji Wdrażającej wyniosły w 2016 roku 2 017 tys. zł (84 % planu). Dotacja stanowiła refundację poniesionych przez Fundusz kosztów kwalifikowanych, zgodnie z trybem i terminami składania wniosków o płatność w ramach Roczego Planu Działań Pomocy Technicznej POLIŚ.

Pozostałe przychody wyniosły w 2016 roku 1 194 tys. zł. Kwota ta obejmowała między innymi zwroty z rozliczeń dotacji i umorzeń pożyczek oraz refundację wydatków Funduszu związanych z realizacją projektu „Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE”.

Rys. 1. Plan i wykonanie przychodów za 2016 rok

[w tys. zł]

1.2. KOSZTY

Koszty Funduszu w roku 2016 przedstawiają się następująco:

Tabela nr 2. Plan i wykonanie kosztów Funduszu w 2016 roku

[w tys. zł]

Lp.	Wyszczególnienie	Plan	Wykonanie
1.	Dotacje (w tym dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych)	46 735	36 768
2.	Środki przekazywane państwowym jednostkom budżetowym za pośrednictwem rezerwy celowej budżetu państwa	21 805	19 741
3.	Umorzenia pożyczek	46 800	45 534
4.	Nagrody za działalność na rzecz ochrony środowiska i gospodarki wodnej	420	370
5.	Inne wydatki na ochronę środowiska	25	20
6.	Koszty działalności organów i biura	20 152	18 090
7.	Koszty finansowe	12 940	10 870
8.	Pozostałe koszty operacyjne	497	319
	Razem	149 374	131 712

Koszty Funduszu w 2016 roku wyniosły 131 712 tys. zł, co stanowiło 88% w stosunku do wielkości planowanej. W porównaniu do kosztów za 2015 rok zanotowano wzrost o 6 525 tys. zł.

Najistotniejszymi pozycjami wśród kosztów były *dotacje*, które wyniosły 36 768 tys. zł, w tym:

- dotacje na cele bieżące 15 732 tys. zł,
- dotacje na cele inwestycyjne 21 022 tys. zł,
- dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych 14 tys. zł.

W oparciu o zobowiązania z podpisanych umów mające odzwierciedlenie w Listach zadań państwowych jednostek budżetowych zakwalifikowanych do dofinansowania ze środków WFOŚiGW w Katowicach na 2016 rok kwota *środków przekazywanych państwowym jednostkom budżetowym za pośrednictwem rezerwy celowej budżetu państwa* wyniosła 19 741 tys. zł.

W 2016 roku kwota *umorzeń pożyczek* wyniosła 45 534 tys. zł.

Na *nagrody za działalność na rzecz ochrony środowiska i gospodarki wodnej niezwiązaną z wykonywaniem obowiązków pracowników administracji rządowej i samorządowej* w 2016 roku przeznaczone zostały środki w wysokości 370 tys. zł.

W związku z nałożonymi na Fundusz zobowiązaniami wynikającymi z ustawy o podatkach i opłatach lokalnych oraz na podstawie Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 20 lipca 2006 r. w sprawie zwrotu gminom utraconych dochodów z tytułu zwolnienia z podatku od nieruchomości, będących własnością Skarbu Państwa, gruntów pokrytych wodami jezior o ciągłym dopływie lub odpływie wód powierzchniowych oraz gruntów zajętych pod sztuczne zbiorniki wodne w 2015 roku wydatkowano z tego tytułu kwotę 20 tys. zł.

W 2016 roku *koszty działalności organów i biura* Funduszu wyniosły 18 090 tys. zł. Są to przede wszystkim koszty wynagrodzeń i składek od nich naliczanych 14 253 tys. zł.

Koszty finansowe za 2016 rok wyniosły 10 870 tys. zł. Kwota ta obejmowała aktualizację wartości posiadanych przez Fundusz akcji oraz płatności odsetkowe wynikające z zaciągniętej w 2013 roku pożyczki z Narodowego Funduszu.

Pozostałe koszty operacyjne na koniec 2016 roku wyniosły 319 tys. zł i dotyczyły w głównej mierze kosztów związanych z likwidacją Spółki „Ekofol II” S.A.

Stan funduszu na koniec 2016 roku wyniósł:	1 310 927 tys. zł
należności z tytułu udzielonych pożyczek	1 116 843 tys. zł
środki pieniężne	214 200 tys. zł
udziały i akcje	18 774 tys. zł

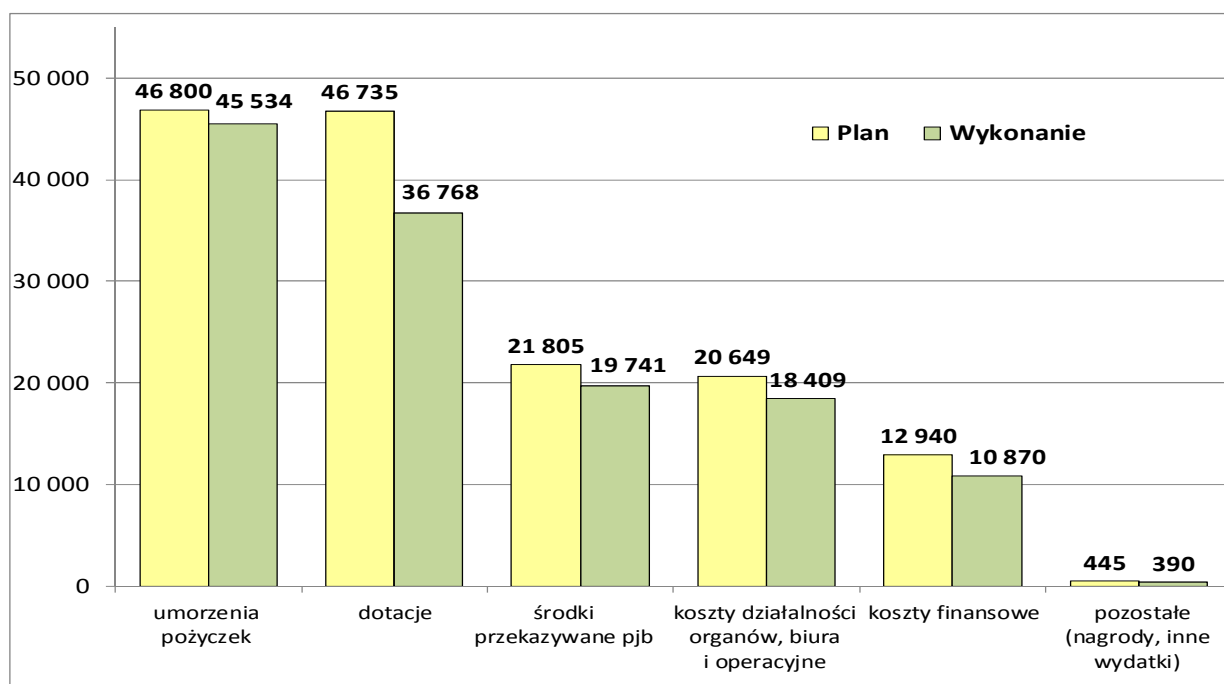
Stan środków pieniężnych na koniec 2016 roku był wyższy od planowanego o 137 730 tys. zł, co związane jest między innymi z przesunięciem (na wniosek beneficjentów) terminów wypłat środków z 2016 na 2017 rok. Zobowiązania Funduszu z tytułu dofinansowania przedsięwzięć ekologicznych na dzień 31.12.2016 roku do wypłaty w roku 2017 i latach kolejnych wynoszą 314 631 tys. zł.

Na wielkość stanu funduszu na koniec 2016 roku wpłynęły także nie ujęte w układzie tabelarycznym Sprawozdania z wykonania Roczego Planu Finansowego za 2016 rok (ze względu na narzucony rozporządzeniem wzór planu, a w konsekwencji sprawozdania z realizacji planu), pozostałe zmniejszenia funduszu w wysokości 67 tys. zł. Kwota ta wynika ze zmniejszenia funduszu z aktualizacji wyceny udziałów spółki Beskid Żywiec Sp. z o.o.

Wydatki majątkowe własne Funduszu wyniosły w 2016 roku 496 tys. zł. Wysokość tej kwoty obejmowała wydatki na zakup zestawów mebli biurowych, komputerów i oprogramowania komputerowego oraz wyposażenia technicznego biura. W 2016 roku poniesione zostały także wydatki związane z zakupem 2 nowych samochodów z równoczesnym wycofaniem z eksploatacji jednego z używanych, który osiągnął największy przebieg. Wydatki poniesione na zakupy inwestycyjne własne nie zmniejszają stanu funduszu na koniec roku.

Rys. 2. Plan i wykonanie kosztów za 2016 rok

[w tys. zł]

Konstrukcja planu finansowego zgodna z rozporządzeniem Rady Ministrów w sprawie gospodarki finansowej Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej nie pozwala na przedstawienie pełnego obrazu gospodarki finansowej Funduszu. Układ planu finansowego nie zawiera informacji odzwierciedlających najistotniejszą działalność Funduszu związaną z pożyczkowym finansowaniem ochrony środowiska, dlatego w rozdziale VI przedstawiono pełny obraz źródeł i wielkość środków finansowych pozostających w jego dyspozycji.

2. KIERUNKI WYDATKOWANIA ŚRODKÓW FINANSOWYCH

W Planie działalności na 2016 rok uwzględniony został podział wsparcia finansowego Funduszu w formie pożyczek, dotacji i przekazania środków państwowym jednostkom budżetowym na poszczególne kierunki ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

Plan działalności sformułowany został zgodnie z zapotrzebowaniem zgłoszonym przez wnioskodawców.

W zakresie ochrony wód z zaplanowanego dofinansowania w wysokości 54 840 tys. zł wypłacono 42 385 tys. zł (77% planu). Polityka finansowa Funduszu w dziedzinie ochrony wód ukierunkowana została głównie na wspieranie przedsięwzięć wynikających z realizacji Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych oraz zobowiązań traktatowych, w pierwszej kolejności tych, w których zaangażowane były bezzwrotne środki pochodzące z funduszy Unii Europejskiej.

W zakresie gospodarki wodnej w planie działalności przewidziano dofinansowanie w wysokości 20 000 tys. zł. W ramach wypłaconej kwoty 11 521 tys. zł (58% planu) Fundusz wspierał przedsięwzięcia mające na celu:

- efektywne i racjonalne korzystanie z zasobów wodnych, w szczególności poprzez minimalizację strat wody, zapewnienie mieszkańcom dostępu do wody o jakości odpowiadającej normom wody do picia,
- podejmowanie działań mających na celu adaptację do zmian klimatu, w szczególności poprzez ochronę przeciwpowodziową, zwiększanie retencji oraz likwidację skutków powodzi,
- wdrażanie kompleksowego programu ochrony przeciwpowodziowej i rozwoju systemów małej retencji, w tym realizację zadań zgodnych z planami gospodarowania wodami na obszarach dorzecza i programami gospodarki wodnej.

Na zadania z zakresu gospodarki odpadami i ochrony powierzchni ziemi zaplanowano kwotę 37 573 tys. zł. Wypłacone środki w wysokości 31 430 tys. zł (84% planu) wykorzystane zostały m.in.: na ograniczenie obciążenia środowiska odpadami, zapewnienie bezpiecznego dla środowiska unieszkodliwiania odpadów, rewitalizację terenów przemysłowych i zdegradowanych oraz ochronę gleb użytkowanych rolniczo.

Realizowane zadania były zgodne z Planem gospodarki odpadami oraz Programem Ochrony Środowiska dla województwa śląskiego.

Mając na uwadze potrzebę zwiększenia tempa realizacji Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032, w 2016 roku Fundusz kontynuował finansowanie zadań związanych z unieszkodliwianiem wyrobów zawierających azbest, w tym również realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego, w ramach Programu priorytetowego Narodowego Funduszu „SYSTEM – Wsparcie działań ochrony środowiska i gospodarki wodnej realizowanych przez WFOŚiGW Część 1) Usuwanie wyrobów zawierających azbest”.

W ramach wspomagania działań na rzecz ochrony atmosfery zaplanowano dofinansowanie w wysokości 296 510 tys. zł. W tym zakresie w 2016 roku dofinansowano zadania w łącznej wysokości

212 766 tys. zł (72% planu). Kontynuowane były realizowane przez gminy obszarowe programy ograniczenia emisji, kolejne gminy z terenu województwa śląskiego, a także przedsiębiorcy i inne podmioty uzyskały dofinansowanie na modernizację systemów grzewczych, termoizolację obiektów oraz zabudowę instalacji solarnych i fotowoltaicznych. Pomocą finansową Funduszu wsparte zostały również przedsięwzięcia polegające na poprawie efektywności wytwarzania, przesyłu i użytkowania energii, w tym poprzez kompleksową termomodernizację obiektów. Fundusz w 2016 roku dofinansował także zadania w ramach pilotażowego Programu „Dofinansowanie zadań realizowanych przez mieszkańców województwa śląskiego na rzecz ograniczenia niskiej emisji”. Mieszkańcy województwa śląskiego realizujący zadania termomodernizacyjne w domach jednorodzinnych mogli ubiegać się o wsparcie w formie dotacji. Finalnie wsparcie finansowe uzyskało 750 wnioskodawców, na łączną kwotę ponad 4 000 tys. zł. W 2016 roku wysokość wypłaconych środków z tego tytułu wyniosła 800 tys. zł.

Na zadania z zakresu ochrony różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów zaplanowano kwotę 3 095 tys. zł. W tym zakresie przeprowadzono zabiegi ochronne, prace pielęgnacyjne oraz konserwacyjne drzew i krzewów, ochronę ekosystemów leśnych, zadrzewienia i zakrzewienia, działania na rzecz ochrony i rehabilitacji zagrożonych rodzimych gatunków zwierząt lub roślin, ochronę i działania na rzecz zachowania bioróżnorodności na łączną kwotę 2 811 tys. zł (91% planu).

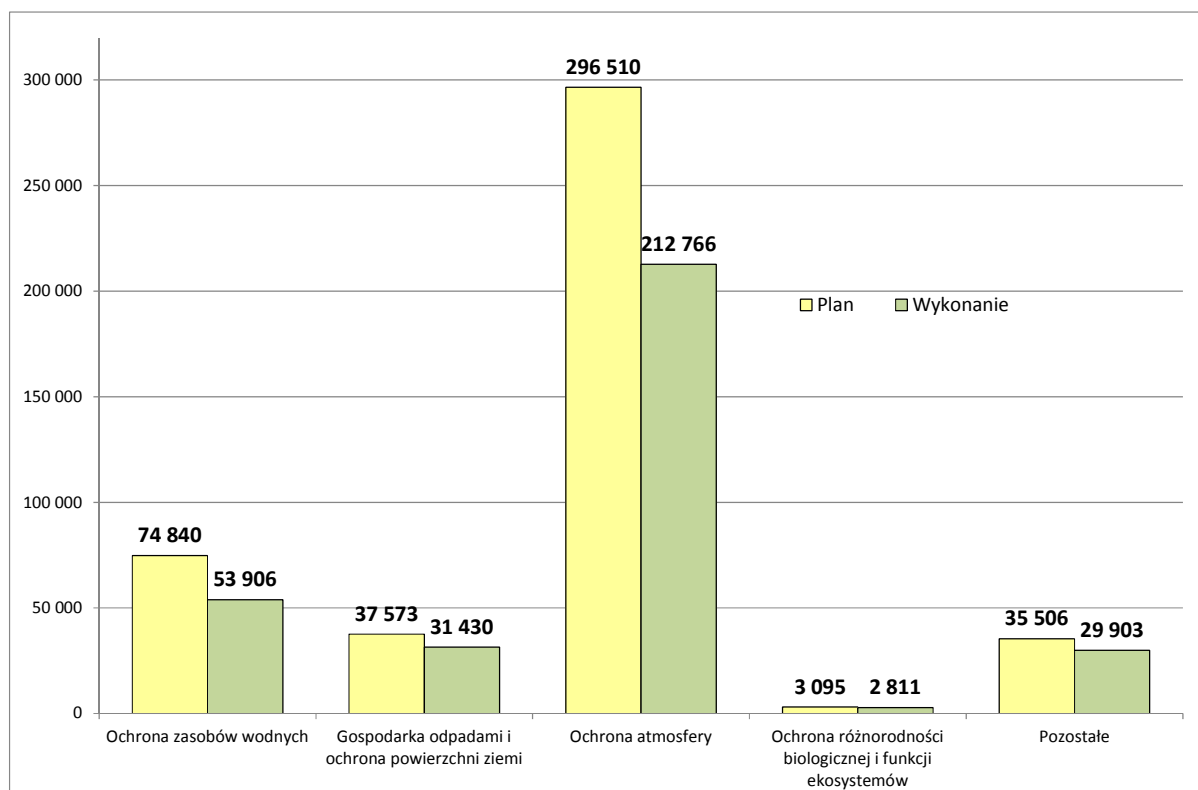
Na dofinansowanie przedsięwzięć w pozostałych dziedzinach zaplanowano środki w łącznej wysokości 35 506 tys. zł. W 2016 roku wypłacone zostały z tego tytułu środki w łącznej wysokości 29 903 tys. zł (84% planu) na dofinansowanie zadań z zakresu:

- zapobiegania poważnym awariom – dofinansowanie dla jednostek Ochotniczej i Państwowej Straży Pożarnej w celu ograniczenia ryzyka wystąpienia poważnych awarii,
- edukacji ekologicznej - przedsięwzięcia mające na celu kształtowanie ekologicznych postaw i zachowań społeczeństwa, zwłaszcza dzieci i młodzieży, w ramach tej pozycji przewidziano również dofinansowanie zadań związanych z rozwojem bazy służącej realizacji programów edukacyjnych,
- zarządzania środowiskowego, w tym:
  - monitoringu środowiska - m.in. prac badawczo-pomiarowych, infrastruktury pomiarowej Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w ramach państwowego monitoringu środowiska,
  - opracowań i ekspertyz, w tym na opracowanie programów i systemów zarządzania środowiskowego, opracowanie strategii i programów wdrożeniowych w zakresie ochrony środowiska i gospodarki wodnej, ochrony różnorodności biologicznej i krajobrazowej, a także opinie naukowe, opracowania i ekspertyzy,
  - wspomaganie systemu kontroli wnoszenia opłat za korzystanie ze środowiska,
- profilaktyki zdrowotnej dzieci z obszarów, na których występują przekroczenia standardów jakości środowiska.

Rys. 3. Kierunki wydatkowania środków w 2016 roku

[w tys. zł]

Plan i realizację wypłat środków finansowych w formie pożyczek, dotacji oraz przekazania środków w podziale na poszczególne dziedziny ochrony środowiska przedstawiono w Tabeli nr 3.

Tabela nr 3. Planowana i zrealizowana pomoc Funduszu w 2016 roku według kierunków wydatkowania środków

[w tys. zł]

Lp.	Kierunki wydatkowania środków	Pożyczki		Dotacje na cele bieżące		Dotacje na cele inwestycyjne		Przekazanie środków	
		Plan	Wykonanie	Plan	Wykonanie	Plan	Wykonanie	Plan	Wykonanie
1.	Ochrona wód	52 000	40 013	0	0	2 200	1 733	640	639
2.	Gospodarka wodna	18 000	10 035	0	0	2 000	1 486	0	0
3.	Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi	35 000	29 290	900	899	1 600	1 198	73	43
4.	Ochrona atmosfery	270 000	194 983	0	0	18 300	11 536	8 210	6 247
5.	Zapobieganie poważnym awariom	4 000	0	0	0	4 550	4 506	9 541	9 472
6.	Ochrona różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów	0	0	3 000	2 716	0	0	95	95
7.	Edukacja ekologiczna	0	0	6 100	5 324	565	563	0	0
8.	Monitoring środowiska	0	0	0	0	4	0	2 911	2 910
9.	Opracowania i ekspertyzy	0	0	1 300	1 155	0	0	335	335
10.	Wspomaganie systemu kontroli wnoszenia opłat za korzystanie ze środowiska	0	0	1 000	676	0	0	0	0
11.	Profilaktyka zdrowotna	0	0	5 200	4 962	0	0	0	0
Razem		379 000	274 321	17 500	15 732	29 219	21 022	21 805	19 741

III. DZIAŁALNOŚĆ ORGANÓW STATUTOWYCH FUNDUSZU

1. RADA NADZORCZA

W 2016 roku Rada Nadzorcza działała w składzie siedmioosobowym.

Do 31 stycznia 2016 roku w skład Rady Nadzorczej wchodził:

Rafał Miland	przedstawiciel Ministra Środowiska (<i>Przewodniczący Rady Nadzorczej</i>)
Karol Węglarzy	przedstawiciel samorządu gospodarczego (<i>Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej</i>)
Maciej Tchorz	Dyrektor Wydziału Ochrony Środowiska Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego (<i>Sekretarz Rady Nadzorczej</i>)
Bronisław Karasek	Przewodniczący Komisji Środowiska i Gospodarki Wodnej Sejmiku Województwa Śląskiego
Bernard Błaszcyk	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska
Jerzy Suchy	Przedstawiciel organizacji ekologicznych
Aleksander Herczek	Przewodniczący Regionalnej Rady Ochrony Przyrody

Od 1 lutego 2016 roku w skład Rady Nadzorczej wchodził:

Rafał Miland	przedstawiciel Ministra Środowiska (<i>Przewodniczący Rady Nadzorczej</i>)
Karol Węglarzy	przedstawiciel samorządu gospodarczego (<i>Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej</i>)
Bernard Błaszcyk	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska
Bronisław Karasek	Przewodniczący Komisji Środowiska i Gospodarki Wodnej Sejmiku Województwa Śląskiego
Łukasz Tekeli	p.o. Dyrektora Wydziału Ochrony Środowiska Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego
Jerzy Suchy	Przedstawiciel organizacji ekologicznych
Aleksander Herczek	Przewodniczący Regionalnej Rady Ochrony Przyrody

Od 29 lutego 2016 roku Bernard Błaszcyk został wybrany na Sekretarza Rady Nadzorczej Funduszu

Od 29 sierpnia 2016 roku w skład Rady Nadzorczej wchodził:

Krzysztof Melka	przedstawiciel Ministra Środowiska (<i>Przewodniczący Rady Nadzorczej</i>)
Karol Węglarzy	przedstawiciel samorządu gospodarczego (<i>Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej</i>)
Bernard Błaszczyk	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska (<i>Sekretarz Rady Nadzorczej</i>)
Bronisław Karasek	Przewodniczący Komisji Środowiska i Gospodarki Wodnej Sejmiku Województwa Śląskiego
Łukasz Tekeli	p.o. Dyrektora Wydziału Ochrony Środowiska Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego
Jerzy Suchy	Przedstawiciel organizacji ekologicznych
Aleksander Herczek	Przewodniczący Regionalnej Rady Ochrony Przyrody

W 2016 roku odbyło się 12 posiedzeń Rady Nadzorczej, podczas których podjęto 375 uchwał, w tym w sprawie udzielenia dofinansowania przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej, w sprawie częściowego umorzenia udzielonych pożyczek oraz organizacyjne.

Rada Nadzorcza w 2016 roku, rozpatrzyła i uchwaliła bądź zatwierdziła m. in.:

- Sprawozdanie finansowe Funduszu za 2015 rok,
- Sprawozdanie z działalności Funduszu za 2015 rok,
- podział zysku Funduszu za 2015 rok,
- skorygowany Plan działalności na 2016 rok,
- skorygowany Plan finansowy na 2016 rok,
- Plan działalności na 2017 rok,
- Plan finansowy na 2017 rok,
- Listę przedsięwzięć priorytetowych planowanych do dofinansowania ze środków Funduszu na 2017 rok,
- Zasady udzielania dofinansowania ze środków Funduszu,
- Szczególne zasady finansowania przedsięwzięć związanych z wystąpieniem klęski żywiołowej lub innych nadzwyczajnych zdarzeń noszących znamiona klęski żywiołowej,
- Szczególne zasady dofinansowania dla osób fizycznych realizujących inwestycje w ramach Programu pilotażowego pn.: „Dofinansowanie zadań realizowanych przez mieszkańców województwa śląskiego na rzecz ograniczenia niskiej emisji”,
- Strategię działania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach na lata 2017-2020.

Rada Nadzorcza pełniła bieżący nadzór nad działalnością Funduszu. W ustawowym terminie uchwały Rady Nadzorczej przekazywane były Wojewodzie Śląskiemu, jako organowi nadzoru, który nie zgłosił zastrzeżeń do żadnej z nich.

2. ZARZĄD I BIURO FUNDUSZU

W 2016 roku Zarząd pracował w następującym składzie:

Andrzej Pilot	Prezes Zarządu
Tadeusz Kosek	Zastępca Prezesa Zarządu
Agnieszka Siemińska	Zastępca Prezesa Zarządu
Agnieszka Kostempska	Zastępca Prezesa Zarządu
Rafał Adamus	Zastępca Prezesa Zarządu

Zarząd odbył w 2016 roku 70 posiedzeń i podjął 2018 uchwał, w tym w sprawie udzielenia dofinansowania przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej, zmian warunków dofinansowania oraz organizacyjne.

W zakresie wypełniania zadań bieżących prace Zarządu w 2016 roku koncentrowały się przede wszystkim na:

- rozpatrywaniu wniosków i podejmowaniu uchwał o udzieleniu pożyczek i dotacji na zadania, w których udział Funduszu nie przekraczał 846 320,90 zł (tj. 0.5% przychodów Funduszu uzyskanych w 2015 r. zgodnie z wymogami ustawy Prawo ochrony środowiska) oraz podejmowaniu uchwał w sprawie przedłożenia do zatwierdzenia przez Radę Nadzorczą dofinansowania przedsięwzięć, w których udział Funduszu przekraczał tę kwotę,
- przedkładaniu Radzie Nadzorczej wniosków o częściowe umorzenie udzielonych pożyczek,
- zawieraniu umów pożyczek i dotacji (z oceną zdolności kredytowej i podejmowaniem decyzji o sposobie zabezpieczenia dla pożyczek),
- kontroli realizacji umów, rozliczaniu rat pożyczek i zakończonych inwestycji,
- wypełnianiu Porozumienia w sprawie realizacji Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko dla osi priorytetowych: I – Gospodarka wodno-ściekowa i II – Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi – zawartego 25 czerwca 2007 roku z Ministrem Środowiska,
- realizacji zadań wynikających z pełnienia funkcji Instytucji Wdrażającej dla Działania 1.7 „Kompleksowa likwidacja niskiej emisji na terenie konurbacji śląsko-dąbrowskiej” Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020,
- udziale Funduszu w projekcie pn. „Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorców w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE”,
- wypełnianiu Porozumienia w sprawie realizacji Działania 2.3. POIiŚ 2014-2020 Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach,
- bieżącym gospodarowaniu środkami finansowymi Funduszu,
- doskonaleniu procedur w zakresie rozpatrywania wniosków o przyznanie pomocy finansowej,
- opracowaniu Sprawozdania finansowego Funduszu za 2015 rok oraz Sprawozdania z działalności Funduszu za 2015 rok,
- przygotowaniu projektu Planu działalności na 2017 rok,
- przygotowaniu projektu Planu finansowego na 2017 rok,
- przygotowaniu projektu Strategii działania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach na lata 2017-2020,

- prowadzeniu współpracy z organami władzy samorządowej i rządowej, funduszami ochrony środowiska i gospodarki wodnej, służbami ochrony środowiska oraz społecznymi organizacjami ekologicznymi,
- uczestnictwie w konferencjach, naradach i sympozjach organizowanych przez gminy, podmioty gospodarcze, placówki naukowo-badawcze i administrację publiczną,
- doskonaleniu zintegrowanego systemu zarządzania jakością i środowiskowego,
- zatwierdzeniu Deklaracji środowiskowej EMAS [Rozporządzenie (WE) Nr 1221/2009 – EMAS],
- bieżącej analizie pracy Biura Funduszu i podejmowaniu decyzji usprawniających jego działalność.

W 2016 roku na bieżąco była doskonalona organizacja pracy Biura, celem dostosowania jej do aktualnych potrzeb, także związanych z obsługą projektów w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko. Przeciętne zatrudnienie w 2016 roku wyniosło (w przeliczeniu na etaty) 123,86 etatów.

W lipcu 2016 roku Fundusz uruchomił pilotażowy Program „Dofinansowanie zadań realizowanych przez mieszkańców województwa śląskiego na rzecz ograniczenia niskiej emisji” skierowany bezpośrednio do osób fizycznych – czyli mieszkańców będących właścicielami lub współwłaścicielami jednorodzinnych budynków mieszkalnych. Celem programu było zastąpienie starych pieców lub kotłów - pompami ciepła, kotłami opalonymi gazem lub biomasą albo też kotłami opalonymi węglem – ekogroszkiem, który będzie spalany w kotłach nowej generacji, o wysokiej sprawności energetycznej. Wsparcie finansowe uzyskało 750 wnioskodawców na łączną kwotę dotacji wynoszącą 4,2 mln zł.

W Funduszu funkcjonuje (wdrożony w 2003 roku) zintegrowany system zarządzania jakością i środowiskowego (ZSZ), zgodny z wymaganiami międzynarodowych norm: ISO 9001:2008, ISO 14001:2004 oraz europejskiego systemu ekozarządzania i audytu we wspólnocie (EMAS), obejmujący od 2015 roku także System Przeciwdziałania Zagrożeniom Korupcyjnym (SPZK – nakładka ISO 9001) według standardu Krajowej Izby Gospodarczej i Polskiego Centrum Badań i Certyfikacji.

W 2016 roku poddano audytowi nadzoru działający w Funduszu ZSZ. Potwierdzeniem wdrożenia systemu i spełniania przez Fundusz wymagań ISO 9001, ISO 14001 i EMAS jest uzyskanie certyfikatu wydanego przez niezależną jednostkę certyfikującą w zakresie: „Gromadzenie i gospodarowanie środkami finansowymi, z ich przeznaczeniem na dofinansowanie przedsięwzięć proekologicznych, poprawiających stan środowiska w województwie śląskim”.

W kwietniu 2016 roku zostało przeprowadzone badanie satysfakcji klientów zewnętrznych Funduszu – wskaźnik satysfakcji wyniósł 88,50%.

Fundusz poddał również weryfikacji „Deklarację Środowiskową EMAS WFOŚiGW w Katowicach”. Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska pismem z 26 lipca 2016 roku poinformował, że utrzymał Fundusz w rejestrze organizacji zarejestrowanych w systemie ekozarządzania i audytu EMAS, pod numerem PL 2.24-002-6.

Przestrzeganie zasad zawartych w Księdze Zintegrowanego Systemu Zarządzania Jakością i Środowiskowego należy do podstawowych obowiązków wszystkich pracowników Funduszu. Zapewnia to, że istotne dla spełniania celów jakościowych i środowiskowych czynności związane z planowaniem, realizacją, pomiarem, analizą i doskonaleniem procesów są objęte pełnym nadzorem i udokumentowane.

Kontrola zarządcza, (o której mowa w art. 68 ustawy o finansach publicznych) ustanowiona została przez Kierownictwo Funduszu stosownie do wymogów prawnych. Wprowadzone rozwiązania organizacyjno – prawne uwzględniają wytyczne określone w standardach kontroli zarządczej dla jednostek sektora finansów publicznych.

Integralną częścią kontroli zarządczej jest wdrożony w Funduszu kompleksowy system zarządzania ryzykiem. W 2016 roku przeprowadzono udokumentowany proces identyfikacji i analizy ryzyka na poziomie operacyjnym i strategicznym. W wyniku tej analizy podjęto stosowne działania zaradcze, ograniczające ryzyko, poprzez m.in. wprowadzenie modyfikacji usprawniających funkcjonujące procedury.

W Wojewódzkim Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach audyt wewnętrzny realizowany jest na podstawie art. 274, ust. 4 Ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.

Zgodnie z przepisami aktów normatywnych, audyt wewnętrzny w Funduszu stanowi element systemu kontroli zarządczej, a zarazem jest narzędziem do oceny jej funkcjonowania.

Istotę, cele, zasady i zakres przedmiotowy audytu wewnętrznego, organizację pracy audytora wewnętrznego oraz sposób i tryb postępowania audytowego w Funduszu, określają postanowienia aktu wewnętrznego, tj. regulaminu przeprowadzania audytu wewnętrznego.

Do obowiązków audytora w Funduszu należy również przeprowadzanie postępowań w trybie kontroli wewnętrznej – instytucjonalnej, co zostało unormowane stosowną regulacją.

W 2016 roku przedmiotem postępowań audytora (w trybie – odpowiednio do potrzeb - zadań zapewniających, czynności doradczych, sprawdzających, monitorujących, kontroli instytucjonalnej) były zagadnienia z obszaru dotyczącego:

- bezpieczeństwa informacji w systemach informatycznych (realizacja obowiązku dot. corocznego audytu wewnętrznego w zakresie IT, wynikającego z § 20 ust. 2 pkt 14 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 12 kwietnia 2012 r. w sprawie Krajowych Ram Interoperacyjności, minimalnych wymagań dla rejestrów publicznych i wymiany informacji w postaci elektronicznej oraz minimalnych wymagań dla systemów teleinformatycznych),
- ochrony danych osobowych,
- komunikacji wewnętrznej (analiza elementów systemu komunikacji wewnętrznej w całej organizacji w kontekście kryteriów określonych w standardach kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych, wprowadzonych Komunikatem Nr 23 Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2009 r. - standardy grupy D „Informacja i Komunikacja”,
- polityki antykorupcyjnej,
- zabezpieczeń wiarygodności Funduszu w odniesieniu do zawartych umów pożyczek, dotacji,
- dofinansowania przez Fundusz programów związanych z profilaktyką zdrowotną wraz z edukacją ekologiczną dzieci i młodzieży – zorganizowanych wyjazdów dzieci chorych lub zagrożonych schorzeniami związanymi z zanieczyszczeniem środowiska, wyjazdów śródrocznych na tzw. zielone szkoły, wyjazdów w okresie wakacji i ferii zimowych (postępowanie niezakończony – wznowienie i kontynuacja w roku 2017).

W roku sprawozdawczym, procesy realizowane w ramach audytu wewnętrznego i wewnętrznej kontroli instytucjonalnej, były m.in. przedmiotem oceny auditorów Biura Certyfikacji Systemów Zarządzania PRS S.A. (audit zewnętrzny - „nadzoru”, przeprowadzony w maju 2016 roku).

Audиторzy ISO nie wnieśli zastrzeżeń w przedmiocie badania, a ponadto podkreślili istotność analizy ryzyka przeprowadzanej przez audytora wewnętrznego, kwalifikując to działanie do „silnych stron” Organizacji.

Beneficjenci Funduszu dostrzegają jego efektywność i transparentność działania. Efekty pracy Funduszu znajdują społeczne uznanie. Fundusz jest postrzegany jako instytucja wspierająca poprawę warunków środowiska i w tym zakresie realizująca ważne zapotrzebowanie społeczności regionu.

3. WSPÓŁDZIAŁANIE Z ADMINISTRACJĄ PUBLICZNĄ I ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI

3.1. WSPÓŁPRACA Z SAMORZĄDAMI I ADMINISTRACJĄ PUBLICZNĄ

Fundusz współpracował z Samorządem Województwa Śląskiego w zakresie ochrony środowiska i gospodarki wodnej w regionie. Zarządowi Województwa przekazano Sprawozdanie z działalności Funduszu za 2015 rok oraz inne sprawozdania i informacje.

Współpracowano na bieżąco z Urzędem Marszałkowskim Województwa Śląskiego, zwłaszcza z Wydziałem Ochrony Środowiska. Dofinansowano również zadania realizowane przez samorząd Województwa Śląskiego z zakresu gospodarki wodnej, ochrony atmosfery, wspomagania systemu kontroli wnoszenia opłat, edukacji ekologicznej oraz ochrony różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów.

W marcu odbyły się 2 spotkania konsultacyjne nt. Listy przedsięwzięć priorytetowych, planowanych do dofinansowania ze środków Funduszu na 2017 rok z przedstawicielami jednostek samorządu terytorialnego, przedsiębiorcami oraz przedstawicielami spółdzielni mieszkaniowych (potencjalnymi beneficjentami Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020 w ramach projektu „Program kompleksowej likwidacji niskiej emisji na terenie konurbacji śląsko – dąbrowskiej”).

Pracownicy Funduszu prowadzili konsultacje z grupami beneficjentów reprezentujących samorzady gmin i powiatów, przedsiębiorców, spółdzielców i firmy komunalne na temat podstawowych zasad i warunków obowiązujących przy dofinansowaniu ze środków Funduszu zadań służących ochronie środowiska. Eksperti Funduszu zapraszani byli do udziału w szkoleniach i naradach poświęconych możliwościom wsparcia przez Fundusz proekologicznych inwestycji.

W kwietniu odbyła się debata „Smog w województwie śląskim - jak uchronić mieszkańców przed tym zjawiskiem?”. Przed debatą odbył się briefing prasowy z udziałem Prezesa Zarządu Funduszu Andrzeja Pilota oraz Marszałka Województwa Śląskiego Wojciecha Saługa.

Konferencja "Identyfikacja i inwentaryzacja terenów poprzemysłowych i zdegradowanych, a atrakcyjność inwestycyjna gmin" odbyła się w maju w Głównym Instytucie Górnictwa w Katowicach. Organizatorami spotkania były: Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach, Śląski Urząd Marszałkowski oraz Główny Instytut Górnictwa. Podczas konferencji przedstawiono informacje na temat możliwości finansowania rewitalizacji terenów poprzemysłowych i zdegradowanych przez Fundusz oraz w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020.

W czerwcu Zastępca Prezesa Zarządu Funduszu Rafał Adamus, Marszałek Województwa Śląskiego Wojciech Saługa, Przewodniczący Zgromadzenia Związku Międzygminnego ds. Ekologii w Żywcu Antoni Szlagor oraz Starosta Żywiecki Andrzej Kalata podpisali porozumienie na rzecz ochrony powietrza i energetyki prosumenckiej. Przyjęte założenia współpracy mają doprowadzić do poprawy jakości powietrza poprzez ograniczenie lub uniknięcie emisji dwutlenku węgla oraz innych szkodliwych substancji do atmosfery w Powiecie Żywieckim.

Podczas odbywających się we wrześniu II Dni Energii Miasta Katowice pod hasłem Misja: Czyste powietrze! eksperci Funduszu wzięli udział w debatach i indywidualnych konsultacjach i przekazali zebranym m.in. praktyczną wiedzę dotyczącą pozyskiwania środków finansowych związanych z działaniami energooszczędnymi.

W październiku odbyła się konferencja prasowa, dotycząca konsekwencji zmiany prawa wodnego. Wzięli w niej udział Prezes Zarządu Funduszu Andrzej Pilot, Marszałek Wojciech Saługa, Prezes Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów S.A. Łukasz Czopik oraz prezydenci miast Aglomeracji

Górnośląskiej: Andrzej Kotala i Arkadiusz Chęciński. W grudniu w Śląskim Urzędzie Marszałkowskim odbyła się konferencja prasowa dotycząca między innymi planowanych zmian w Ustawie Prawo Ochrony Środowiska i ich konsekwencji dla województwa.

Kontynuowano współpracę ze Śląskim Urzędem Wojewódzkim w Katowicach, która dotyczyła:

- opiniowania ważniejszych zadań związanych z ochroną przeciwpowodziową przez Wydział Zarządzania Kryzysowego,
- dofinansowania przedsięwzięć realizowanych przez Urząd Wojewódzki bądź jednostki podległe Wojewodzie Śląskiemu, w tym:
  - prowadzenia stałych pomiarów stanu środowiska w ramach regionalnego monitoringu środowiska, wydania rocznych raportów o stanie środowiska,
  - doposażenia jednostek Państwowej Straży Pożarnej w sprzęt do usuwania skutków powodzi oraz przeciwdziałania skutkom poważnych awarii przemysłowych oraz katastrof chemicznych i ekologicznych.

Fundusz współpracował z Narodowym Funduszem oraz innymi wojewódzkimi funduszami ochrony środowiska i gospodarki wodnej w zakresie:

- przygotowania przedsięwzięć planowanych do dofinansowania z Funduszu Spójności,
- współfinansowania przedsięwzięć z udziałem zagranicznych środków pomocowych, przede wszystkim Funduszu Spójności,
- doskonalenia procedur związanych z dofinansowaniem przedsięwzięć ekologicznych,
- uczestnictwa w pracach nad Wspólną Strategią działania Narodowego Funduszu i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej na lata 2017 – 2020,
- wymiany informacji o złożonych wnioskach z terenu województwa śląskiego i zawartych umowach z Narodowym Funduszem.

W lutym 2016 roku wraz z Narodowym Funduszem zorganizowano 22 spotkanie Forum „Dobre praktyki w gospodarce odpadami i rewitalizacji środowiska” – w ramach cyklu spotkań na temat rewitalizacji terenów poprzemysłowych.

W 2016 roku Fundusz przekazywał środki na podstawie umowy udostępnienia środków zawartej w 2015 roku z Narodowym Funduszem w celu udzielenia beneficjentom dotacji na przedsięwzięcia zgodne z gminnymi programami usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest w zakresie demontażu, zbierania, transportu oraz unieszkodliwiania lub zabezpieczenia odpadów zawierających azbest. Środki przekazywane będą w również w roku 2017.

Fundusz dysponował środkami Narodowego Funduszu w ramach dwóch pierwszych edycji programu KAWKA z lat ubiegłych, których celem jest likwidacja niskiej emisji wspierająca wzrost efektywności energetycznej i rozwój rozproszonych odnawialnych źródeł energii. W 2016 roku uruchomiono trzecią edycję programu KAWKA finansowaną wyłącznie ze środków statutowych Funduszu. Program realizowany jest na podstawie określonych przez siebie warunków konkursowych.

Wychodząc naprzeciwko postulatami pakietu klimatyczno - energetycznego UE20/20/20, Fundusz bierze udział w projekcie pn. „Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorców w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE”, stworzonym w 2015 roku przez Narodowy Fundusz, Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju oraz Ministerstwo Gospodarki. Beneficjentem projektu jest Narodowy Fundusz we współpracy z 15 wojewódzkimi funduszami ochrony środowiska i gospodarki wodnej i Urzędem Marszałkowskim Województwa Lubelskiego, jako Partnerami. Z ramienia Funduszu w projekcie uczestniczy 5 osób, posiadających tytuł

certyfikowanego Doradcy energetycznego, wyodrębnionych w strukturze Funduszu jako Zespół Doradców Energetycznych.

Fundusz współpracował z Ministerstwem Rozwoju / Ministerstwem Rozwoju i Finansów oraz Ministerstwem Energii pełniąc funkcję Instytucji Wdrażającej dla Działania 1.7 „Kompleksowa likwidacja niskiej emisji na terenie konurbacji śląsko-dąbrowskiej” Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020. Wsparcie jest adresowane do gmin i powiatów ziemskich wchodzących w skład Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego.

Płaszczyzną stałej wymiany opinii i koordynacji działań wojewódzkich funduszy był Konwent Prezesów wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

3.2. KONTAKTY Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI, DZIAŁALNOŚĆ INFORMACYJNA FUNDUSZU

Z myślą o realizacji celów dotyczących jakości i zapewnienia zadowolenia klientów Funduszu oraz innych zainteresowanych stron, przez cały rok 2016 pracownicy Funduszu uczestniczyli na bieżąco w seminariach, konferencjach i innych spotkaniach konsultacyjnych.

W marcu 2016 roku odbywały się spotkania z przedstawicielami pozarządowych organizacji ekologicznych, przedsiębiorców oraz samorządowców. Celem spotkań była konsultacja zapisów Listy przedsięwzięć priorytetowych planowanych do dofinansowania ze środków WFOŚiGW na 2017 rok.

Fundusz w marcu podpisał porozumienie o współpracy z Izbą Rzemieśniczą oraz Małej i Średniej Przedsiębiorczości w Katowicach. Na mocy porozumienia zawartego przez obie instytucje powstał Punkt Konsultacyjny Funduszu przy Izbie. Kolejny Punkt Konsultacyjny powstał przy Głównym Instytucie Górnictwa oraz reaktywowany został Punkt przy Polskiej Izbie Ekologii. W punktach konsultacyjnych można zapoznać się z ofertą Funduszu – na stałe wyposażone są w ulotki informacyjne o możliwościach dofinansowania zadań proekologicznych.

Po raz dwudziesty trzeci Fundusz przyznał nagrody z okazji Dnia Ziemi. 22 kwietnia w Katowicach odbyła się uroczystość wręczenia Zielonych Czeków – nagród dla osób wyróżniających się w działalności proekologicznej na terenie województwa śląskiego. Nagrody przyznawane są w kategoriach: innowacje i technologie, programy i akcje dotyczące ochrony przyrody, prace naukowo-badawcze, edukacja ekologiczna dzieci i młodzieży, publicystyka ekologiczna, działania popularyzatorskie i promocja postaw proekologicznych.

4 czerwca w Ośrodku Harcerskim w Chorzowie odbył się Finał konkursu EkoAktywni 2016. W ramach imprezy odbyły się: warsztaty, pokazy, koncerty, zostały zorganizowane stoiska promujące instytucje i organizacje ekologiczne, stoiska handlowe ze zdrową żywnością, literaturą przyrodniczą i rękodziełem związanym z przyrodą, konkursy wiedzy ekologicznej, wystawy fotograficzne, prelekcje naukowe. Przedsięwzięcie adresowane było do liderów ekologicznych z terenu województwa śląskiego, grup zorganizowanych – grup przedszkolnych i szkolnych oraz pozarządowych organizacji ekologicznych, a także gości indywidualnych odwiedzających park. Podczas imprezy stoisko informacyjne zorganizował Fundusz, a pracownicy prowadzili konkursy dla dzieci i młodzieży oraz informowali o ofercie Funduszu.

W czerwcu odbyło się X Forum Nowej Gospodarki, w którym uczestniczyli Doradcy energetyczni Funduszu. Tematem wiodącym tegorocznej edycji była transformacja energetyki w Polsce Południowej i budowanie miast przyszłości opartych na gospodarce niskoemisyjnej.

Przedstawiciele Funduszu wzięli udział w VI Europejskim Kongresie Małych i Średnich Przedsiębiorstw w Katowicach. Fundusz był gospodarzem autorskiego panelu „Środki finansowe WFOŚiGW

w Katowicach dla małego i średniego przedsiębiorcy” oraz podczas Targów Biznes Expo w ramach Kongresu na stoisku Funduszu specjaliści przedstawiali jego ofertę.

Fundusz zorganizował drugą edycję konkursu pod nazwą „ZIELONA PRACOWNIA_PROJEKT’2016”. Adresatami były szkoły podstawowe (klasy 4-6), gimnazjalne i ponadgimnazjalne z terenu województwa śląskiego. Przedmiotem konkursu było utworzenie projektu szkolnej pracowni na potrzeby nauk przyrodniczych, biologicznych, ekologicznych, geograficznych, geologicznych czy chemiczno-fizycznych. Projekt mógł być zrealizowany dzięki dofinansowaniu w ramach Konkursu „ZIELONA PRACOWNIA’2016”.

W listopadzie na zaproszenie Tarnogórskiej Izby Handlowo - Przemysłowej Fundusz uczestniczył w konsultacjach dla przedsiębiorców oraz samorządów lokalnych poświęconych możliwości ubiegania się o środki unijne oraz dofinansowania zadań związanych z odnawialnymi źródłami energii.

W grudniu rozstrzygnięty został konkurs Funduszu pod nazwą EkoKarlik’2016, który skierowany był do przedsiębiorców, spółdzielni oraz jednostek samorządu terytorialnego i samorządu gospodarczego z terenu województwa śląskiego, realizujących szeroko pojęte przedsięwzięcia z zakresu ochrony środowiska.

Fundusz obejmował swym patronatem odbywające się w województwie śląskim konferencje, seminaria poświęcone tematyce ochrony środowiska oraz ekologiczne targi i wystawy:

- Stowarzyszenie FENIX - VIII edycja Krajowego Konkursu Energetycznego im. Profesora Jacka Malko,
- Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Częstochowa - Interdyscyplinarny konkurs wiedzy o wodzie WODA=ŻYCIE,
- Miasto Kalety - VI Konferencja poświęcona rozwojowi kaletańskiej dzielnicy Zielona,
- Polska Izba Ekologii - Konferencja „Ustawa o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi – obowiązki przedsiębiorców w zakresie realizacji odzysku i recyklingu odpadów wielomateriałowych i po środkach niebezpiecznych”,
- Regionalne Centrum Gospodarki Wodno-Ściekowej S.A. Tychy - Konferencja „Energetyczne wykorzystanie osadów ściekowych. Metan jako paliwowe multi-źródło w transporcie i gospodarce komunalnej”,
- Przedszkole Miejskie nr 51 Sosnowiec - Dzień Bociana,
- Powiatowy Zespół Szkół w Łędzinach - Ogólnopolska III Konferencja Naukowo – Ekologiczna „Ekorozwój w Polsce i w Europie”,
- Stowarzyszenie Zielona Ziemia w Radzionkowie - XI Otwarta Konferencja Ekologiczna BIORÓŻNORODNOŚĆ,
- Śląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Częstochowie - XXXVII Dni Otwarte Śląskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego,
- Miasto Pszczyzna - Ogólnopolska V edycja DAISY DAYS,
- Tarnogórskie Centrum Kultury - EKOKRAINA oraz festiwal EKOTOFILM,
- Polska Fundacja Ekologiczna w Szczecinie - III Forum Ekologiczne,
- EXPO Silesia Sp. z o.o. - VIII Edycja Targów Urzędzeń i Technologii Branży Wodociągowo-Kanalizacyjnej HYDROSILESIA oraz VI Edycja Targów Melioracji i Urzędzeń Wodnych, Infrastruktury i Urzędzeń Przeciwpowodziowych MELIORACJE,
- Urząd Miasta Katowice - Konferencja w ramach II Dni Energii Miasta Katowice,
- Stowarzyszenie Nasze Kalety - VI Rodzinne Grzybobranie,
- OSP "Florian" w Strzybnicy - festyn strażacki "Dni Strzybnicy",
- Akademia Słońca - Program "3 x Bezpieczeństwo",
- Centrum Handlowe FORUM w Gliwicach - FORUM kontra SMOG,

- Krajowa Izba Gospodarki Nieruchomościami - II Edycja Konkursu "Inwestycja Roku",
- Polska Izba Ekologii - Konferencja "Ekoinnowacje w Polsce. Stan obecny. Bariery rozwoju. Możliwości wsparcia.",
- Fundacja Innowacyjnych Technologii i Energetyki Odnawialnej - Śląski Konkurs 3x20 na rzecz odpowiedzialnego rozwoju,
- Biuro Promocji i Wystaw ASTRA - FORUM Efektywności Energetycznej INFO ENERGIA 2017,
- Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 5 w Bytomiu – Konkurs wiedzy o Bałtyku.

Fundusz regularnie przekazywał w mediach regionalnych i ogólnopolskich informacje o działaniach w zakresie wspierania przedsięwzięć proekologicznych oraz o formach udzielanej pomocy, a także o roli i znaczeniu Funduszu w systemie finansowania ochrony środowiska w regionie. Odbywało się to za pośrednictwem prasy, radia, telewizji i internetu. Poświęcone temu były także konferencje prasowe z udziałem dziennikarzy mediów regionalnych i ogólnopolskich publicystów ekologicznych. Na zaproszenie Funduszu dziennikarze śląskich mediów w czerwcu wzięli udział w sesji terenowej poświęconej przebudowie drzewostanów świerkowych w lasach Beskidu Śląskiego i Żywieckiego. Śląskie media uczestniczyły w wyjazdach studyjnych na kolonie dzieci i młodzieży współfinansowane przez Fundusz.

Fundusz prowadzi stronę internetową (www.wfosigw.katowice.pl) oraz profile na portalach społecznościowych:

- <https://twitter.com/WFOSiGWKatowice>,
- <https://www.facebook.com/wfosigw.katowice>

będące najczęstszym źródłem informacji o działalności Funduszu.

Na stronie internetowej znaleźć można informacje o:

- zasadach dofinansowania zadań proekologicznych,
- wzorach i wykazach dokumentów wymaganych w procedurach przyznawania dotacji i pożyczek oraz umarzania pożyczek,
- Funduszach Europejskich,
- strukturze organizacyjnej, polityce jakości, środowiskowej i antykorupcyjnej przyznanych certyfikatach,
- bieżącej działalności organów Funduszu,
- akcjach i przedsięwzięciach dofinansowanych przez Fundusz.

Na stronie internetowej znajduje się także aktywna zakładka „Strefa Beneficjenta”, w której śledzić można stan realizacji złożonych wniosków oraz zawartych umów.

Fundusz prowadził politykę informacyjną także poprzez:

- elektroniczny Biuletyn Informacji Publicznej (<http://bip.wfosigw.katowice.pl>),
- wykaz decyzji Rady Nadzorczej i Zarządu Funduszu dotyczących dofinansowania zadań podjętych w 2016 roku,
- elektroniczny newsletter informujący samorządy i media województwa śląskiego o najważniejszych, bieżących wydarzeniach z udziałem przedstawicieli Funduszu, rozsyłany drogą mailową do gmin i mediów w województwie śląskim.

IV. PROGRAM OPERACYJNY INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO

1. PROGRAM OPERACYJNY INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO 2007-2013

1.1. REALIZACJA PROGRAMU OPERACYJNEGO INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO 2007-2013

W 2016 roku Fundusz kontynuował wypełnianie obowiązków wynikających z Porozumienia zawartego 25 czerwca 2007 roku z Ministrem Środowiska w sprawie realizacji Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko dla priorytetu: I. Gospodarka wodno-ściekowa i II. Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi (wraz z późniejszymi aneksami). Na mocy tego porozumienia Fundusz pełni funkcję Instytucji Pośredniczącej II stopnia (IP II) dla projektów o wartości całkowitej poniżej 25 mln euro, realizując liczne zadania, które można podzielić na następujące grupy:

- przygotowanie i ocena projektów indywidualnych z listy Ministra Infrastruktury i Rozwoju (MliR) oraz zgłaszanych w trybie konkursowym. Zdania Funduszu polegają, m.in., na ocenie formalnej i merytorycznej I stopnia wniosków o dofinansowanie, przekazywaniu wyników oceny do Ministerstwa Środowiska, jako Instytucji Pośredniczącej (IP), zawieraniu umów z beneficjentami,
- kontrola Beneficjenta w zakresie procedur zawierania umów oraz realizacji projektów (kontrola na miejscu), wykrywanie nieprawidłowości oraz formułowanie zaleceń, sporządzanie i przekazywanie informacji pokontrolnej do IP,
- monitorowanie realizacji projektów oraz sprawozdawczość, sporządzanie i przekazywanie do IP informacji miesięcznych, sprawozdań okresowych, rocznych i końcowych oraz zbiorczej informacji z raportów o osiągniętych efektach,
- zarządzanie finansowe i rozliczanie projektów, w tym m.in., wdrożenie systemu księgowego rejestrującego każdą operację związaną z przekazywaniem środków na realizację projektów, przyjmowanie, weryfikacja i zatwierdzanie złożonych przez beneficjentów wniosków o płatność, zatwierdzanie wydatków kwalifikowalnych poniesionych przez beneficjentów, dokonywanie płatności zaliczkowych, pośrednich oraz końcowych na rzecz beneficjentów, odzyskiwanie i zwrot środków nieprawidłowo wydatkowanych,
- informacja i promocja, w tym działania informacyjne i promocyjne wynikające z Planu Komunikacji POIiŚ na lata 2007-2013, powiadamianie beneficjentów o obowiązkach informacyjnych w związku z realizacją projektów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej, monitorowanie i kontrolowanie wypełniania przez beneficjentów obowiązków informacyjnych.
- koordynacja i prowadzenie spraw związanych z planowaniem, kwalifikowaniem wydatków i rozliczeń środków z pomocy technicznej POIiŚ, opracowywanie Roczno Planu Działań Pomocy Technicznej oraz Wieloletniego Planu Działań Pomocy Technicznej, sporządzanie wniosków o płatność pośrednią i końcową oraz sprawozdawczość dotycząca pomocy technicznej.

Na podstawie odrębnego Porozumienia zawartego 14 listopada 2007 roku (wraz z późniejszymi aneksami) z Narodowym Funduszem, zaakceptowanego przez Ministra Środowiska, Fundusz pełnił rolę Instytucji Pośredniczącej II stopnia dla projektu indywidualnego pn.: „Budowa kompleksowego systemu gospodarki odpadami w Sosnowcu”.

W związku z koniecznością wprowadzenia zmian w umowach o dofinansowanie w 2016 roku podpisano 25 aneksów, a w tym aneksy dotyczące rozszerzenia zakresu rzeczowego projektów lub wydłużenia okresu realizacji projektów. Każde wystąpienie beneficjentów o zmianę warunków umowy o dofinansowanie wymagało przeprowadzenia wnikliwej oceny zasadności wprowadzenia zmian, w szczególności weryfikacji zgodności z „Minimalnymi warunkami, na podstawie których Instytucja

Pośrednicząca może podjąć decyzję ws. rozszerzenia zakresu projektu współfinansowanego ze środków osi priorytetowych I-V POIiŚ”.

W 2016 roku pracownicy Funduszu monitorowali realizację 35 projektów o całkowitej wartości ponad 895 225 tys. zł i dofinansowaniu z Unii Europejskiej o wartości ponad 487 045 tys. zł. W 2016 roku beneficjentom wypłacono środki w kwocie ponad 61 633 tys. zł. Fundusz pełniąc funkcję Instytucji Pośredniczącej II stopnia do 2016 roku certyfikował wydatki w łącznej kwocie ponad 572 031 tys. zł. W 2016 roku jeden beneficjent wystąpił do Instytucji Wdrażającej z prośbą o rozwiązanie zawartej umowy o dofinansowanie.

Fundusz wykonywał czynności mające na celu zapoznanie beneficjentów z warunkami rozliczenia dofinansowania z POIiŚ, a w szczególności wymogami rozliczenia końcowego.

Z prowadzonych przez Fundusz działań w 2016 roku zostały sporządzone sprawozdania kwartalne, sprawozdanie roczne i sprawozdanie końcowe. Ponadto sporządzano miesięczne zestawienia zawartych umów/aneksów oraz planowanych do zawarcia aneksów, miesięczne i kwartalne rejestry korekt i naruszeń oraz co dwa tygodnie zestawienia dotyczące wniosków o płatność.

1.2. KONTROLA W RAMACH PROGRAMU OPERACYJNEGO INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO 2007-2013

W 2016 roku Fundusz prowadził działania kontrolne związane z realizacją Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2007-2013 na podstawie planu kontroli w następujących obszarach:

- kontrole na miejscu realizacji projektu (na zakończenie projektu oraz trwałości projektu),
- kontrole procedur zawierania umów oraz aneksów do umów,
- kontrole (autoryzowanie) wniosków beneficjentów o płatność.

Kontrole projektów na miejscu - na zakończenie projektu miały na celu weryfikację prawidłowości realizacji projektu, a w tym sprawdzenie, czy informacje dotyczące postępu w realizacji projektu oraz poniesionych wydatków przedstawiane przez beneficjenta we wnioskach o płatność są zgodne ze stanem rzeczywistym oraz czy osiągnięto wskaźniki rezultatu projektów.

Kontrola projektu na miejscu - trwałości projektu miała na celu sprawdzenie, czy w projekcie nie nastąpiły znaczące modyfikacje w rozumieniu art. 57 ust. 1 rozporządzenia ogólnego 1083/2006, a w szczególności czy majątek wytworzony w wyniku realizacji projektu jest wykorzystywany zgodnie z przeznaczeniem.

W 2016 roku przeprowadzono 4 planowe kontrole na miejscu, w tym: 3 kontrole na zakończenie projektu i 1 kontrolę trwałości projektu.

Kontrole procedur zawierania umów miały na celu sprawdzenie, czy umowy są zawierane zgodnie z prawem, w szczególności, czy przestrzegane są zasady uczciwej konkurencji i równego traktowania wykonawców.

W 2016 roku przeprowadzono 30 kontroli procedur zawierania umów i zmian do umów (11 to kontrole procedur zawierania umów, a 19 to kontrole zmian do umów lub aneksów).

Z ogólnej liczby zakończonych kontroli, 3 kontrole były zaplanowane, a 27 doraźnych. W zakończonych kontrolach:

- w 14 opiniach nie stwierdzono uchybień; wynik kontroli: *bez zastrzeżeń*,

- w 16 opiniach stwierdzono naruszenia powodujące konieczność nałożenia wskaźnika pomniejszającego wartość wydatków kwalifikowalnych; wynik kontroli: z *istotnymi zastrzeżeniami*.

Kontrole wniosków o płatność obejmowały weryfikację załączonych dokumentów rozliczeniowych oraz sprawdzenie kwalifikowalności poszczególnych wydatków, a w szczególności:

- zgodności zakresu wykonanych prac z umową o dofinansowanie,
- zgodności poniesionych wydatków z zasadami kwalifikowania wydatków zawartymi w Wytycznych w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko,
- autoryzując kwoty wydatków uznanych za kwalifikowalne.

W 2016 roku zweryfikowano 39 wniosków o płatność, w tym 24 wnioski o płatność końcową rozliczające środki UE na łączną kwotę ponad 61 633 tys. zł.

Fundusz, jako Instytucja Wdrażająca, dokonał rozliczenia wdrażanych projektów w terminie i zgodnie z obowiązującymi zasadami określonymi w przepisach unijnych i krajowych.

W perspektywie finansowej 2007-2013 łączna kwota dofinansowania udzielonego i wypłaconego beneficjentom na realizację 34 projektów wynosiła ponad 486 050 tys. zł.

2. PROGRAM OPERACYJNY INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO 2014-2020

W dniu 18 grudnia 2014 roku została zawarta z Ministrem Gospodarki umowa w sprawie systemu realizacji Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020, na mocy której powierzono Funduszowi funkcję Instytucji Wdrażającej dla Działania 1.7 „Kompleksowa likwidacja niskiej emisji na terenie konurbacji śląsko-dąbrowskiej” POIŚ na lata 2014-2020 w zakresie finansowania bezzwrotnego. W 2016 roku podpisano z Instytucją Pośredniczącą (Ministerstwem Energii) trzy aneksy do niniejszej umowy, które miały na celu regulacje m.in kwestii kontroli zamówień publicznych i obiegu środków europejskich pomiędzy instytucjami.

Fundusz współdziałając z Wydziałem Rozwoju Regionalnego Śląskiego Urzędu Marszałkowskiego, aktywnie uczestniczył w przygotowaniu dokumentów strategicznych na szczeblu regionalnym niezbędnych dla uruchomienia środków finansowych oferowanych w Działaniu 1.7, tj.: „Ramowego dokumentu wdrażania działań na rzecz ograniczenia niskiej emisji w subregionie centralnym województwa śląskiego” oraz „Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020”. Fundusz czynnie współpracował z potencjalnymi beneficjentami Działania 1.7 poprzez m.in., liczne spotkania robocze, szkolenia, kontakty telefoniczne oraz mailowe. Ich celem było wykorzystanie w całości przyznanej dla Działania 1.7 POIŚ 2014-2020 alokacji środków tj. kwoty 240 871 056 EUR. Fundusz brał również czynny udział w konsultacjach dokumentów programowych na szczeblu krajowym.

W dniu 3 czerwca 2016 roku ogłoszono nabory o dofinansowanie w ramach Działania 1.7.

Środki przeznaczone dla Subregionu Centralnego stanowią wyodrębniony budżet i projekty z tego terenu nie muszą konkurować z projektami z innych regionów Polski. Działanie 1.7 ma za zadanie wsparcie realizacji kompleksowego programu likwidacji niskiej emisji na terenie gmin i powiatów ziemskich wchodzących w skład Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego objętego strategią Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT) dla województwa śląskiego, głównie na obszarach o dużych skupiskach wielorodzinnych budynków mieszkalnych. Interwencja ma na celu rozwiązanie najważniejszych problemów Subregionu Centralnego z punktu widzenia wsparcia przedsięwzięć z obszarów o ponadnormatywnym przekroczeniu poziomów pyłów i innych szkodliwych substancji,

w tym ograniczających emisję CO₂. Celem działania jest zmniejszenie poziomu emisji pyłu zawieszonego PM10 oraz CO₂ przy uwzględnieniu jak najniższego kosztu ograniczenia/uniknięcia emisji zanieczyszczeń powietrza. Według danych Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach 40% udziału emisji w skali kraju ma swoje źródło na terenie województwa śląskiego dlatego też Działanie 1.7 ujęte zostało na liście przedsięwzięć Kontraktu Terytorialnego Województwa Śląskiego.

Działanie 1.7 obejmuje 3 poddziałania:

- Poddziałanie 1.7.1 – Głęboka kompleksowa modernizacja energetyczna wielorodzinnych budynków mieszkalnych (działania termoizolacyjne; budowa lub przebudowa wewnętrznych instalacji odbiorczych – centralnego ogrzewania i centralnej wody użytkowej; w powiązaniu z przyłączeniem do miejskiego systemu ciepłowniczego),
- Poddziałanie 1.7.2 – Przebudowa istniejących systemów ciepłowniczych i sieci chłodu w celu zmniejszenia strat na przesyłach i dystrybucji ciepła; budowa nowych odcinków sieci ciepłowniczych wraz z przyłączami,
- Poddziałanie 1.7.3 – Budowa sieci ciepłowniczych lub sieci chłodu umożliwiające wykorzystanie energii cieplnej wytworzonej w źródłach wysokosprawnej kogeneracji, ciepła odpadowego, ciepła z instalacji OZE, a także powodująca zwiększenie wykorzystania ciepła wyprodukowanego w takich instalacjach.

Projekty w ramach Poddziałania 1.7.2 i 1.7.3 są wybierane w trybie pozakonkursowym i mają strategiczne znaczenie dla obszaru objętego realizacją Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych. Wszystkie projekty zostały wskazane w „Ramowym dokumencie wdrażania działań na rzecz ograniczenia niskiej emisji w subregionie centralnym województwa śląskiego”, zatwierdzonym w dniu 24 listopada 2015 roku przez Zarząd Województwa Śląskiego oraz umieszczone w „Wykazie projektów zidentyfikowanych przez właściwą instytucję w ramach trybu pozakonkursowego” stanowiącym Załącznik nr 5 do Szczegółowego Opisu Osi Priorytetowych POIiŚ 2014-2020. Potencjalni beneficjenci w ramach Poddziałania 1.7.2 i 1.7.3 w trybie pozakonkursowym zobowiązani byli do złożenia wniosków o dofinansowanie do końca grudnia 2016 roku. W ramach tych poddziałań złożone zostały 24 wnioski o dofinansowanie.

Dla wnioskodawców w poddziałaniu 1.7.1 (wspólnot mieszkaniowych i ich porozumień oraz spółdzielni mieszkaniowych) został ogłoszony konkurs z terminem naboru od 4 lipca do 31 października 2016 roku. W tym konkursie zostało złożonych 112 wniosków o dofinansowanie. Łączna kwota dofinansowania, o którą wnioskują potencjalni beneficjenci poddziałania 1.7.1 to ok. 116 mln złotych.

Po ogłoszeniu naborów projektów w ww. poddziałaniach Fundusz zintensyfikował swoje działania dotyczące współpracy z potencjalnymi beneficjentami. Zorganizowano szkolenia dla wnioskodawców poszczególnych poddziałań dotyczących przygotowania wniosków o dofinansowanie. Promocję prowadzono również na spotkaniach organizowanych przez Władze poszczególnych gmin, stowarzyszenia/zrzeszenia właścicieli nieruchomości oraz na Kongresie Małych i Średnich Przedsiębiorstw, który odbył się w Katowicach w październiku 2016 roku. Spotkania te miały formę zarówno wykładu jak i indywidualnych konsultacji z poszczególnymi ich uczestnikami. Ponadto potencjalni beneficjenci mieli możliwość kontaktu z pracownikami Funduszu i uzyskania wyjaśnień w drodze korespondencji pocztowej lub elektronicznej oraz na spotkaniach w siedzibie Funduszu.

Fundusz jako Instytucja Wdrażająca współpracuje z instytucjami nadrzędnymi Instytucją Zarządzającą (Ministerstwem Rozwoju) i Instytucją Pośredniczącą (Ministerstwem Energii) oraz Wydziałem Rozwoju Regionalnego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego. W oparciu o przedłożone fiszki projektów IW wystąpiła o aktualizację „Ramowego dokumentu wdrażania działań na rzecz

ograniczenia niskiej emisji w subregionie centralnym województwa śląskiego” oraz „Wykazu projektów zidentyfikowanych przez właściwą instytucję w ramach trybu pozakonkursowego”.

Ponadto, Fundusz kontynuuje współpracę z Narodowym Funduszem – Instytucją Wdrażającą POIiŚ w ramach porozumienia zawartego w dniu 28 października 2015 roku, dotyczącego powierzenia części obowiązków Funduszowi w ramach działania 2.3. POIiŚ 2014-2020 jako Instytucji Wdrażającej.

Część wydatków Funduszu związanych z wdrażaniem POIiŚ była współfinansowana z dwóch projektów pomocy technicznej:

- POIiŚ Projekt: Plan działań sektora energetyka na lata 2014-2020, Działanie 1.10.

W ramach projektu Fundusz złożył 4 wnioski o płatność, w tym jeden wniosek rozliczający wydatki poniesione w IV kwartale 2015 roku w ramach działania 15.1, oraz trzy wnioski za I, II, III kwartał 2016 roku. Łączna kwota refundacji wydatków kwalifikowalnych poniesionych przez Fundusz ze środków Unii Europejskiej wynosiła 617 tys. złotych.

- POPT Projekt: "Wsparcie zatrudnienia w WFOŚiGW w 2016 roku", Działanie 1.1.

W ramach projektu Fundusz złożył 3 wnioski o płatność za I, II, III kwartał 2016 roku na kwotę: 1 018 tys. zł oraz wniosek o wypłatę zaliczki w wysokości 382 tys. zł. Łączna kwota refundacji wydatków kwalifikowalnych poniesionych przez Fundusz ze środków Unii Europejskiej wynosiła w 2016 roku 1 400 tys. złotych. Fundusz wykorzystał w całości przyznaną kwotę alokacji.

3. REALIZACJA „OGÓLNOPOLSKIEGO SYSTEMU WSPARCIA DORADCZEGO DLA SEKTORA PUBLICZNEGO I MIESZKANIOWEGO ORAZ PRZEDSIĘBIORCÓW W ZAKRESIE EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ OPRAZ OZE”

3 marca 2016 roku Minister Energii i Prezes Narodowego Funduszu podpisali umowę w sprawie realizacji Projektu pod nazwą "Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE", o wartości 128 974 901,28 zł. Jest on realizowany w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko zgodnie z osią priorytetową I, Poddziałanie 1.3.3 "Zmniejszenie emisyjności gospodarki".

W dniu 28 kwietnia 2016 roku zawarta została Umowa o partnerstwie na rzecz realizacji Projektu pn. „Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorców w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE” pomiędzy Narodowym Funduszem (Partnerem Wiodącym) a 14 Wojewódzkimi Funduszami Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i Urzędem Marszałkowskim Województwa Lubelskiego, jako Partnerami. Wartość Projektu przyznana dla Funduszu wynosi 7 255 912,70 zł i w 100% jest refundowana z Funduszy Europejskich. Projekt będzie realizowany do 31.12.2023 r.

Z ramienia Funduszu w Projekcie uczestniczy 5 osób, które po przejściu kilkutygodniowego szkolenia zakończonego egzaminem otrzymało tytuł certyfikowanego Doradcy energetycznego. Doradcy dzięki zdobytym umiejętnościom m. in. z zakresu efektywności energetycznej, transportu, odnawialnych źródeł energii są przygotowani w pierwszej kolejności do wsparcia gmin, powiatów, Urzędu Marszałkowskiego w zakresie przygotowywania i weryfikacji Planów Gospodarki Niskoemisyjnej (PGN). Aktualnie służą wsparciem doradczym przy przygotowaniu i realizacji inwestycji w obszarze efektywności energetycznej i odnawialnych źródeł energii. W kolejnym etapie Doradcy będą służyć pomocą w szkoleniu i wsparciu energetyków gminnych.

Działania Doradców wykazywane są w comiesięcznych raportach przekazywanych do Narodowego Funduszu. Każdy z partnerów ma wyznaczone cele w postaci wskaźników. W 2016 roku Doradcy przeprowadzili 5 działań edukacyjno – szkoleniowych, 46 działań informacyjno – promocyjnych,

udzieli 359 porad, przeprowadzili 44 spotkania z przedstawicielami gmin, zweryfikowali 12 audytów energetycznych oraz udzielili 459 konsultacji. Głównym nurtem działań w 2016 roku była ocena PGN-ów opracowywanych przez gminy. Pozytywnie oceniono 89 PGN-ów co wiązało się z 315 konsultacjami przeprowadzonymi w tym zakresie.

Wydatki Funduszu związane z realizacją projektu „Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE”, są finansowane z funduszy UE. W 2016 roku złożono do Narodowego Funduszu 6 częściowych wniosków o płatność (w tym obejmujących także wydatki poniesione w 2015 roku), za 2 wnioski wpłynęła refundacja w łącznej wysokości 388 tys. zł.

V. GOSPODAROWANIE ŚRODKAMI FINANSOWYMI W 2016 ROKU

Fundusz gospodarował środkami finansowymi zgodnie z zapisami ustawy Prawo ochrony środowiska z uwzględnieniem wymogów ustawy o rachunkowości i Rozporządzenia Rady Ministrów z 16.11.2010 roku w sprawie gospodarki finansowej Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

Udzielenie dofinansowania ze środków Funduszu poprzedzała ocena zgodności z Zasadami, analiza wielkości planowanego efektu ekologicznego i kosztu jego uzyskania oraz ocena zabezpieczenia udzielanych pożyczek. Wypłata środków następowała w formie refundacji zweryfikowanych wydatków lub zaliczkowo w ratach, z uwzględnieniem zasady wypłaty kolejnych rat dopiero po zaakceptowaniu przez Fundusz rozliczenia kwot uprzednio wypłaconych. Prowadzone były kontrole realizacji rzeczowej i finansowej zadania u beneficjenta.

Fundusz prowadzi księgi rachunkowe w oparciu o przepisy ustawy o rachunkowości. Sprawozdanie finansowe Funduszu za 2016 rok zostało poddane badaniu przez niezależnego biegłego rewidenta wpisanego na listę podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych. Wyboru rewidenta Firmę Pol-Tax Sp. z o.o. w Warszawie, dokonała Rada Nadzorcza Funduszu w ramach przeprowadzonego postępowania zgodnie z Regulaminem udzielania zamówień publicznych. W przedstawionej opinii Rewident potwierdził, że zbadane sprawozdanie zostało sporządzone zgodnie z przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg rachunkowych oraz rzetelnie i jasno przedstawia sytuację majątkową i finansową Funduszu.

1. BILANS

Suma bilansowa na koniec 2016 roku wyniosła 1 356 819 tys. zł i wzrosła w stosunku do poprzedniego roku o ponad 13 990 tys. zł. Po stronie aktywów na zanotowaną zmianę złożył się wzrost środków pieniężnych (56 810 tys. zł) oraz spadek wartości posiadanych udziałów i akcji (-10 403 tys. zł) przy jednoczesnym spadku należności z tytułu pożyczek udzielanych w ramach działalności statutowej (-28 192 tys. zł). Należności z tytułu udzielonych pożyczek których wartość na dzień bilansowy wynosiła 1 116 843 tys. zł stanowiły największy składnik aktywów Funduszu (82%).

Po stronie pasywów zanotowano wzrost kapitału (funduszu) własnego w kwocie 26 804 tys. zł oraz spadek zobowiązań wynikający ze spłaty pożyczki zaciągniętej w NFOŚiGW (-12 960 tys. zł).

Udział kapitału (funduszu) własnego w finansowaniu majątku w 2016 roku przekracza 96%.

Tabela nr 4. Wybrane pozycje bilansu

[w tys. zł]

Lp.	Wyszczególnienie	Za rok 2015	Za rok 2016
I.	AKTYWA, z tego:	1 342 829	1 356 819
1.	Rzeczowe aktywa trwałe	6 573	6 443
2.	Należności długoterminowe	916 862	862 430
3.	Inwestycje długoterminowe	29 177	18 774
4.	Należności krótkoterminowe	232 452	254 756
5.	Inwestycje krótkoterminowe	157 391	214 200
II.	PASYWA, z tego:	1 342 829	1 356 819
1.	Kapitał (fundusz) własny, z tego:	1 284 123	1 310 927
1.1.	Kapitał (fundusz) podstawowy	1 185 538	1 229 616

2. RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

W roku 2016 statutowe przychody Funduszu, uzyskiwane na podstawie ustawy Prawo ochrony środowiska, wyniosły 112 637 tys. zł i były niższe od uzyskanych w roku poprzednim o 5 124 tys. zł.

Wydatki bezzwrotne zrealizowane przez Fundusz w 2016 roku, związane z dofinansowaniem ochrony środowiska i gospodarki wodnej, stanowiące koszt w rozumieniu rachunku wyników, wyniosły 102 433 tys. zł. W tej kwocie mieszczą się udzielone dotacje i dopłaty do oprocentowania kredytów, umorzenia udzielonych pożyczek, a także wypłacone nagrody za działalność na rzecz ochrony środowiska i przekazane gminom utracone dochody z tytułu podatku od nieruchomości (w wyniku ulg w związku z prowadzoną gospodarką wodną). Poziom finansowania bezzwrotnego był wyższy od zrealizowanego w roku 2015 (98 131 tys. zł).

W okresie sprawozdawczym koszty działalności biura wyniosły 18 090 tys. zł. Zarząd przykładął dużą wagę do efektywności wykorzystania posiadanych zasobów, uzasadnienia i celowości ponoszonych kosztów działalności. W szczególności temu celowi służą procedury udzielania zamówień publicznych i kontroli zarządczej. Prowadzona jest ocena ogólnego poziomu ponoszonych kosztów, w odniesieniu do zakresu i skali prowadzonej działalności. Omawiając koszty działalności Funduszu należy zauważyć, za zapisem zawartym w Strategii, że koszty te miały pełne pokrycie w przychodach finansowych jakie Fundusz uzyskuje w wyniku prowadzonej działalności.

Przychody finansowe stanowiły istotną pozycję rachunku wyników. W 2016 roku, z tytułu odsetek od udzielonych pożyczek uzyskano kwotę 37 223 tys. zł co oznacza 2 % wzrost w relacji do roku poprzedniego.

Wynik finansowy nie był obciążony podatkiem dochodowym od osób prawnych, ponieważ na mocy ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych Fundusz korzystał ze zwolnienia podmiotowego. Zysk netto w 2016 roku wyniósł 26 871 tys. zł. Zarząd Funduszu zwrócił się do Rady Nadzorczej o przeznaczenie całości zysku na fundusz podstawowy w celu zwiększenia możliwości finansowania celów statutowych w kolejnych latach.

Tabela nr 5. Wybrane pozycje rachunku zysków i strat

[w tys. zł]

Lp.	Wyszczególnienie	Za rok 2015	Za rok 2016
1	Przychody	127 627	114 872
2	w tym opłaty i kary ekologiczne	117 761	112 637
3	Koszty	114 051	120 523
4	w tym wydatki związane z dofinansowaniem ochrony środowiska	98 131	102 433
5	koszty funkcjonowania organów i biura	15 920	18 090
6	Zysk (Strata)	13 576	-5 651
7	Pozostałe przychody operacyjne	1 492	2 441
8	w tym dotacja w ramach pomocy technicznej POIiŚ	1 487	2 017
9	Pozostałe koszty operacyjne	752	315
10	Zysk (Strata) z działalności operacyjnej	14 316	-3 526
11	Przychody finansowe	40 145	41 266

12	w tym odsetki	39 987	40 499
13	Koszty finansowe	10 382	10 870
14	w tym: aktualizacja wartości inwestycji	9 235	10 336
15	odsetki	651	534
15	Zysk (Strata) z działalności gospodarczej	44 078	26 871
16	Zysk (Strata) brutto = netto	44 078	26 871

VI. STRUKTURA FINANSOWANIA ZADAŃ

1. STRUKTURA WPŁYWÓW I WYDATKÓW

W strukturze wpływów środków finansowych od szeregu lat znaczące pozycje stanowią wpływy z tytułu:

- zwrotów rat pożyczek i kredytów,
- opłat za korzystanie ze środowiska,
- odsetek od pożyczek i lokowania środków pieniężnych na rachunkach bankowych.

Rys. 4. Wpływy Funduszu w 2016 roku

[w tys. zł]

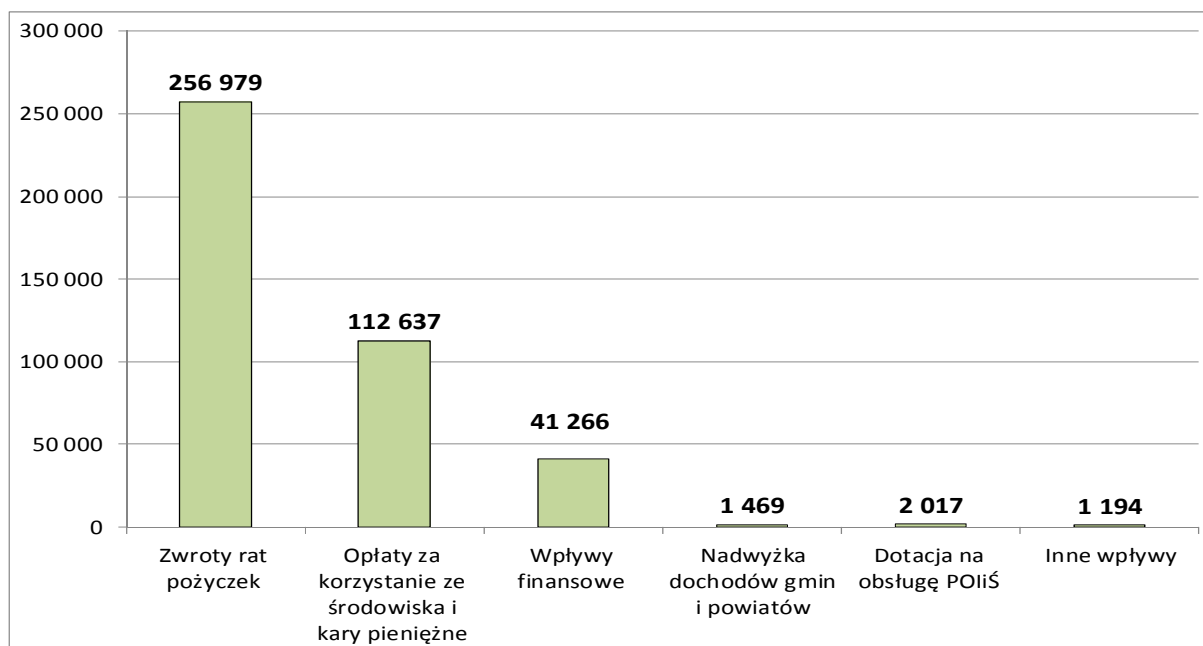
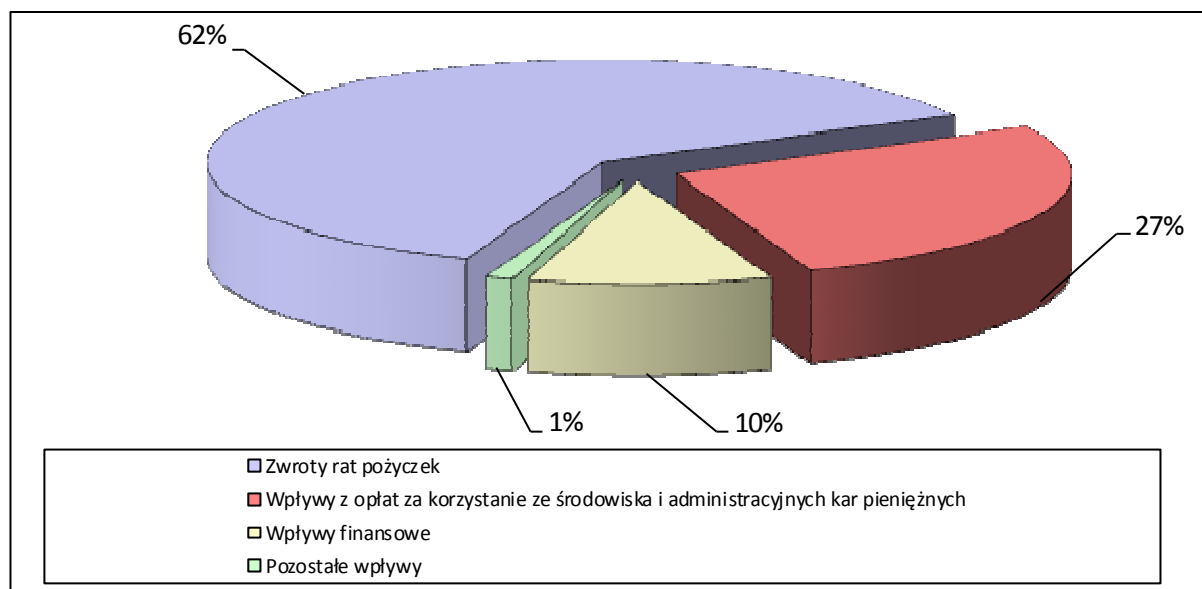

Tabela nr 6. Struktura wpływów Funduszu w latach 2014-2016

[w tys. zł]

Lp.	Wpływy	2014	2015	2016
1.	Wpływy z opłat za korzystanie ze środowiska i administracyjnych kar pieniężnych	117 596	117 761	112 637
2.	Nadwyżka dochodów gmin i powiatów	0	8 097	1 469
3.	Zwroty rat pożyczek	206 558	211 857	256 979
4.	Wpływy finansowe	41 913	40 145	41 266
5.	Przychody z tytułu dotacji z budżetu państwa (dotacja na obsługę POLiŚ)	1 833	1 487	2 017
6.	Inne (zwroty z rozliczeń dotacji i umorzeń, pozostałe przychody operacyjne)	724	1 365	1 194
Razem		368 624	380 712	415 562

Rys. 5. Struktura wpływów Funduszu w 2016 roku

Wydatki Funduszu w roku 2016 wyniosły 362 837 tys. zł, w tym w formie dotacji i dopłat do oprocentowania kredytów – 36 768 tys. zł, środków przekazywanych państwowym jednostkom budżetowym – 19 741 tys. zł oraz pożyczek i kredytów – 274 321 tys. zł. W 2016 roku kontynuowana była spłata zaciągniętej w Narodowym Funduszu pożyczki. Wysokość spłaconej pożyczki wyniosła 12 960 tys. zł. Pozostałe wydatki w wysokości 19 047 tys. zł to: nagrody, zwrot gminom utraconych dochodów, koszty działalności organów i biura, wydatki majątkowe własne, koszty finansowe oraz pozostałe koszty operacyjne. Struktura wydatków przedstawiona została w Tabeli nr 7.

Wśród wydatków najwyższą kwotę stanowiły pożyczki – 75,6%. Udział finansowania w formie dotacji oraz dopłaty do kredytów bankowych wynosił 10,1%, natomiast w formie przekazania środków państwowym jednostkom budżetowym za pośrednictwem rezerwy celowej budżetu państwa – 5,4%.

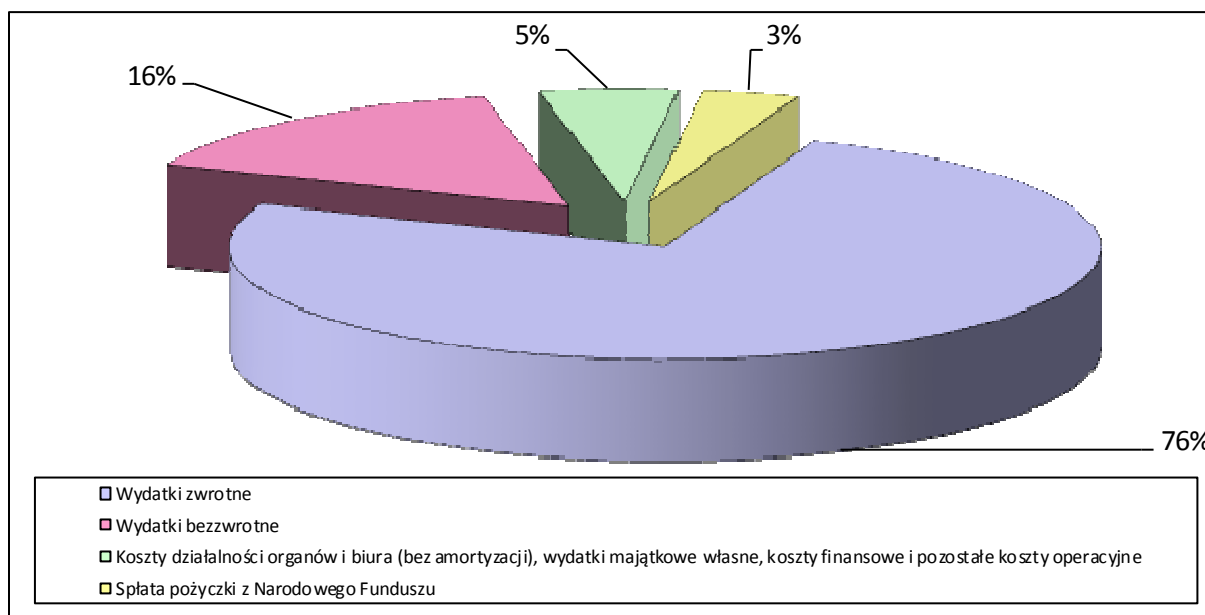
Koszty działalności organów i biura wyniosły 4,8%, spłaty pożyczki z Narodowego Funduszu 3,6%, a pozostałe wydatki, na które składały się nagrody, wydatki majątkowe własne, koszty finansowe i operacyjne oraz zwrot gminom utraconych dochodów stanowiły 0,5% wydatków ogółem.

Tabela nr 7. Struktura wydatków Funduszu w latach 2014-2016

[w tys. zł]

Lp.	Wydatki	2014	2015	2016
1.	Wydatki bezwrotne (dotacje, dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych, przekazanie środków pjb, nagrody, zwrot gminom utraconych dochodów)	51 653	54 404	56 899
2.	Wydatki zwrotne (pożyczki)	318 578	294 249	274 321
3.	Koszty działalności organów i biura (bez amortyzacji), wydatki majątkowe własne, koszty finansowe i pozostałe koszty operacyjne	15 278	16 308	18 657
4.	Spłata pożyczki z NFOŚiGW	0	9 720	12 960
Razem		385 509	374 681	362 837

Rys. 6. Struktura wydatków Funduszu w 2016 roku

2. POMOC FINANSOWA FUNDUSZU

W 2016 roku wysokość udzielonej pomocy finansowej Funduszu na realizację zadań z zakresu ochrony środowiska (w tym umorzenia pożyczek) wyniosła 376 754 tys. zł.

Pomoc finansowa Funduszu w kwotach bezwzględnych była największa w stosunku do inwestycji związanych z ochroną atmosfery, ochroną wód i porządkowaniem gospodarki ściekowej, a w dalszej kolejności z gospodarką odpadami i ochroną powierzchni ziemi, gospodarką wodną, a także z zapobieganiem poważnym awariom. Znaczna część pomocy aktywizowała również edukację ekologiczną, profilaktykę zdrowotną, ochronę różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów oraz zarządzanie środowiskowe w regionie.

Podobnie jak w latach ubiegłych, najwyższą pomoc w wysokości 237 535 tys. zł udzielono na zadania z zakresu ochrony atmosfery (63,0,% udzielonej przez Fundusz pomocy).

Na inwestycje z zakresu ochrony wód wydatkowano 48 906 tys. zł (13,0% pomocy udzielonej przez Fundusz), z przeznaczeniem przede wszystkim na budowę i modernizację oczyszczalni ścieków oraz kanalizacji, a także instalacje przydomowych oczyszczalni ścieków.

Na zadania z zakresu gospodarki odpadami i ochrony powierzchni ziemi wypłacono 31 430 tys. zł, (8,3% kwoty udzielonej pomocy). Środki Funduszu wykorzystane zostały głównie na ograniczenie obciążenia środowiska odpadami, zapewnienie bezpiecznego dla środowiska składowania odpadów, rewitalizację terenów przemysłowych i zdegradowanych, ochronę gleb użytkowanych rolniczo oraz działania w zakresie rolnictwa ekologicznego.

Fundusz kontynuował finansowanie zadań związanych z unieszkodliwieniem wyrobów zawierających azbest ze środków Narodowego Funduszu i własnych. W związku z dużym zainteresowaniem gmin realizacją zadań w ramach tego programu środki udostępnione Funduszowi przez Narodowy Fundusz zostały w całości wykorzystane. Z uwagi na brak możliwości zwiększenia kwoty dofinansowania z Narodowego Funduszu, w ramach umowy udostępniania środków w 2016 roku, Fundusz przeznaczył na realizację ponad 3-krotnie więcej własnych środków niż udostępnił Narodowy Fundusz.

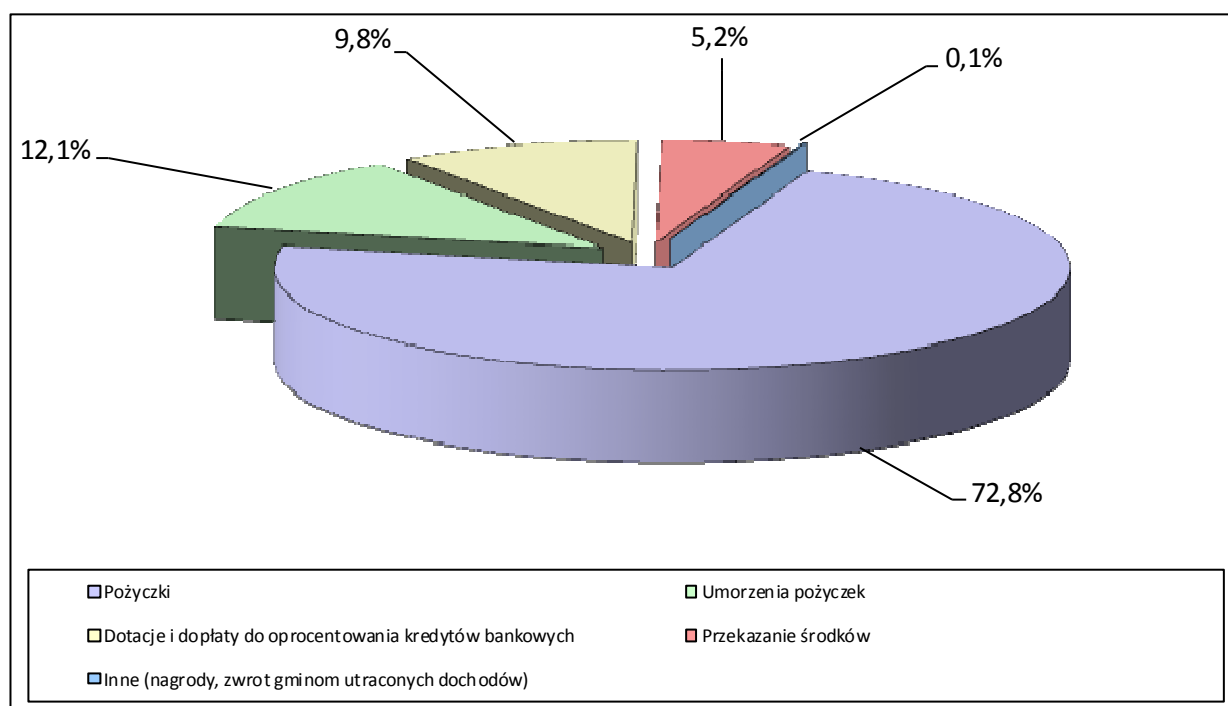
Zadania w dziedzinie gospodarki wodnej otrzymały pomoc w wysokości 20 038 tys. zł (5,3% pomocy udzielonej przez Fundusz), przeznaczoną przede wszystkim na inwestycje związane z zaopatrzeniem ludności w wodę pitną oraz budowę i modernizację urządzeń ochrony przeciwpowodziowej.

Na zadania związane z zapobieganiem poważnym awariom wydatkowano 14 276 tys. zł (3,8% kwoty udzielonej pomocy) dofinansowując zadania realizowane przez Ochotniczą i Państwową Straż Pożarną.

Pozostałe kierunki wydatkowania środków stanowiły: edukacja ekologiczna, profilaktyka zdrowotna, ochrona różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów, opracowania i ekspertyzy, badania stanu środowiska prowadzone w ramach monitoringu środowiska oraz wspomaganie systemu kontroli wnoszenia opłat za korzystanie ze środowiska. Udział dofinansowania w ramach tych dziedzin wyniósł 5,0% kwoty pomocy udzielonej przez Fundusz w 2016 roku.

Pozostały udział w wysokości 1,6% udzielonej w 2016 roku przez Fundusz pomocy obejmował częściowe umorzenia pożyczek bez warunku przeznaczenia umorzonej kwoty na nowe zadanie ekologiczne, środki na nagrody za działalność na rzecz ochrony środowiska i gospodarki wodnej oraz inne wydatki (zwrot gminom utraconych dochodów).

Rys. 7. Formy pomocy finansowej udzielonej przez Fundusz w 2016 roku

Z pomocy Funduszu korzystały samorządy i jednostki organizacyjne o charakterze publicznym, przedsiębiorcy (w tym komunalni), a także osoby fizyczne. W roku 2016 wydatki Funduszu w ponad 25% dotyczyły jednostek sektora finansów publicznych.

Podział wypłat środków Funduszu w 2016 roku ze względu na kategorie beneficjentów przedstawia się następująco:

• jednostki samorządu terytorialnego	67 383 tys. zł
• przedsiębiorcy publiczni	78 547 tys. zł
• przedsiębiorcy prywatni	83 293 tys. zł

- spółdzielnie 107 011 tys. zł
- pozostałe podmioty publiczne 26 983 tys. zł
- inne (m.in.: fundacje, stowarzyszenia, kościoły, instytuty badawcze) 12 662 tys. zł
- osoby fizyczne 875 tys. zł

W ramach udzielonej pomocy finansowej w 2016 roku Fundusz przekazał dofinansowanie dla Województwa Śląskiego i spółek prawa handlowego, w których posiada akcje oraz podmiotów podległych Marszałkowi Województwa Śląskiego w łącznej wysokości 16 810 tys. zł. Głównymi beneficjentami pomocy byli: Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A., Województwo Śląskie, Szpital Specjalistyczny nr 2 w Bytomiu oraz "REPTY" Górnośląskie Centrum Rehabilitacji im. Gen. Jerzego Ziętka z siedzibą w Tarnowskich Górach. Największe wsparcie finansowe skierowane zostało na realizację zadań z zakresu gospodarki wodnej, ochrony atmosfery oraz wspomagania systemu kontroli wnoszenia opłat za korzystanie ze środowiska.

Tabela nr 8. Pomoc udzielona na dofinansowanie zadań w 2016 roku

[w tys. zł]

Lp.	Wyszczególnienie	Udzielona pomoc					Ogółem (3+4+5+6+7)
		Dotacje	Przekazanie środków	Pożyczki	Umorzenia	Dopłaty do oprocent. kredytów	
1	2	3	4	5	6	7	8
I.	Kierunki finansowania	36 754	19 741	274 321	40 091	14	370 921
1.	Ochrona i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi	3 219	639	50 048	15 028	10	68 944
1.1.	Ochrona wód	1 733	639	40 013	6 521	0	48 906
1.2.	Gospodarka wodna	1 486	0	10 035	8 507	10	20 038
2.	Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi	2 097	43	29 290	0	0	31 430
3.	Ochrona atmosfery	11 536	6 247	194 983	24 765	4	237 535
4.	Zapobieganie poważnym awariom	4 506	9 472	0	298	0	14 276
5.	Ochrona różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów	2 716	95	0	0	0	2 811
6.	Edukacja ekologiczna	5 887	0	0	0	0	5 887
7.	Zarządzanie środowiskowe w regionie	1 831	3 245	0	0	0	5 076
7.1.	Opracowania i ekspertyzy	1 155	335	0	0	0	1 490
7.2.	Monitoring środowiska	0	2 910	0	0	0	2 910
7.3.	Wspomaganie systemu kontroli wnoszenia opłat za korzystanie ze środowiska	676	0	0	0	0	676
8.	Profilaktyka zdrowotna	4 962	0	0	0	0	4 962
II.	Pozostałe (umowy umorzenia bez przeznaczenia)	0	0	0	5 443	0	5 443
III.	Nagrody za działalność						370
IV.	Zwroty gminom utraconych dochodów						20
	Ogółem (I+II+III+IV)	36 754	19 741	274 321	45 534	14	376 754

3. FORMY FINANSOWANIA

3.1. FINANSOWANIE ZWROTNE

Finansowanie zwrotne stanowiło główną formę dofinansowania zadań proekologicznych przez Fundusz. Dzięki takiemu finansowaniu zapewniona jest odnawialność środków finansowych, co umożliwia wsparcie finansowe kolejnych zadań.

W 2016 roku pożyczki mogły być udzielane:

- do 80% kosztów kwalifikowanych w zależności od efektów ekologicznych zadania oraz możliwości finansowych Funduszu,
- przy zastosowaniu preferencyjnego oprocentowania, które wynosiło 0,95 stopy redyskonta weksli, lecz nie mniej niż 3% w stosunku rocznym, w przypadku zadań o wysokiej efektywności ekonomicznej stosowane było inne oprocentowanie, nie niższe niż 3% i nie wyższe niż stopa bazowa obowiązująca 1 stycznia (1,83), powiększona o 4 punkty procentowe.

Średnie ważone oprocentowanie dla umów pożyczek udzielonych przez Fundusz, wynosiło w 2016 roku 3,06%.

W 2016 roku wypłaty w formie pożyczek wyniosły 274 321 tys. zł, w tym: w formie pożyczek pomostowych 4 736 tys. zł.

Najwięcej pożyczek wypłacono na inwestycje w ochronie atmosfery oraz na budowę kanalizacji sanitarnej i oczyszczalni ścieków komunalnych. Na zadania te przeznaczono ponad 86% całości udzielonych pożyczek.

Tabela nr 9. Finansowanie zwrotne

[w tys. zł]

Lp.	Kierunki finansowania	2014	2015	2016
1.	Ochrona wód	83 786	56 332	40 013
2.	Gospodarka wodna	20 342	11 336	10 035
3.	Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi	16 850	28 873	29 290
4.	Ochrona atmosfery	197 600	197 708	194 983
Razem:		318 578	294 249	274 321

Fundusz współfinansował projekty inwestycyjne realizowane z udziałem środków pochodzących z Unii Europejskiej.

Przedsięwzięcia proekologiczne współfinansowane ze środków unijnych były wspierane w formie pożyczek preferencyjnych i pomostowych. Na współfinansowanie projektów z udziałem Funduszu Spójności i funduszy strukturalnych wypłacono w 2016 roku 3 225 tys. zł.

3.2. FINANSOWANIE BEZZWROTNE

Finansowanie bezzwrotne obejmowało: częściowe umorzenia pożyczek, dotacje, dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych, środki przekazywane państwowym jednostkom budżetowym za pośrednictwem rezerwy celowej budżetu państwa, nagrody za działalność na rzecz ochrony

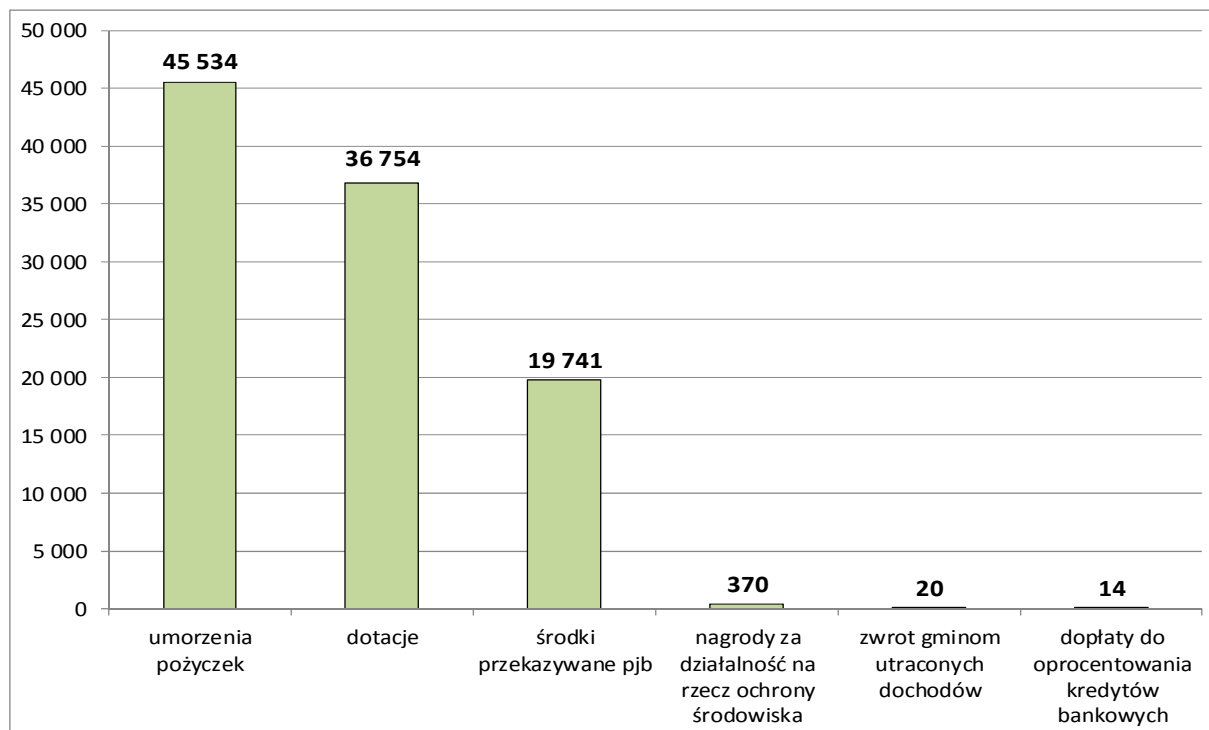

środowiska oraz zwrot gminom utraconych dochodów. Łączna wartość pomocy bezzwrotnej udzielonej w 2016 roku przez Fundusz wyniosła 102 433 tys. zł.

Rys. 8. Finansowanie bezzwrotne w 2016 roku

[w tys. zł]

3.2.1. Dotacje, dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych i przekazanie środków

W 2016 roku wypłacono środki finansowe w formie dotacji (łącznie z dopłatami do oprocentowania kredytów) oraz w ramach przekazania środków państwowym jednostkom budżetowym w wysokości 56 509 tys. zł.

Dotacji na cele inwestycyjne wypłacono 21 022 tys. zł. Najwyższy poziom wydatków miał miejsce w odniesieniu do zadań z zakresu ochrony atmosfery i zapobiegania poważnym awariom. Wypłacone w 2016 roku dotacje obejmowały także środki przeznaczone na realizację zadań w ramach pilotażowego programu skierowanego dla osób fizycznych.

W formie dotacji na cele bieżące wypłacono 15 732 tys. zł. W tym zakresie dofinansowanie w 2016 roku objęło przede wszystkim wydatki na edukację ekologiczną, profilaktykę zdrowotną dzieci, ochronę różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów rolnictwo ekologiczne oraz wspomaganie systemu kontroli wnoszenia opłat za korzystanie ze środowiska.

W 2016 roku kontynuowane były również dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych. W całej strukturze finansowania Funduszu ta forma pomocy stanowi jednak marginalne znaczenie. Środki przekazywane były na podstawie umów kredytowych, które zostały zawarte przez wnioskodawców z bankami w latach wcześniejszych. Razem wysokość dopłat Funduszu do oprocentowania kredytów bankowych w 2016 roku wyniosła 14 tys. zł.

W ramach środków przekazywanych państwowym jednostkom budżetowym za pośrednictwem rezerwy celowej budżetu państwa w 2016 roku wypłacono kwotę 19 741 tys. zł, w głównej mierze z przeznaczeniem na doposażenie w sprzęt do likwidacji zagrożeń ekologicznych jednostek Państwowej Straży Pożarnej województwa śląskiego, zadania realizowane przez Regionalną Dyрекcję

Ochrony Środowiska z zakresu ochrony różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów oraz opracowań i ekspertyz, monitoring środowiska oraz zadania z zakresu termomodernizacji realizowane przez Komendę Wojewódzką Policji w Katowicach.

Wysokość wypłaconych środków w podziale na kierunki finansowania w latach 2014 – 2016 przedstawiono w Tabeli nr 10.

Tabela nr 10. Dotacje, dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych oraz przekazanie środków państwowym jednostkom budżetowym [w tys. zł]

Lp.	Kierunki finansowania	2014	2015	2016
1.	Ochrona wód	5 826	2 149	2 372
2.	Gospodarka wodna	2 702	4 010	1 496
3.	Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi	1 160	593	2 140
4.	Ochrona atmosfery	14 429	17 328	17 787
5.	Zapobieganie poważnym awariom	11 444	13 188	13 978
6.	Ochrona różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów	2 754	2 136	2 811
7.	Edukacja ekologiczna	3 687	4 110	5 887
8.	Monitoring środowiska	2 717	2 701	2 910
9.	Opracowania i ekspertyzy	692	1 262	1 490
10.	Wspomaganie systemu kontroli wnoszenia opłat za korzystanie ze środowiska	45	1 450	676
11.	Profilaktyka zdrowotna	5 956	5 091	4 962
	Razem	51 412	54 018	56 509

3.2.2. Umorzenia udzielonych pożyczek

W 2016 roku kwota umorzeń od udzielonych pożyczek wyniosła 45 534 tys. zł. Rada Nadzorcza Funduszu w 2016 roku rozpatrzyła 183 wnioski o umorzenie, w tym 180 pozytywnie, 3 negatywnie.

Podstawowym warunkiem umorzenia części pożyczki było terminowe zakończenie i rozliczenie realizacji zadania, osiągnięcie określonego umową efektu ekologicznego i rzeczowego oraz spłata co najmniej 50% pożyczki. Pożyczkobiorca zobowiązany był także do wywiązywania się z obowiązku wnoszenia opłat i kar przewidzianych w ustawie Prawo ochrony środowiska oraz z zobowiązań na rzecz Funduszu.

Przy podejmowaniu uchwały o umorzeniu części pożyczki brane były pod uwagę zasady umarzania obowiązujące w Funduszu w dniu złożenia wniosku o umorzenie.

W 2016 roku częściowe umorzenie pożyczek mogło być udzielone do wysokości:

- 40% wykorzystanej pożyczki, pod warunkiem przeznaczenia umorzonej kwoty na realizację nowego zadania ekologicznego, zgodnego z celami określonymi w ustawie Prawo ochrony środowiska. Jednostki samorządu terytorialnego, które na mocy decyzji ministra właściwego do spraw finansów publicznych były uprawnione do poboru subwencji wyrównawczej w roku, w którym składany był wniosek o umorzenie części pożyczki, mogły ubiegać się o umorzenie do 45% wykorzystanej pożyczki,
- 20% wykorzystanej pożyczki, bez warunku przeznaczenia umorzonej kwoty na nowe zadanie ekologiczne.

Na wysokość umorzenia miały wpływ m.in.: zmniejszenie wymiaru planowanego do osiągnięcia efektu ekologicznego, wydłużenie terminu realizacji zadania, wydłużenie terminu osiągnięcia efektu ekologicznego lub rzeczowego, terminowość regulowania zobowiązań na rzecz Funduszu.

3.2.3. Nagrody za działalność

Fundusz przyznaje nagrody za działalność na rzecz ochrony środowiska i gospodarki wodnej, niezwiązaną z wykonywaniem obowiązków pracowników administracji rządowej i samorządowej, w oparciu o ustawę Prawo ochrony środowiska.

Nagrody w 2016 roku były przyznawane przez Fundusz między innymi:

- z okazji Dnia Ziemi tzw. „Zielone czeki”,
- w konkursie „EkoAktywni”,
- w konkursie „ZIELONA PRACOWNIA_PROJEKT”,
- w konkursie „EkoKarlik”.

Łącznie w 2016 roku na nagrody za działalność na rzecz ochrony środowiska wypłacono ponad 356 tys. zł. Dodatkowo w konkursie „ZIELONA PRACOWNIA_PROJEKT” oprócz nagród finansowych przyznano wyróżnienia w postaci nagród rzeczowych o wartości 14 tys. zł.

3.2.4. Zwrot gminom utraconych dochodów

Zgodnie z Ustawą o podatkach i opłatach lokalnych oraz rozporządzeniem Ministra Środowiska w sprawie zwrotu gminom utraconych dochodów z tytułu zwolnienia z podatku od nieruchomości będących własnością Skarbu Państwa, gruntów pokrytych wodami jezior o ciągłym dopływie lub odpływie wód powierzchniowych oraz gruntów zajętych pod sztuczne zbiorniki wodne obowiązki rekompensowania utraconych dochodów przekazano wojewódzkim funduszom.

W 2016 roku rozpatrzono pozytywnie 14 wniosków o zwrot utraconych dochodów z tytułu zwolnienia z podatku od nieruchomości złożonych przez gminy województwa śląskiego. Łączna kwota wypłat w 2016 roku z tego tytułu wyniosła 20 tys. zł.

4. NADZÓR WŁAŚCICIELSKI

Fundusz wszedł w posiadanie akcji i udziałów spółek, pod rządami ustawy Prawo ochrony środowiska, obowiązującej do końca 2009 roku, która przewidywała nabywanie przez wojewódzkie fundusze aktywów w spółkach, jeżeli ich statutowym lub ustawowym przedmiotem działalności była ochrona środowiska i gospodarka wodna. W przypadku podmiotów działających poza tą sferą, ustawa zezwalała na zaangażowanie kapitałowe i obejmowanie udziałów lub akcji wyłącznie w drodze zamiany za wierzytelności z tytułu opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska i kar (tzw. spółki za wierzytelności).

Na dzień 31 grudnia 2016 roku, w posiadaniu Funduszu były aktywa sześciu spółek, z czego jedna spółka znajdowała się w trakcie likwidacji, jedna – w upadłości, a pozostałe cztery prowadziły czynną działalność, związaną z ochroną środowiska.

Na dzień 31 grudnia 2016 roku Fundusz wykonywał prawa z akcji lub udziałów w następujących spółkach:

- Bank Ochrony Środowiska S.A. z siedzibą w Warszawie 1,20 % udziału w kapitale
- Beskid Żywiec Sp. z o.o. z siedzibą w Żywcu 15,44 % udziału w kapitale
- Beskid-Ekosystem Sp. z o.o. z siedzibą w Ciężynie 8,63 % udziału w kapitale
- Regionalny Fundusz Ekorozwoju S.A. z siedzibą w Bielsku-Białej 100,00 % udziału w kapitale
- Ekofol II S.A. w likwidacji z siedzibą w Tarnowskich Górach 60,00 % udziału w kapitale
- Towarzystwo Inwestycyjno-Leasingowe EKOLEASING S.A. w upadłości z siedzibą w Warszawie 0,80 % udziału w kapitale

Udziały Funduszu w spółce Beskid-Ekosystem Sp. z o.o. z siedzibą w Ciężynie są uprzywilejowane, co do głosu. 1 udział = 5 głosów na zgromadzeniu wspólników spółki, co daje 32,08 % głosów na zgromadzeniu wspólników.

W 2015 roku została zawarta umowa zbycia udziałów Spółki Beskid Żywiec Sp. z o.o. z siedzibą w Żywcu. Zgodnie z umową Fundusz wykonuje prawa z udziałów do czasu przeniesienia własności udziałów na kupującego, co nastąpi z dniem zapłaty całej ceny za udziały.

Łączna wartość księgowa akcji i udziałów, posiadanych przez Fundusz, na dzień 31 grudnia 2016 roku wyniosła 18 774 019,17 zł.

Zmiana, w stosunku do stanu wartości akcji i udziałów na dzień 31.12.2015 roku, dotyczyła głównie Banku Ochrony Środowiska S.A. w Warszawie i związana była ze znacznym spadkiem kursu akcji.

5. POMOC PUBLICZNA

Zgodnie z ustawą o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej Fundusz jest podmiotem udzielającym pomocy publicznej w rozumieniu Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

Wykonując obowiązujące prawo w 2016 roku Fundusz udzielał pomocy publicznej w ramach:

- pomocy de minimis zgodnie z Rozporządzeniem Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 roku w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis,
- pomocy horyzontalnej na podstawie rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 21 grudnia 2015 roku w sprawie szczegółowych warunków udzielania horyzontalnej pomocy publicznej na cele z zakresu ochrony środowiska,
- pomocy regionalnej na podstawie rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 30 marca 2015 roku w sprawie szczegółowych warunków udzielania regionalnej pomocy publicznej inwestycyjnej na cele z zakresu ochrony środowiska oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 czerwca 2014 roku w sprawie ustalenia mapy pomocy regionalnej na lata 2014-2020.

W przeważającej większości Fundusz w 2016 roku udzielał pomocy publicznej w ramach pomocy de minimis (256 przypadków pomocy publicznej, dla których łączna wartość pomocy brutto wyniosła 15 584 tys. zł). Dofinansowanie spełniające kryteria dozwolonej pomocy otrzymało 195 podmiotów na realizację 234 zadań.

Wartość pomocy brutto (rozumiana jako ekwiwalent dotacji brutto obliczony zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów w sprawie szczegółowego sposobu obliczania wartości pomocy publicznej udzielanej w różnych formach) wyniosła 25 535 tys. zł, natomiast wartość nominalna pomocy udzielonej przez Fundusz w 2016 roku wyniosła 52 361 tys. zł.

Podstawową formą udzielonej przez Fundusz pomocy publicznej w 2016 roku były: dotacje – 137 umów, umorzenia pożyczek - 86 umów oraz pożyczki preferencyjne – 46 umów.

Wartość nominalna pomocy w stosunku do ogólnej wartości wynikającej z umów zawartych przez Fundusz w 2016 roku wyniosła 15%. Dla porównania w 2015 roku wskaźnik ten kształtował się na poziomie 17%.

Ponadto w 2016 roku Fundusz udzielił pomocy de minimis:

- zgodnie z Rozporządzeniem Komisji (UE) nr 1408/2013 z dnia 18 grudnia 2013 roku w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis w sektorze rolnym, dwóm podmiotom na łączną wartość pomocy brutto w wysokości 55 tys. zł,
- zgodnie z Rozporządzeniem Komisji (UE) nr 717/2014 z dnia 27 czerwca 2013 roku w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis w sektorze rybołówstwa i akwakultury, na łączną wartość 59 tys. zł.

Tabela nr 11. Pomoc publiczna udzielona w latach 2014 – 2016

Lp.	Forma pomocy	Liczba umów w szt.			Wartość pomocy brutto (EDB) w tys. zł		
		2014	2015	2016	2014	2015	2016
1	Dotacje	86	128	137	7 193	7 514	6 827
2	Pożyczki preferencyjne	132	35	46	18 297	6 403	1 654
3	Umorzenia pożyczek	80	90	86	21 243	12 633	16 991
4	Odroczenie terminu płatności	9	8	1	148	190	17
5	Inne	0	0	1	0	0	46
Razem		307	261	271	46 881	26 740	25 535

6. WYDATKI MAJĄTKOWE WŁASNE

Wydatki majątkowe Funduszu w roku 2016 wyniosły 496 tys. zł.

W roku 2016 dokonano zakupu 2 nowych samochodów z równoczesnym wycofaniem z eksploatacji jednego z używanych, który osiągnął największy przebieg. W wyniku dokonanego zakupu, flota Funduszu wzrosła do 5 pojazdów. Wzrost liczby posiadanych pojazdów wynikał ze znacznie zwiększonego w ostatnim roku zapotrzebowania na korzystanie z samochodów służbowych, spowodowanego w szczególności realizacją zadań przez Zespół Doradców Energetycznych oraz wdrożonym programem dofinansowania osób fizycznych.

W ramach przyjętego planu, dokonano zakupu 28 sztuk komputerów (19 stacjonarnych, 9 przenośnych), w miejsce urządzeń zaplanowanych do wycofania z eksploatacji.

W związku z naturalnym zużyciem mebli biurowych, konferencyjnych i gabinetowych zrealizowano II etap ich wymiany. Zakupione zestawy mebli biurowych spełniają wymagania w zakresie funkcjonalności, bezpieczeństwa przechowywania dokumentów oraz ergonomii pracy.

W celu właściwego zabezpieczenia antywirusowego stacji roboczych i urządzeń mobilnych, zakupiono odpowiadające aktualnym wymaganiom w tym zakresie oprogramowanie z okresem licencji 24 miesiące.

Realizując politykę bezpieczeństwa informacji oraz w trosce o zabezpieczenie danych, zakupiono 2 niszczarki dokumentów o klasie bezpieczeństwa DIN – 66399 P-4.

W związku z trwałym uszkodzeniem jednego z urządzeń wielofunkcyjnych, dokonano jego wymiany na nowe o podobnych parametrach technicznych. Zakup został poprzedzony oceną techniczną określającą rodzaj i stopień uszkodzenia oraz potwierdzającą nieopłacalność naprawy.

W celu umożliwienia Zespołowi Doradców Energetycznych realizacji zadań wynikających z zawartego Porozumienia, zakupiono 2 szt. projektorów multimedialnych z ekranami oraz 2 szt. aparatów fotograficznych.

Spełniając wymogi Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej w sprawie ogólnych przepisów BHP, dokonano zabudowy pomieszczeń kuchennych wraz z wyposażeniem w 2 pomieszczeniach socjalnych w lokalizacji przy ul. Wita Stwosza 2.

VII. WNIOSKI I UMOWY O DOFINANSOWANIE ZADAŃ

1. WNIOSKI O DOFINANSOWANIE ZADAŃ

Przyjmowanie i rozpatrywanie wniosków o dofinansowanie zadań proekologicznych ze środków Funduszu w 2016 roku odbywało się w ramach naborów wniosków o udzielenie dofinansowania w wyznaczonych terminach, jak również w ramach naborów ciągłych.

Terminy oraz katalog obszarów dotyczących przedsięwzięć objętych naborami lub trybem konkursowym ogłoszony był na stronie internetowej Funduszu.

W ramach wniosków, które wpłynęły na 2016 rok Zarząd i Rada Nadzorcza Funduszu podjęły decyzje o dofinansowaniu 1123 zadań, przeznaczając na ich realizację 344 641 tys. zł. Pozytywnie rozpatrzono:

- 61 wniosków z zakresu ochrony i zrównoważonego gospodarowania zasobami wodnymi, w tym:
  - 30 wniosków z zakresu ochrony wód,
  - 31 wniosków z zakresu gospodarki wodnej,
- 75 wniosków z zakresu gospodarki odpadami i ochrony powierzchni ziemi,
- 557 wniosków z zakresu ochrony atmosfery,
- 39 wniosków z zakresu ochrony różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów,
- 234 wnioski z zakresu edukacji ekologicznej,
- 4 wnioski z zakresu zapobiegania poważnym awariom,
- 21 wniosków z zakresu opracowań i ekspertyz,
- 1 wniosek z zakresu monitoringu środowiska,
- 131 wniosków z zakresu profilaktyki zdrowotnej.

Procedura rozpatrywania wniosków nie została zakończona podjęciem decyzji o dofinansowaniu dla 656 wniosków.

Głównymi przyczynami niezakończenia procedury rozpatrywania wniosków podjęciem decyzji o dofinansowaniu w 2016 roku były:

- niska efektywność ekologiczna realizowanych zadań,
- wnioski w trakcie uzupełnień przewidziane do rozpatrzenia w 2017 roku,
- niska ocena merytoryczna realizowanych zadań,
- brak uzupełnień w wymaganym terminie,
- rezygnacja wnioskodawców z realizacji zadań,
- niezgodność z Listą przedsięwzięć priorytetowych planowanych do dofinansowania ze środków Funduszu na 2016 rok,
- złożenie wniosków niezgodnie z terminami naborów,
- brak zgodności z obowiązującymi w Funduszu Zasadami, Kryteriami, regulaminami bądź instrukcjami w zakresie dofinansowania zadań.

Ponadto do Funduszu wpłynęło 7 wniosków o udzielenie promesy dofinansowania zadań. Organy Funduszu podjęły uchwały o udzieleniu promesy dofinansowania na kwotę 75 155 tys. zł.

Pozytywnie zweryfikowane zostały 32 wnioski o dofinansowanie zadań w ramach trzeciej edycji Programu „KAWKA” – programu, którego celem jest głównie ograniczenie niskiej emisji powstającej w wyniku spalania węgla w przestarzałych urządzeniach grzewczych. Z uwagi na fakt, że Narodowy Fundusz wycofał się z dofinansowania zadań w ramach Programu „KAWKA” w formie dotacji, proponując zamiast tego udzielenie pożyczek, Fundusz podjął decyzję, o dofinansowaniu tych inwestycji, w formie pożyczek w wysokości 80% kosztów kwalifikowanych, ze swoich własnych środków.

W ramach naboru wniosków do pilotażowego Programu „Dofinansowanie zadań realizowanych przez mieszkańców województwa śląskiego na rzecz ograniczenia niskiej emisji” do Funduszu wpłynęło 1 546 wniosków. Finalnie wsparcie finansowe uzyskało 750 wnioskodawców, na łączną kwotę dotacji wynoszącą 4 247 tys. zł.

Dodatkowo w przypadku wniosków, które wpłynęły w ramach naboru na 2017 rok Zarząd i Rada Nadzorcza Funduszu podjęły decyzje o dofinansowaniu 507 zadań, przeznaczając na ich realizację 45 686 tys. zł. Pozytywnie rozpatrzono:

- 3 wnioski z zakresu ochrony i zrównoważonego gospodarowania zasobami wodnymi, w tym:
  - 1 wniosek z zakresu ochrony wód,
  - 2 wnioski z zakresu gospodarki wodnej,
- 493 wnioski z zakresu ochrony atmosfery,
- 3 wnioski z zakresu ochrony różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów,
- 1 wniosek z zakresu edukacji ekologicznej,
- 3 wnioski z zakresu zapobiegania poważnym awariom,
- 2 wnioski z zakresu opracowań i ekspertyz,
- 2 wnioski z zakresu monitoringu środowiska.

2. ZAWARTE UMOWY

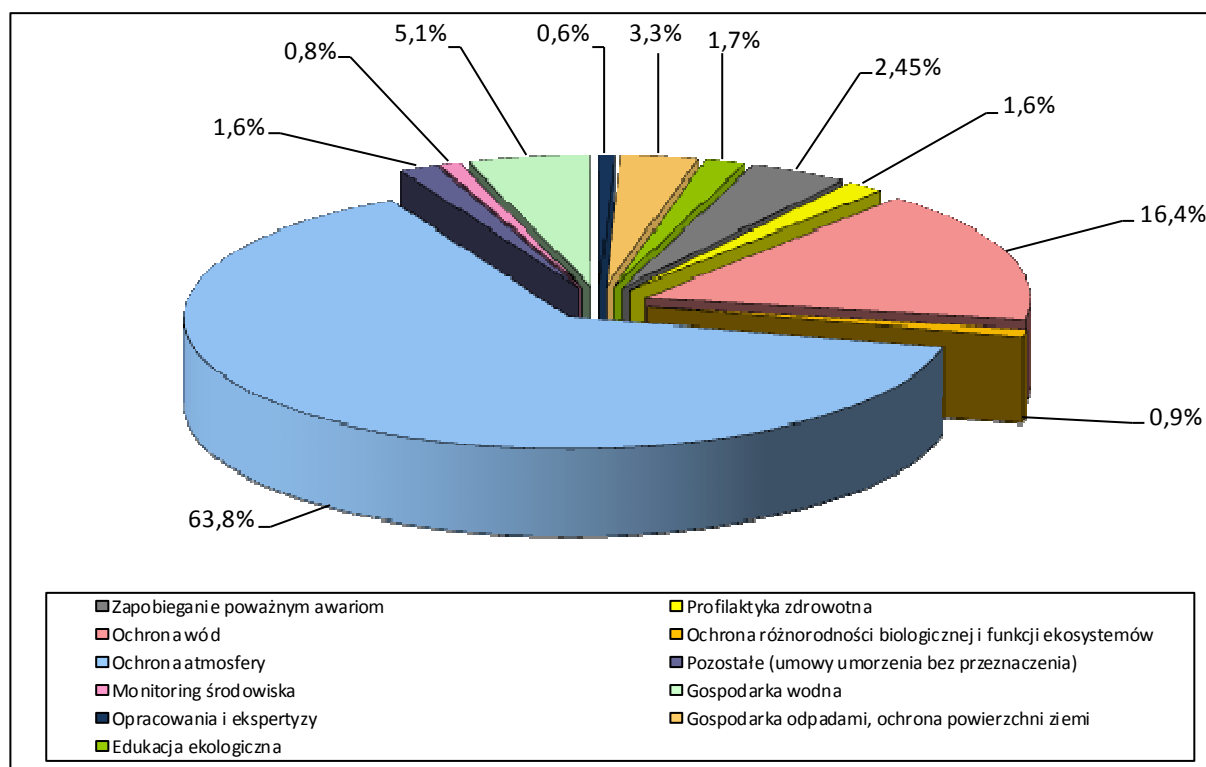
W 2016 roku zawarto 1 868 umowy o dofinansowanie zadań ze środków Funduszu na kwotę ogółem 342 771 tys. zł. Struktura zawartych umów przedstawia się następująco:

- 1 340 umów dotacji na kwotę 40 454 tys. zł, w tym 750 umów w ramach pilotażowego Programu „Dofinansowanie zadań realizowanych przez mieszkańców województwa śląskiego na rzecz ograniczenia niskiej emisji” na kwotę 4 247 tys. zł,
- 34 umowy przekazania środków państwowym jednostkom budżetowym na kwotę 20 924 tys. zł,
- 294 umów pożyczek na kwotę 234 855 tys. zł,
- 180 umów umorzenia pożyczek na kwotę 45 534 tys. zł,
- 20 umów zawartych w ramach środków udostępnionych przez Narodowy Fundusz na kwotę 1 004 tys. zł.

Największa liczba zawartych umów w 2016 roku dotyczyła dofinansowania zadań z zakresu ochrony atmosfery – 1 212 umów. Największy udział finansowy w 2016 roku miały umowy, w ramach których dofinansowywano zadania mające na celu ochronę atmosfery – 64%.

Rys. 9. Struktura udzielonego dofinansowania (na podstawie umów zawartych w 2016 roku)

2.1. UMOWY DOTACJI, PRZEKAZANIA ŚRODKÓW I POŻYCZEK

Wyплаты środków Funduszu dokonywane są na podstawie umów dotacji, umów przekazania środków oraz umów pożyczek. Część umów to umowy wieloletnie, z których wynikają zobowiązania do realizacji w latach następnych. Na koniec 2016 roku wielkość zobowiązań wynikających z zawartych umów wyniosła 135 545 tys. zł.

2.2. UMOWY UMORZENIA POŻYCZEK

Na podstawie podjętych przez Radę Nadzorczą uchwał, w 2016 roku zawarto 180 umów umorzenia części pożyczek, na sumaryczną kwotę 45 534 tys. zł.

Środki uzyskane z umorzenia części pożyczek, beneficjenci przeznaczali w ponad 88% na realizację nowych zadań ekologicznych, zgodnych z celami określonymi w ustawie Prawo ochrony środowiska. System warunkowych umorzeń stymulował realizację kolejnych przedsięwzięć związanych z ochroną środowiska na terenie województwa śląskiego. Najwięcej środków przeznaczonych zostało na dofinansowanie zadań z zakresu ochrony atmosfery 24 765 tys. zł oraz gospodarkę wodną 8 507 tys. zł.

Część pożyczkobiorców, którzy nie planują w najbliższym czasie realizacji kolejnych zadań związanych z ochroną środowiska, skorzystała z preferencyjności udzielanego przez Fundusz dofinansowania, wnioskując o udzielenie częściowych umorzeń w niższym wymiarze, ale bez konieczności przeznaczania umorzonych pożyczek na realizację zadań o charakterze ekologicznym.

2.3. UMOWY W RAMACH ŚRODKÓW UDOSTĘPNIONYCH PRZEZ NARODOWY FUNDUSZ

Na podstawie umów udostępnienia środków zawartych w latach poprzednich z Narodowym Funduszem na przedsięwzięcia:

- zgodne z gminnymi programami usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest, w zakresie demontażu, zbierania, transportu oraz unieszkodliwiania lub zabezpieczenia odpadów zawierających azbest,
- w ramach programu priorytetowego „Poprawa jakości powietrza. Część 2) KAWKA – Likwidacji niskiej emisji wspierająca wzrost efektywności energetycznej i rozwój rozproszonych odnawialnych źródeł energii

w 2016 roku zawarto 20 umów dotacji na kwotę 1 004 tys. zł.

VIII. EFEKTY EKOLOGICZNE I RZECZOWE Z UMÓW ZAWARTYCH W 2016 ROKU

Ustawowym celem realizowanej przez Fundusz pomocy finansowej jest wspieranie działań mających za zadanie ochronę środowiska i gospodarkę wodną. Bezpośrednią miarą działalności Funduszu są efekty rzeczowe i ekologiczne związane z realizacją dofinansowanych przedsięwzięć.

1. OCHRONA I ZRÓWNOWAŻONE GOSPODAROWANIE ZASOBAMI WODNYMI

W ramach umów zawartych w 2016 roku zaplanowana została realizacja:

- z zakresu ochrony wód:
  - 57,7 km kanalizacji sanitarnej,
  - 9 szt. przepompowni ścieków,
  - 192 szt. przydomowych oczyszczalni ścieków,
  - 355 szt. podłączeń do kanalizacji,
  - 1 nowa i 3 zmodernizowane oczyszczalnie ścieków o łącznej przepustowości 52 292 m³/d,
  - 1 instalacja neutralizacji i odtalowania ścieków dla oczyszczalni ścieków mechaniczno-chemicznej o łącznej przepustowości 2 800 m³/d.
- z zakresu gospodarki wodnej:
  - 77,3 km sieci wodociągowej,
  - 981 szt. przyłączy wodociągowych,
  - 2 stacje uzdatniania wody wydajności 2 147 m³/d,
  - 1 ujęcie wody o wydajności 947 m³/d,
  - 1 przepust wałowy,
  - 1 stopień wodny,
  - 1 zbiornik magazynowy wody pitnej,
  - regulacja koryt rzek i potoków na długości 7.637 mb.

W ramach realizacji zadań z zakresu gospodarki wodnej 64 tys. osób będzie korzystało z ulepszonych zaopatrzenia w wodę, 1,5 tys. osób zostanie objętych środkami ochrony przeciwpowodziowej oraz chroniony będzie obszar o powierzchni 124 ha.

W ramach realizacji zadań z zakresu ochrony wód 11,4 tys. osób będzie korzystało z ulepszonych oczyszczania ścieków.

Do najważniejszych inwestycji obejmujących zakres ochrony wód, do których przystąpiono w 2016 roku należą zadania:

- Rozbudowa kanalizacji sanitarnej w Markłowicach Górnych przy ul. Szkolnej, Górnej, Polnej, Piaskowej, A. Mickiewicza, Ustronnej i w Zebrzydowicach przy ul. J. Słowackiego. W wyniku realizacji zadania przez Gminę Zebrzydowice 450 osób będzie korzystało z ulepszonych oczyszczania ścieków.
- Budowa kanalizacji sanitarnej dla miejscowości Rudziniec etap II. W wyniku realizacji zadania przez Gminę Rudziniec 338 osób będzie korzystało z ulepszonych oczyszczania ścieków.

- Modernizacja i poprawa niezawodności działania układu separacji piasku i skrutek na obiekcie oczyszczalni ścieków Centrum w Mikołowie. Przepustowość modernizowanej przez Zakład Inżynierii Miejskiej Sp. z o.o. w Mikołowie oczyszczalni wynosi 39 450 RLM.
- Budowa oczyszczalni ścieków socjalno-bytowych w miejscowości Boronów. Przepustowość budowanej przez gminę Boronów oczyszczalni. wynosi 390 m³/d.
- Realizacja Programu budowy i finansowania przydomowych biologicznych oczyszczalni ścieków na terenie Gminy Porąbka w latach 2016-2020 - etap I. W wyniku realizacji zadania przez Gminę Porąbka 260 osób będzie korzystać z ulepszonych oczyszczania ścieków.
- Budowa kanalizacji sanitarnej w aglomeracji Rydułtowy - etap II, ul. Tetmajera. W wyniku realizacji zadania przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Wodzisławiu Śląskim 368 osób będzie korzystać z ulepszonych oczyszczania ścieków.
- Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Gminy Toszek w latach 2016-2017. W wyniku realizacji zadania przez Gminę Toszek 200 osób będzie korzystać z ulepszonych oczyszczania ścieków.
- Budowa instalacji neutralizacji i odtalowania ścieków w Hucie Cynku "Miasteczko Śląskie" S.A. Przepustowość modernizowanej przez Huta Cynku "Miasteczko Śląskie" SA. oczyszczalni wynosi 2 800 RLM.
- Budowa kanalizacji sanitarnej wraz z przyłączami domowymi w Górkach Wielkich - etap II - zadanie 4,5 i etap III zadanie 1. W wyniku realizacji zadania przez Gminę Brenna 260 osób będzie korzystać z ulepszonych oczyszczania ścieków.

Do najważniejszych inwestycji z zakresu gospodarki wodnej, do których przystąpiono w 2016 roku należą zadania:

- Remont lewego wału rzeki Brynicy w km 1+000-2+185 w Sosnowcu woj. śląskie. W wyniku realizacji zadania przez Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gliwicach środkami ochrony przeciwpowodziowej zostanie objęte 1 000 osób.
- Budowa wodociągów w Gminie Koniecpol: Etap II: Budowa sieci wodociągowej z przyłączami w miejscowości Dąbrowa Wólka, Kuźnica Grodziska, Załęże, Oblasy. W wyniku realizacji zadania przez Gminę Koniecpol 562 osoby będzie korzystać z ulepszonych zaopatrzenia w wodę.
- Przebudowa wodociągu tranzytowego w ulicy Lokalnej w Tychach. W wyniku realizacji zadania przez Rejonowe Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Tychach 435 osób będzie korzystać z ulepszonych zaopatrzenia w wodę.
- Wykonanie odwiertu studni głębinowej w Wręczycy Wielkiej. W wyniku realizacji zadania przez Gminę Wręczyca Wielka 4 272 osoby będzie korzystać z ulepszonych zaopatrzenia w wodę.
- Przebudowa budynku chlorowni na stację uzdatniania wody wraz z infrastrukturą towarzyszącą w Wilkowicach. W wyniku realizacji zadania przez gminę Wilkowice 6 175 osób będzie korzystać z ulepszonych zaopatrzenia w wodę.
- Przebudowa wodociągu wraz z przebudową, wymianą i przepięciem przyłączy w miejscowości Kusięta, gmina Olsztyn. W wyniku realizacji zadania przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Okręgu Częstochowskiego Spółka Akcyjna w Częstochowie 812 osób będzie korzystać z ulepszonych zaopatrzenia w wodę.

2. GOSPODARKA ODPADAMI I OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI

W 2016 roku Fundusz zawarł umowy z zakresu gospodarki odpadami i ochrony powierzchni ziemi, w tym między innymi na realizację:

- wapnowania gleb kwaśnych i bardzo kwaśnych na terenie województwa śląskiego w 2016 roku realizowane przez Śląską Izbę Rolniczą w Katowicach,
- budowy kwatery nr VII - kolejny etap rozbudowy składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Świętochłowicach realizowaną przez Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Świętochłowicach Sp. z o. o.,
- 40 zadań w ramach programu priorytetowego „SYSTEM – Wsparcie działań ochrony środowiska i gospodarki wodnej realizowanych przez WFOŚiGW Część 1) Usuwanie wyrobów zawierających azbest” z wykorzystaniem środków Narodowego Funduszu realizowanych przez gminy województwa śląskiego.

3. OCHRONA ATMOSFERY

Umowy na realizację zadań związanych z ochroną atmosfery, zawarte w 2016 roku, stworzyły możliwość zmniejszenia emisji zanieczyszczeń do atmosfery o (z wyłączeniem Programu Kawka):

- 388 084 kg/a zanieczyszczeń pyłowych,
- 72 302 449 kg/a zanieczyszczeń gazowych, w tym:
  - 687 291 kg/a SO₂,
  - 120 501 kg/a NO_x,
  - 538 363 kg/a CO,
  - 70 956 159 kg/a CO₂,
  - 135 kg/a b-a-p.

Umowy na realizację zadań związanych z ochroną atmosfery w ramach Programu KAWKA, którego celem jest likwidacja niskiej emisji wspierająca wzrost efektywności energetycznej i rozwój rozproszonych odnawialnych źródeł energii, stworzyły możliwość zmniejszenia emisji zanieczyszczeń do atmosfery o:

- 2 054 kg/a zanieczyszczeń pyłowych PM₁₀, w tym 1 929 kg/a zanieczyszczeń pyłowych PM_{2,5},
- 345 927,4 kg/a zanieczyszczeń gazowych, w tym:
  - 5 594 kg/a SO₂,
  - 819 kg/a NO_x,
  - 339 513 kg/a CO₂,
  - 1,4 kg/a b-a-p.

Do najważniejszych zadań należą:

- inwestycje realizowane w ramach lokalnych programów obniżenia emisji w budynkach mieszkalnych na terenie m.in.: Raciborza (zmniejszenie emisji pyłu o 1 665 kg/a, CO₂ o 148 597 kg/a przy zmniejszeniu zapotrzebowania na energię cieplną netto o min. 890 GJ/a), Mszany (zmniejszenie emisji pyłu o 2 130 kg/a, CO₂ o 190 131 kg/a przy produkcji energii cieplnej ze źródeł odnawialnych min. 119 GJ/a), Bielska – Białej (zmniejszenie emisji pyłu o 4 993 kg/a, CO₂ o 445 594 kg/a), Ustronia (zmniejszenie emisji pyłu o 633 kg/a, CO₂ o 56 462 kg/a), Godowa (zmniejszenie emisji pyłu o 1.032 kg/a, CO₂ o 92 100 kg/a przy produkcji energii cieplnej ze źródeł odnawialnych min. 56 GJ/a), Krzyżanowic (zmniejszenie

emisji pyłu o 2 663 kg/a, CO₂ o 237 655 kg/a przy produkcji energii cieplnej ze źródeł odnawialnych min. 84 GJ/a), Koszęcina (zmniejszenie emisji pyłu o 899 kg/a, CO₂ o 80 207 kg/a), Bobrownik (zmniejszenie emisji pyłu o 1 698 kg/a, CO₂ o 151 502 kg/a), Markłowic (zmniejszenie emisji pyłu o 1 664 kg/a, CO₂ o 148 531 kg/a), Tych (zmniejszenie emisji pyłu o 5 925 kg/a, CO₂ o 528 806 kg/a przy produkcji energii cieplnej ze źródeł odnawialnych min. 184 GJ/a), Jejkowic (zmniejszenie emisji pyłu o 799 kg/a, CO₂ o 71.295 kg/a), Lubonii (zmniejszenie emisji pyłu o 965 kg/a, CO₂ o 86 158 kg/a przy produkcji energii cieplnej ze źródeł odnawialnych min. 163 GJ/a), Żor (zmniejszenie emisji pyłu o 1 365 kg/a, CO₂ o 121 820 kg/a), Pilchowic (zmniejszenie emisji pyłu o 1 131 kg/a, CO₂ o 101 012 kg/a przy produkcji energii cieplnej ze źródeł odnawialnych min. 161 GJ/a), Sławkowa (zmniejszenie emisji pyłu o 405 kg/a, CO₂ o 43 717 kg/a przy zmniejszeniu zapotrzebowania na energię cieplną netto o min. 1 169 GJ/a, produkcji energii cieplnej ze źródeł odnawialnych min. 55 GJ/a, produkcji energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych min. 7 650 kWh/a), Sośnicowic (zmniejszenie emisji pyłu o 843 kg/a, CO₂ o 75 322 kg/a przy produkcji energii cieplnej ze źródeł odnawialnych min. 330 GJ/a), Piekar Śląskich (zmniejszenie emisji pyłu o 499 kg/a, CO₂ o 44 597 kg/a przy zmniejszeniu zapotrzebowania na energię cieplną netto o min. 1 550 GJ/a), Zabrze (zmniejszenie emisji pyłu o 3 278 kg/a, CO₂ o 443 275 kg/a przy zmniejszeniu zapotrzebowania na energię cieplną netto o min. 5 698 GJ/a, produkcji energii cieplnej ze źródeł odnawialnych min. 654 GJ/a, produkcji energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych min. 84 660 kWh/a),

- budowa instalacji odsiarczania spalin w elektrociepłowni ZW NOWA w Dąbrowie Górniczej, realizowana przez spółkę TAMEH POLSKA sp. z o.o. (zmniejszenie emisji SO₂ o 39 971 kg/a oraz zmniejszenie emisji pyłu o 11 274 kg/a),
- budowa instalacji odsiarczania i odpylania spalin w ciepłowni należącej do spółki Fenice Poland Sp. z o.o. w Tychach, (zmniejszenie emisji SO₂ o 215 700 kg/a oraz zmniejszenie emisji pyłu o 36 000 kg/a),
- budowa elektrowni fotowoltaicznej o mocy 1 MW w Czańcu, realizowana przez Przedsiębiorstwo Usługowo-Handlowe Zbigniew Dybał i Wspólnicy spółka jawna (zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pyłowo-gazowych do atmosfery: pył-255 kg/a, SO₂-2 153 kg/a, CO₂-623 250 kg/a, przy produkcji energii elektrycznej z instalacji fotowoltaicznej min. 750 000 kWh/a),
- budowa skojarzonego systemu trigeneracji w Zakładzie Produkcji Sprzętu Oświetleniowego „ROSA” Stanisław Rosa w Tychach (zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pyłowo-gazowych do atmosfery: pył - 441 kg/a, SO₂ - 3 736 kg/a, CO₂ - 599 954 kg/a przy produkcji energii elektrycznej z modułu trigeneracyjnego min. 1 306 000 kWh/a i produkcji energii cieplnej z modułu trigeneracyjnego min. 6 223 GJ/a),
- budowa lub modernizacja sieci ciepłych o łącznej długości 2 087 m na terenie miasta Tychy, realizowana przez PEC Sp. z o.o. w Tychach (zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pyłowo-gazowych do atmosfery: pył-2 377 kg/a, SO₂-3 152 kg/a, CO₂-574 895 kg/a przy oszczędności energii cieplnej min. 4 002 GJ/a).

Wykonano szereg termomodernizacji obiektów na terenie województwa śląskiego, w tym, m.in.:

- termomodernizacja obiektu Górnośląskiego Centrum Rehabilitacji "Repty" w Tarnowskich Górach (zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pyłowo-gazowych do atmosfery: pył - 194 kg/a, SO₂ - 3 267 ka/a, CO₂ - 815 601 kg/a przy produkcji energii z instalacji solarnej min. 165 GJ/a),
- termomodernizacja budynku Zespołu Szkół Sportowych w Dąbrowie Górniczej (zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pyłowo-gazowych do atmosfery: pył-484 kg/a, SO₂-8 155 kg/a, CO₂-1 369 565 kg/a przy zmniejszeniu zapotrzebowania energii cieplnej netto o min. 6 312 GJ/a),

- podniesienie efektywności energetycznej obiektów SP ZOZ Szpitala nr 2 im. dr Tadeusza Boczonja w Mysłowicach poprzez termomodernizację i zastosowanie odnawialnych źródeł energii (zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pyłowo-gazowych do atmosfery: pył-248 kg/a, SO₂- 3 867 kg/a, CO₂-777 804 kg/a przy zmniejszeniu zapotrzebowania energii cieplnej netto o min. 3 010 GJ/a, zmniejszeniu zapotrzebowania energii elektrycznej o min. 101 627 kWh/a, produkcji energii cieplnej z instalacji solarnych min. 216 GJ/a),
- termomodernizacja dwóch budynków Szpitala Specjalistycznego nr 2 w Bytomiu (zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pyłowo-gazowych do atmosfery: pył – 1 573 kg/a, SO₂- 786 kg/a, CO₂ – 244 625 kg/a, przy zmniejszeniu zapotrzebowania energii cieplnej netto o min. 1 701 GJ/a),
- termomodernizacja budynku Pensjonatu dla seniorów w Kaletach przy ul. Powstańców Śląskich 4, należącego do Hucz Sp. o.o. Spółka komandytowa (zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pyłowo - gazowych do atmosfery: pył – 3 558 kg/a, SO₂ – 1 653 kg/a, CO₂ – 310 547 kg/a przy zmniejszeniu zapotrzebowania energii cieplnej netto o min. 963 GJ/a, produkcji energii z instalacji solarnej min. 41 GJ/a, produkcji energii cieplnej z pompy ciepła min. 661 GJ/a),
- termomodernizacja budynku biurowo socjalnego Przedsiębiorstwa Miejskiego MZUM.PL S.A. w Dąbrowie Górniczej (zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pyłowo-gazowych do atmosfery: pył-144 kg/a, SO₂-2 379 kg/a, CO₂-386 100 kg/a przy produkcji energii cieplnej z pompy ciepła min. 394 GJ/a, zmniejszeniu zapotrzebowania energii cieplnej netto o min. 1 751 GJ/a).

Ponadto kontynuowane były działania realizowane przez spółdzielnie mieszkaniowe, polegające na termomodernizacji licznych budynków mieszkalnych wielorodzinnych na terenie województwa śląskiego oraz przez jednostki sektora finansów publicznych i państwowe jednostki budżetowe, związane z termomodernizacją obiektów użyteczności publicznej.

Liczne podmioty zrealizowały w swoich obiektach zadania z wykorzystaniem źródeł energii odnawialnej:

- instalacji solarnych:
  - ✓ Spółdzielnia Mieszkaniowa "NOWOCZESNA" w Raciborzu,
  - ✓ Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Szpital nr 2 im. dr Tadeusza Boczonja w Mysłowicach,
  - ✓ Medikool Sp. z o.o. w Skoczowie –w swoich obiektach w Wiśle i Łodygowicach,
  - ✓ SP ZOZ "Repty" Górnośląskie Centrum Rehabilitacji im. Gen. Jerzego Ziętka w Tarnowskich Górach,
  - ✓ HUCZ Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka komandytowa w Kaletach,
  - ✓ Gmina Krzanowice,
  - ✓ Zespół Opieki Zdrowotnej w Kłobucku.
- pomp ciepła:
  - ✓ Gmina Bytom,
  - ✓ Przedsiębiorstwo Miejskie MZUM.PL S.A. w Dąbrowie Górniczej,
  - ✓ PB JAEKEL-BUD-TECH Sp. z o.o. Sp. K. w Chorzowie,
  - ✓ Stowarzyszenie na rzecz niepełnosprawnych SPES w Katowicach,

- ✓ Danuta Kulik prowadząca działalność gospodarczą pod nazwą Indywidualna Specjalistyczna Praktyka Lekarska Lek. Med. Danuta Kulik, PHU REIFEN w Rybniku,
  - ✓ KOMO Sp. z o.o. w Katowicach,
  - ✓ IMMOBILIAN Sp. z o.o. sp.k. w Katowicach,
  - ✓ Ośrodek Pomiarów i Automatyki Przemysłu Węglowego S.A. w Zabrze,
  - ✓ Fundacja Pomocy Dzieciom i Seniorom "Wioska Serca im. Jana Pawła II" w Katowicach,
  - ✓ AutoCraft Sp. z o.o. w Myszkowie,
  - ✓ Spółdzielnia Mieszkaniowa "NOWOCZESNA" w Raciborzu,
  - ✓ HUCZ Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka komandytowa w Kaletach.
- kotłów opalanych biomasą
    - ✓ Paweł Janoszek prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą „ENVUN Paweł Janoszek” w Krzepicach.
  - elektrowni fotowoltaicznych – w 2016 roku rozpatrzono rekordową liczbę wniosków o dofinansowanie zabudowy instalacji fotowoltaicznych, podejmując uchwały o dofinansowaniu 102 tego typu zadań realizowanych na terenie województwa śląskiego.

4. ZAPOBIEGANIE POWAŻNYM AWARIOM

W zakresie zapobiegania poważnym awariom w 2016 roku zawarto umowy o dofinansowanie zadań realizowanych przez Komendę Wojewódzką Państwowej Straży Pożarnej w Katowicach oraz Oddział Wojewódzki Związku Ochotniczych Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej.

W ramach zadań realizowanych przez Komendę Wojewódzką Państwowej Straży Pożarnej dofinansowano zakup między innymi 11 samochodów specjalistycznych w tym:

- dwóch ciężkich samochodów – nośników kontenerowych,
- lekkiego samochodu ratownictwa wysokościowego,
- dwóch specjalnych samochodów ratownictwa wysokościowego – drabiny,
- trzech ciężkich samochodów ratowniczo-gaśniczych,
- dwóch średnich samochodów ratowniczo-gaśniczych,
- jednego lekkiego samochodu ratowniczego z funkcją ratownictwa ekologiczno-chemicznego.

Dodatkowo dofinansowano zakup sprzętu i wyposażenia indywidualnego strażaka, środków chemicznych oraz specjalistycznego sprzętu do konserwacji, sprawdzenia oraz utrzymania w gotowości aparatów ochrony dróg oddechowych.

W ramach zadań realizowanych przez Oddział Wojewódzki Związku Ochotniczych Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej dofinansowano zakup 15 samochodów ratowniczo-gaśniczych oraz sprzętu i wyposażenia indywidualnego strażaka.

Ponadto, środki z udzielonego Gminie Suszec umorzenia przeznaczone zostały na zakup jednego średniego samochodu ratowniczo-gaśniczego dla jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej w Suszcu.

Zbiorcze zestawienie efektów ekologicznych i rzeczowych z umów zawartych w 2016 roku przedstawiono w poniższych tabelach.

Tabela nr 12. Efekty ekologiczne z umów zawartych w 2016 roku

Lp.	Nazwa efektu	Jedn. miary	Wielkość planowana
1. Ochrona i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi			
1	Odprowadzanie ścieków z n podłączeń do budynków	sztuki	954
2	Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszonych oczyszczania ścieków	RLM	11 359
3	Oczyszczanie ścieków do wymogów określonych w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24.07.2006 r w sprawie warunków jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub ziemi oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego lub w pozwoleniu wodno-prawnym w przypadku, w których jest to wymagane	liczba zadań	6
4	Oczyszczanie ścieków w ilości n do parametrów określonych w pozwoleniu wodnoprawnym na odprowadzanie ścieków oczyszczonych	m ³ /d	54 492
5	Redukcja stężeń zanieczyszczeń powietrza w oczyszczalni	liczba zadań	1
6	Przepustowość modernizowanej kanalizacji	RLM	7 684
7	Przepustowość modernizowanej oczyszczalni	RLM	53 996
8	Dostawa wody do picia, o jakości zgodnej z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi	liczba zadań	23
9	Liczba osób korzystających z ulepszonych zaopatrzenia w wodę	osoby	64 055
10	Liczba ludności objętej środkami ochrony przeciwpowodziowej	osoby	1 497
11	Obszar chroniony	ha	124
12	Przepływ wód	m ³ /s	214
13	Zmniejszenie strat wody	liczba zadań	9
2. Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi			
1	Neutralizacja skażeń gleby - powierzchnia	ha	3 600
2	Powierzchnia zrekultywowanego terenu	ha	0,003
3	Pojemność składowiska	m ³	142 665
4	Unieszkodliwianie odpadów - składowanie	Mg	2 139
3. Ochrona atmosfery			
1	Nowy budynek o "niemal zerowym zużyciu energii"	szt.	1
2	Oszczędność energii	GJ/a	207 209
3	Oszczędność energii elektrycznej	kWh/a	171 669
4	Produkcja energii cieplnej z biomasy	GJ/a	4 514
5	Produkcja energii cieplnej z instalacji solarnej	GJ/a	2 441
6	Produkcja energii cieplnej z pomp ciepła	GJ/a	9 967
7	Produkcja energii cieplnej z pozostałych źródeł energii odnawialnej	GJ/a	109 882
8	Produkcja energii elektrycznej ze źródeł energii odnawialnej	kWh/a	3 076 398
9	Produkcja energii elektrycznej ze źródeł konwencjonalnych	MWh/a	1 531
10	Unieszkodliwienie azbestu	Mg	192
11	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń gazowych - b-a-p	kg/a	135

12	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń gazowych - CO	kg/a	538 363
13	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń gazowych - CO ₂	kg/a	70 956 159
14	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń gazowych - NO _x	kg/a	120 501
15	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń gazowych - SO ₂	kg/a	687 291
16	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pyłowych	kg/a	388 084
17	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pyłowych PM 10	kg/a	1 108
18	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pyłowych PM 2,5	kg/a	988
4. Zapobieganie poważnym awariom			
1	Poprawa możliwości jednostek straży pożarnej w zakresie likwidacji i zwalczania skutków poważnych awarii, powodzi, wypadków i katastrof chemicznych i ekologicznych.	Liczba zadań	6
2	Poprawa możliwości w zakresie usuwania zagrożeń ekologicznych	Liczba zadań	1

Tabela nr 13. Efekty rzeczowe z umów zawartych w 2016 roku

Lp.	Nazwa efektu	Jedn. miary	Wielkość planowana
1. Ochrona i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi			
1	Przebudowa stopnia wodnego (klasa budowli IV)	szt.	1
2	Modernizacja lewego wału (klasa budowli IV)	mb	1 185
3	Odbudowa progu	szt.	1
4	Przepust wałowy	szt.	1
5	Regulacja rzeki na długości	mb	7 637
6	Rozbudowa ujęcia wody typu głębinowego poprzez odwiert studni	m ³ /d	2 400
7	Sieć wodociągowa o długości	mb	77 298
8	Przyłącza wodociągowe	szt.	981
9	Stacja uzdatniania wody o wydajności	m ³ /d	2 147
10	Ujęcie wody o wydajności	m ³ /d	947
11	Przydomowe oczyszczalnie ścieków	szt.	192
12	Przepompownie	szt.	9
13	Oczyszczalnia typu mechaniczno-biologicznego	m ³ /d	990
14	Modernizacja oczyszczalni ścieków	m ³ /d	51 302
15	Kanalizacja sanitarna o długości	mb	57 733
16	Budowa instalacji neutralizacji i odtalowania ścieków dla oczyszczalni ścieków mechaniczno-chemicznej o przepustowości Q _{max} =2.800 m ³ /d (w tym przepustowość instalacji Q _{śrd} =1.200 m ³ /d)	m ³ /d	2 800
17	Kanalizacja deszczowa	mb	465
18	Zbiornik magazynowy wody pitnej.	m ³	250
19	Odbudowa przepustu wałowego na długości	mb	467
20	Podłączenia kanalizacyjne	szt.	355

2. Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi			
1	Składowisko odpadów - pojemność	m ³	142 665
2	Składowisko odpadów - żywotność	a	12
3	Unieszkodliwianie odpadów - składowanie	m ²	44 486*
4	Unieszkodliwianie odpadów - składowanie	liczba zadań	21
5	Zakup wapna nawozowego	Mg	10 666
6	Unieszkodliwienie odpadów	m ³	20
3. Ochrona atmosfery			
1	Instalacja fotowoltaiczna	m ²	490
2	Instalacja fotowoltaiczna	kpl	63
3	Instalacja fotowoltaiczna (kW)	kW	3 716
4	Instalacja odpylania spalin	kpl	10
5	Instalacja ogrzewania	kpl	386
6	Instalacja oświetlenia wewnętrznego	kpl	8
9	Instalacja solarna	kpl	188
10	Kampania edukacyjna	kpl	1
11	Kocioł opalany gazem/olejem	szt.	7
12	Kocioł opalany węglem lub biomasą spełniające wymogi 4 lub 5 klasy, wg kryteriów zawartych w normie PN EN303-5:2012	szt.	2
13	Kolektory słoneczne	m ²	617
14	Oświetlenie energooszczędne	kpl	1 997
15	Pompa ciepła	kpl	98
16	Pozostałe inwestycje z zakresu ochrony atmosfery	kpl	3
17	Sieci ciepłe wraz z przyłączami	m	7 209
18	Termoizolacja obiektów	kpl	649
19	Układ kogeneracji w oparciu o konwencjonalne źródło energii	kpl	2
20	Unieszkodliwienie azbestu	m ²	3 037
21	Wentylacja mechaniczna	kpl	15
22	Węzeł ciepły	kpl	49
23	Węzeł ciepły	szt.	9
24	Zlikwidowane dotychczasowe źródło ciepła	kpl	1 781
25	Źródło ciepła	kpl	888
26	Źródło ciepła opalane biomasą	kpl	61
27	Źródło ciepła opalane energią elektryczną	kpl	2
28	Źródło ciepła opalane gazem	kpl	269
29	Źródło ciepła opalane olejem	kpl	2
4. Zapobieganie poważnym awariom			
1	Zakup niezbędnego sprzętu.	kpl.	713
2	Zakup niezbędnego sprzętu.	szt.	1 895
3	Zakup niezbędnego sprzętu.	dm ³	11 355

4	Zakup niezbędnego sprzętu.	kg	111 190
5	Zakup niezbędnego sprzętu.	para	1 325

*sumaryczny efekt dotyczy 10 zadań

Tabela nr 14. Efekty ekologiczne z umów zawartych w 2016 roku w ramach środków udostępnionych przez Narodowy Fundusz

Lp.	Nazwa efektu	Jedn. miary	Wielkość planowana udział Fundusz	Wielkość planowana udział Narodowego Funduszu
1. Gminne programy usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest				
1	Unieszkodliwienie odpadów - składowanie	Mg	2 739	743
2. Likwidacja niskiej emisji wspierająca wzrost efektywności energetycznej i rozwój rozproszonych odnawialnych źródeł energii – druga edycja Programu KAWKA				
1	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pyłowych PM 10	kg/a	945	1 109
2	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pyłowych PM 2,5	kg/a	888	1 041
3	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń gazowych - CO ₂	kg/a	154 072	185 441
4	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń gazowych - SO ₂	kg/a	2 557	3 037
5	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń gazowych - NO _x	kg/a	374	445
6	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń gazowych b-a-p	kg/a	0,65	0,75
7	Oszczędność energii	GJ/a	278	358

Tabela nr 15. Efekty rzeczowe z umów zawartych w 2016 roku w ramach środków udostępnionych przez Narodowy Fundusz

Lp.	Nazwa efektu	Jedn. miary	Wielkość planowana - udział Fundusz	Wielkość planowana - udział Narodowego Funduszu
1. Gminne programy usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest				
1	Unieszkodliwienie odpadów - składowanie	liczba zadań		41 zadań
2. Likwidacja niskiej emisji wspierająca wzrost efektywności energetycznej i rozwój rozproszonych odnawialnych źródeł energii - druga edycja Programu KAWKA				
1	Instalacja ogrzewania	kpl	4,67	5,33
2	Kampania edukacyjna	kpl	0,91	1,09
3	Sieci ciepłne wraz z przyłączami	kpl	0,47	0,53
4	Węzeł ciepły	kpl	2,35	2,65
5	Termoizolacja obiektów	kpl	0,88	1,12
6	Zlikwidowane dotychczasowe źródło ciepła	kpl	26,05	29,95
7	Źródło ciepła opalane gazem	kpl	0,44	0,56

Zgodnie z umowami udostępnienia środków efekty rzeczowe i ekologiczne ewidencjonowane są przez Fundusz proporcjonalnie do zaangażowanych środków.

5. OCHRONA RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ I FUNKCJI EKOSYSTEMÓW

W zakresie ochrony obszarów i obiektów cennych przyrodniczo w ramach udzielonego dofinansowania zaplanowano:

- działania związane z realizacją celów ochrony oraz zachowaniem przedmiotów ochrony obowiązujące na obszarach chronionych na mocy ustawy o ochronie przyrody: usunięcie 10 szt. drzew obumarłych i wykoszenie roślinności na pow. 20 ha w rezerwach przyrody Sokole Góry, Łęczczok, Cisy koło Sierakowa, Góra Grojec oraz Hubert oraz oznakowanie 66 szt. tablic urzędowych i informacyjnych rezerwatów przyrody z terenu powiatu cieszyńskiego. Ponadto na obszarze Parków Krajobrazowych: „Lasy nad Górną Liswartą”, „Orlich Gniazd” oraz „Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich” zabiegi i cięcia pielęgnacyjne 91 szt. pomników przyrody oraz starodrzewu, a także usunięcie podrostu na pow. ok 1 ha.
- w parkach zabytkowych w Bytomiu, Ornontowicach, Jaworzu, Bestwinie, Tarnowskich Górach – Reptach, Będzinie, Pszczynie, Złotym Potoku i Częstochowie w ramach prac pielęgnacyjnych: wykonanie cięć odmładzających 2 188 m² krzewów oraz zabiegów pielęgnacyjnych 1 672 szt. starodrzewu, przeprowadzenie wycinki 1 355 szt. drzew i krzewów, zakup i nasadzenia łącznie: 16 274 szt. sadzonek drzew, krzewów oraz bylin, ochronę 126 szt. drzew przed szrotówkiem kasztanowcowiaczkiem, zakup i założenie 465 dispenserów feromonowych,
- ochronę pomników przyrody w Tarnowskich Górach, Jaworzu, Mysłowicach i Chybiu poprzez zabiegi sanitarno-pielęgnacyjne 130 szt. drzew,
- w zakresie rozwoju ogrodów botanicznych w Śląskim Ogrodzie Botanicznym w Mikołowie uzupełnienie istniejących kolekcji sadowniczych, roślin ozdobnych oraz roślin uprawnych i warzywnych poprzez zakup 2 442 szt. sadzonek oraz utworzenie nowej kolekcji pn. *Bór świeży* poprzez zasadzenie 1 200 szt. sadzonek drzew iglastych,
- w zakresie działań związanych z ochroną obszarów Natura 2000: na obszarze Łąki Dąbrowskie zaplanowano usunięcie drzew i krzewów na pow. 5 ha oraz wykaszanie łąk zmiennowilgotnych na pow. 41 ha, na obszarach Cieszyńskie Źródła Tufowe wykaszanie gatunków ekspansywnych oraz inwazyjnych na pow. 20 ha, natomiast na obszarze Natura 2000 Ostoja Olsztyńsko-Mirowska usuwanie podrostów drzew i krzewów z terenu muraw kserotermicznych o pow. 6,9 ha.

W ramach ochrony i rehabilitacji zagrożonych rodzimych gatunków zwierząt lub roślin zaplanowano między innymi:

- zarybienie wód otwartych w obwodach rybackich województwa śląskiego gatunkami cennymi i zagrożonymi poprzez zakup 1 320 tys. szt. ryb,
- wsiedlenie 28 szt. chomika europejskiego,
- opiekę weterynaryjną żubrów wraz z zakupem 62 ton karmy,
- na użytku ekologicznym „Brzoza” oraz na kompleksie stawów Hadra wykaszanie lustra wody i grobli stawu na pow. 7 ha oraz wykaszanie podrostu świerka na Hali Cebulowej na pow. 16,4 ha.

W celu zapobiegania występowaniu masowych zagrożeń w lasach zaplanowano 120 godzin lotów patrolowych.

W zakresie zadrzewień i zakrzewień – zakładanie mini ogrodów botanicznych, mini arboretów, posadzono 12 443 szt. sadzonek drzew, krzewów i roślin na terenie całego województwa śląskiego przy placówkach oświatowych oraz wykonano 330 tabliczek z nazwą gatunkową nasadzonych roślin.

6. EDUKACJA EKOLOGICZNA

W zakresie edukacji ekologicznej zaplanowano między innymi:

- zorganizowanie i przeprowadzenie 517 warsztatów (łącznie 7 208 godzin) w ośrodkach edukacji ekologicznej przez jednostki wyspecjalizowane w prowadzeniu edukacji ekologicznej z udziałem 18 430 dzieci i młodzieży z województwa śląskiego,
- zorganizowanie i przeprowadzenie 71 konkursów ekologicznych o zasięgu co najmniej wojewódzkim, adresowanych do placówek oświatowych i uczestników indywidualnych, w ramach konkursów zaplanowano wręczenie 4 801 nagród rzeczowych,
- doposażenie ośrodków edukacji ekologicznej na terenie województwa śląskiego poprzez zakup pomocy dydaktycznych i drobnego sprzętu laboratoryjnego,
- doposażenie uczelnianych laboratoriów na kierunkach kształcenia związanych z ochroną środowiska w specjalistyczną aparaturę, w tym: spektrometr optyczny, mineralizator mikrofalowy, mikroskop skaningowy oraz napowietrzne mobilne laboratorium do kontroli atmosfery,
- zorganizowanie na terenie województwa śląskiego z udziałem ok. 1 235 uczestników 15 konferencji i seminariów, podczas których zaplanowano wygłoszenie 313 referatów i wydanie 4 567 sztuk materiałów konferencyjnych lub pokonferencyjnych,
- zorganizowanie i przeprowadzenie 31 programów, kampanii i akcji edukacyjno-informacyjnych, w ramach których przewidziano: organizację happeningów, koncertów, wystaw, plenerów fotograficznych, konferencji, prelekcji, spektakli, konkursów ekologicznych oraz warsztatów dla dzieci i młodzieży, zakup i wręczenie nagród, zakupienie sprzętu do prowadzenia zajęć edukacyjnych oraz zakup 4 449 sztuk rocznej prenumeraty czasopism ekologicznych,
- zakup 3 koni w ramach realizowanego przez Komendę Wojewódzką Policji w Katowicach programu edukacji ekologicznej,
- w ramach promocji ochrony środowiska w mediach – Konkurs „Cykliczne upowszechnianie przez media zasady zrównoważonego rozwoju i informacji dotyczących źródeł i systemów finansowania ochrony środowiska” wydanie 809 kolumn druku w 36 tytułach prasowych, wyemitowanie 419 audycji na antenie 5 rozgłośni radiowych i 156 programów w 8 stacjach telewizyjnych oraz prowadzenie 11 serwisów internetowych serwisów ekologicznych,
- wydanie publikacji propagujących ochronę środowiska i gospodarkę wodną: druk albumów, monografii, broszur, ulotek, folderów, plakatów, materiałów edukacyjnych, kalendarzy ekologicznych, katalogów, albumów, produkcja filmów oraz wydanie e-booków,
- utworzenie 14 ścieżek dydaktycznych, przyrodniczych i ekologicznych na terenie województwa śląskiego. Na ścieżkach zaplanowano wykonanie 217 tablic edukacyjnych wraz z wydaniem ulotek, broszur i folderów,
- dofinansowanie utworzenia i wyposażenia łącznie 52 ekopracowni w 2 edycjach konkursu.

7. PROFILAKTYKA ZDROWOTNA

Profilaktyka zdrowotna dzieci obejmuje działania specjalistyczne i działania ogólnoprofilaktyczne. Profilaktyką zdrowotną objęte zostały dzieci z obszarów, na których występują przekroczenia standardów jakości środowiska.

W ramach profilaktyki specjalistycznej założono wyjazdy profilaktyczno-zdrowotne do miejscowości czystych ekologicznie dla 840 dzieci z podwyższonym i wysokim poziomem ołowiu we krwi z rejonu Piekar Śląskich, Miasteczka Śląskiego i Tarnowskich Gór oraz wyjazd dla 120 dzieci i młodzieży z cukrzycą i problemami metabolicznymi z terenu województwa śląskiego.

W ramach działań ogólnoprofilaktycznych realizowano programy profilaktyki zdrowotnej, edukacji ekologicznej i regionalnej edukacji przyrodniczej i ekologicznej dzieci w trakcie wyjazdów śródrocznych na tzw. „zielone szkoły” oraz wyjazdów w okresie wakacji i ferii zimowych.

Założono, że z wyjazdów ogólnoprofilaktycznych realizowanych:

- w trakcie roku szkolnego (tzw. zielone szkoły) skorzysta 14 588 dzieci,
- w okresie wakacji i ferii zimowych wyjedzie 8 898 dzieci.

8. ZARZĄDZANIE ŚRODOWISKOWE W REGIONIE

W ramach opracowania planów gospodarki niskoemisyjnej dofinansowano sporządzenie 23 dokumentów m.in. dla gmin: Imielin, Koszarawa, Jeleśnia, Kozy, Szczyrk, Gaszowice, Popów czy Porąbka.

W zakresie planów urządzania lasu lub uproszczonych planów urządzania lasu dla lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa, należących do osób fizycznych i wspólnot gruntowych – na zlecenie starosty dofinansowano sporządzenie uproszczonych planów urządzania lasu dla lasów położonych na terenie powiatu żywieckiego, częstochowskiego i lublinieckiego o łącznej pow. 3 930 ha.

W ramach realizacji zadań dotyczących zarządzania środowiskowego w regionie Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Katowicach zaplanowała w województwie śląskim monitoring przedmiotów ochrony na obszarach Natura 2000. Przedmiotowe zadanie obejmowało takie obszary Natura 2000 jak Beskid Żywiecki, Ostoja Olsztyńsko-Mirowska, Ostoja Złotopotocka, Ostoja Kroczycka, Ostoja Środkowojurajska, Dolina Górnej Wisły, a także Kościół w Radziechowach PLH240007.

W ramach opinii naukowych, opracowań i ekspertyzy w zakresie ochrony środowiska i gospodarki wodnej istotnych z punktu widzenia poprawy stanu środowiska województwa śląskiego dofinansowano:

- opracowanie (zawierające 33 raporty) mające określić warunki siedliskowe i witalność jodły pospolitej oraz wskazać właściwe tereny do jej hodowli w Beskidzie Śląskim i Żywieckim,
- wykonanie aktualizacji „Planu gospodarki odpadami dla województwa śląskiego na lata 2016-2022” z planem inwestycyjnym oraz prognozą oddziaływania na środowisko,
- opracowanie Programu ochrony powietrza dla terenu województwa śląskiego mającego na celu osiągnięcie poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu oraz pułapu stężenia ekspozycji.

W zakresie monitoringu środowiska zawarto umowę na dofinansowanie zadania realizowanego przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach polegającego na wykonaniu oraz opracowaniu badań środowiska w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska województwa śląskiego. Efektem realizacji tego zadania będzie wykonanie opracowania „Stan środowiska w województwie śląskim w 2016 roku”.

IX. NAJWAŻNIEJSZE ZADANIA ZAKOŃCZONE W 2016 ROKU

1. OCHRONA I ZRÓWNOWAŻONE GOSPODAROWANIE ZASOBAMI WODNYMI

Do najważniejszych inwestycji z zakresu ochrony wód, których realizacja została zakończona w 2016 roku należą:

- rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków na terenie gmin: Gierałtówce (przepustowość: 2 150,08 m³/d), Bobrowniki (2 000,00 m³/d) Świerklaniec (1 500,00 m³/d), Kamienica Polska (633,4 m³/d),
- rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej na terenie gmin: Gierałtówce (88,8 km), Jaworze (53,7 km), Wilamowice (13,5 km) Rybnik (12,7 km), Sosnowiec, (11,3 km) Skoczów (10,5 km), Porąbka (9,2 km) Kozy (8,6 km), Gorzyce (8,1 km), Kamienica Polska (6,8 km) Orzesze (5,3 km), Kobiór (4,6 km),
- budowa podłączeń kanalizacji sanitarnej do budynków na terenie gmin: Gierałtówce (2 470), Jaworze (1 145).

Do najważniejszych inwestycji z zakresu gospodarki wodnej, których realizacja została zakończona w 2016 roku należą:

- budowa Stacji Uzdatniania Wody w Suminie (wydajność 600 m³/d),
- regulacja cieku Stoła w Tarnowskich Górach (7 054 km),
- rozbudowa sieci wodociągowej na terenie gminy Psary (13 819 km).

2. GOSPODARKA ODPADAMI I OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI

Do najważniejszych inwestycji z zakresu gospodarki odpadami oraz ochrony powierzchni ziemi, których realizacja została zakończona w 2016 roku należą:

- budowa zbiorników do gromadzenia odpadów płynnych, układu odbioru odpadów tłuszczowych oraz układu do pasteryzacji odpadów na potrzeby procesu kofermentacji na terenie Oczyszczalni Ścieków Tychy Urbanowice - Regionalne Centrum Gospodarki Wodno-Ściekowej S.A. w Tychach,
- budowa kompostowni z rozbudową części zakładu do odzysku odpadów komunalnych - BM Recykling sp. z o.o. w Siemianowicach Śląskich,
- budowa instalacji do kompostowania biodegradowalnej frakcji odpadów komunalnych - SEGO Sp. z o.o. w Rybniku,
- prace związane z usuwaniem wyrobów azbestowych z budynków mieszkalnych zlokalizowanych przy ul. 11 Listopada 173-185, Bohaterów Monte Cassino 40,44,48,50, Gwiazdnej 14-14e, Kieleckiej 2-6, 8-12, Kisielewskiego 1,11,13, Wagowej 24-30 w Sosnowcu - Spółdzielnia Mieszkaniowa HUTNIK,
- prace związane z usuwaniem wyrobów azbestowych z budynków mieszkalnych zlokalizowanych przy ul. Kozielskiej 101-105, 107-111 oraz Armii Ludowej 13-15 w Gliwicach - Spółdzielnia Mieszkaniowa "Zachodnia" w Gliwicach.

3. OCHRONA ATMOSFERY

Do najważniejszych inwestycji z zakresu ochrony atmosfery, których realizacja została zakończona w 2016 roku należą:

- modernizacja Elektrociepłowni w zakresie budowy instalacji odpylania i odsiarczania spalin oraz systemu sterowania procesem spalania - ArcelorMittal Poland S.A. w Sosnowcu,
- likwidacja kotłów opalanych węglem i zabudowa kotłów opalanych gazem pochodzącym z odmetanowania kopalni - Mining Services and Engineering Sp. z o.o. w Czechowicach Dziedzicach,
- wdrożenie nowoczesnej, efektywnej i energooszczędnej linii odzysku odpadów metali nieżelaznych - Odlewnia Metali Szopienice Sp. z o.o.,
- modernizacja źródeł ciepła w budynkach indywidualnych realizowana w ramach Programu ograniczenia niskiej emisji na terenie gmin: Zabrze, Tychy, Bielsko-Biała, Racibórz, Krzyżanowice, Sośnicowice,
- termomodernizacja budynków mieszkalnych wielorodzinnych zlokalizowanych przy ul. Szkolnej 2-20, 22-40, 42-60, przy ul. Jasnej 1-19, 102-120, 122-140 w Jastrzębiu-Zdroju oraz na os. Sikorskiego 29, 32, os. Powstańców 3, os. Gwarków 32 i 34 w Żorach - Spółdzielnia Mieszkaniowa "NOWA",
- termoizolacja budynków mieszkalnych wielorodzinnych przy ul. H. Dąbrowskiego 87-89, ul. H. Dąbrowskiego 91-93, ul. K. Darwina 3, ul. K. Darwina 7, ul. R. Dmowskiego 6-14, ul. Filaretów 69, ul. Filaretów 71, ul. Filaretów 73, ul. Budowlanych 16-18/ul. Bibliotecznej 7, ul. R. Dmowskiego 116-122 w Tychach- Tyska Spółdzielnia Mieszkaniowa "OSKARD".

4. PROGRAMY I AKCJE EKOLOGICZNE

Do najważniejszych programów, akcji i działań ekologicznych z zakresu edukacji ekologicznej, zakończonych w 2016 roku należą:

- edycja konkursu pn. "Zielona Pracownia", którego przedmiotem było utworzenie ekopracowni na potrzeby nauk przyrodniczych, biologicznych, ekologicznych, geograficznych, chemiczno-fizycznych czy geologicznych w placówkach oświatowych z terenu województwa śląskiego. W ramach pierwszej edycji dofinansowano 24 wnioski, które wyłoniono biorąc pod uwagę pomysł na zagospodarowanie pracowni, jej funkcjonalność, wykorzystanie przestrzeni oraz innowacyjność zaproponowanych rozwiązań. Istotnym kryterium wyboru była różnorodność pomocy dydaktycznych, wyposażenia oraz sprzętu multimedialnego.

- "Przyrodniczy diament regionu" Gmina Czerwionka-Leszczyny

Kampania skierowana była do ok. 5 000 mieszkańców gminy Czerwionka-Leszczyny oraz gmin ościennych (Pilchowic, Knuruwa, Orzesza, Ornontowic, Miasta Rybnik i Żory), ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży. Podczas wakacji Wnioskodawca przeprowadził aktywny konkurs dla dorosłych, dzieci i całych rodzin, polegający na uwiecznieniu podanych przez organizatora miejsc wyjątkowych przyrodniczo, ekologicznie, historycznie, a także industrialnie. Ponadto, w trakcie roku szkolnego, dla dzieci z przedszkoli oraz szkół podstawowych, Wnioskodawca zaplanował konkurs plastyczny oraz zajęcia warsztatowe w formie lekcji bibliotecznych, podzielonych na bloki tematyczne dotyczące tworzyw sztucznych i drewna. Wsparciem zadania była dedykowana zadaniu strona internetowa, przystosowana do urządzeń mobilnych.

- Uniwersyteckie Laboratoria Kontroli Atmosfery (ULKA) - Uniwersytet Śląski w Katowicach

Przedmiotem zadania jest stworzenie unikalnego i zarazem pierwszego w Polsce - Napowietrznego Mobilnego Laboratorium wyposażonego w aparaturę pomiarową umieszczoną w koszu balonu na ogrzane powietrze oraz doposażenie stacjonarnych laboratoriów w Aparaturę do Badań Zanieczyszczeń Atmosfery.

Celem projektu będzie umożliwienie studentom nowo otwartych kierunków studiów na Wydziale Nauk o Ziemi tj. Inżynierii Zagrożeń Środowiskowych oraz Geologii Stosowanej prowadzenia niekonwencjonalnych badań w zakresie monitoringu stanu naszego środowiska, a zwłaszcza atmosfery.

- „XXIII Tydzień Ziemi” - Muzeum Górnictwa Węglowego w Zabrze

W ramach cyklicznego przedsięwzięcia, realizowanego przez wnioskodawcę od 23 lat, uczestniczą placówki edukacyjne z całego województwa, a także województw ościennych.

Na bieżącą edycję „Tygodnia Ziemi” złożyły się między innymi konkursy skierowane do różnych grup wiekowych i odwołujące się do różnorodnych uzdolnień młodych ludzi – plastyka, fotografia, poezja, internet, a także do ich wiedzy i wyobraźni. Wspólnym celem tych konkursów było poszerzenie wiedzy ekologicznej, rozbudzenie i rozwijanie wrażliwości wobec otaczającego nas świata przyrody, wyczulenie na istniejące i potencjalne zagrożenia, rozbudzenie świadomości mającej na celu podejmowanie działań na rzecz ochrony środowiska.

Podczas obchodów odbyły się także happeningi, akcje proekologiczne, warsztaty i spotkania, wycieczki połączone ze zwiedzaniem instalacji proekologicznych, wydarzenia kulturalne oraz wystawy.

- Akademia bioróżnorodności – Fundacja „Park Śląski” w Chorzowie

To kontynuacja programu realizowanego od 2 lat przez Fundację Park Śląski. Głównym celem projektu było stworzenie dzieciom i młodzieży możliwości rzetelnej edukacji o bioróżnorodności i osobistego doświadczenia bioróżnorodności. Cel ten zrealizowano przede wszystkim poprzez prowadzenie warsztatów o tematyce: ogrodnictwo, dendrologia, ornitologia, przyrodoznawstwo, zjawiska fizyczne w przyrodzie czy robotyka z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii. Dodatkowo zaplanowano wydanie materiałów edukacyjnych o bioróżnorodności w Parku Śląskim (Ptaki Parku Śląskiego), zorganizowanie konferencji naukowej pn.: „Rola parków miejskich w edukacji przyrodniczej dzieci i młodzieży oraz całego społeczeństwa” czy konkursu fotograficznego wraz z wystawą. Wsparciem zadania były wydarzenia plenerowe w Parku Śląskim, organizowane z okazji Dnia Ziemi, Powitania Wiosny, Dnia Ptaków Wędrownych czy Dnia Parków Miejskich.

W ramach promocji ochrony środowiska w mediach Fundusz rozstrzygnął kolejną edycję konkursu dla mediów pod tytułem „Cykliczne upowszechnianie przez media zasady zrównoważonego rozwoju i informacji dotyczących źródeł i systemów finansowania ochrony środowiska w 2016 roku” przyznając dofinansowanie do 76 wniosków, w tym: 42 wydawnictw prasowych, 10 audycji radiowych, 13 programów telewizyjnych i 11 serwisów ekologicznych.

X. KONTROLA REALIZACJI ZAWARTYCH UMÓW

Fundusz w 2016 roku przeprowadzał czynności kontrolne obejmujące:

- kontrolę dokumentów stanowiących rozliczenie finansowe projektów,
- kontrolę realizacji umów w terenie.

Przeprowadzanie kontroli pozwoliło zwiększyć skuteczność nadzoru nad wykorzystaniem przekazanych przez Fundusz środków, a co za tym idzie, prawdopodobieństwo wykrycia ewentualnych nieprawidłowości w realizacji dofinansowywanych zadań oraz w sposobie ich dokumentowania.

W 2016 roku przeprowadzono kontrolę na miejscu 279 umów, w tym: 137 pożyczek, 47 dotacji, 2 dotacji ze środków Narodowego Funduszu, 30 dotacji udzielonych osobom fizycznym, 57 umorzenia części pożyczek, 5 pożyczek pomostowych oraz 1 przekazania środków. W sumie skontrolowano realizację 208 zadań, w tym:

- 60 z zakresu ochrony wód,
- 9 z zakresu gospodarki wodnej,
- 9 z zakresu gospodarki odpadami i ochrony powierzchni ziemi,
- 81 z zakresu ochrony atmosfery, w tym 6 zadań związanych z usuwaniem azbestu,
- 1 z zakresu kontroli wnoszenia opłat,
- 5 z zakresu edukacji ekologicznej,
- 10 z zakresu ochrony przyrody,
- 3 z zakresu profilaktyki zdrowotnej,
- 30 z zakresu ochrony atmosfery realizowanych przez osoby fizyczne.

Kontrole wykazały, że w 190 kontrolowanych zadaniach realizacja przebiegała zgodnie z treścią zawartych umów, a w pozostałych przypadkach najczęściej spotykane niedociągnięcia polegały na:

- zakończeniu zadań po terminie przewidzianym umową (stwierdzono w 5 przypadkach),
- realizowaniu zadań niezgodnie z harmonogramami rzeczowo – finansowymi lub opóźnionych w realizacji (stwierdzono w 8 przypadkach), w sytuacjach takich zalecano uaktualnienie harmonogramów rzeczowo – finansowych,
- nieosiągnięciu lub zagrożeniu nieosiągnięcia zaplanowanego efektu ekologicznego. (nieprawidłowość wykryto w przypadku 6 zadań inwestycyjnych),
- nieosiągnięciu lub zagrożeniu nieosiągnięcia zaplanowanego efektu rzeczowego. (nieprawidłowość wykryto w przypadku 3 zadań inwestycyjnych),
- niewłaściwym rozliczaniu środków Funduszu (stwierdzono w 11 przypadkach) i zobowiązano Pożyczkobiorcę do weryfikacji lub korekt przygotowanych rozliczeń.

Oprócz kontroli prowadzonych na miejscu, analizowano dokumenty stanowiące rozliczenie kolejnych rat dotacji i pożyczek oraz rozliczeń po zakończeniu realizowanych zadań. W efekcie stwierdzono, że najczęściej pojawiającymi się niedociągnięciami były:

- nieterminowość i niekompletność składanych rozliczeń,
- brak oświadczeń o osiągniętym efekcie ekologicznym,
- brak potwierdzeń zamontowania tablic informacyjnych,
- brak potwierdzeń zamontowania tablic pamiątkowych.

XI. SPIS TABEL

		Strona
Tabela nr 1.	Plan i wykonanie przychodów Funduszu w 2016 roku	5
Tabela nr 2.	Plan i wykonanie kosztów Funduszu w 2016 roku	7
Tabela nr 3.	Planowana i zrealizowana pomoc Funduszu w 2016 roku według kierunków wydatkowania środków	12
Tabela nr 4.	Wybrane pozycje bilansu	29
Tabela nr 5.	Wybrane pozycje rachunku zysków i strat	31
Tabela nr 6.	Struktura wpływów Funduszu w latach 2014-2016	32
Tabela nr 7.	Struktura wydatków Funduszu w latach 2014-2016	33
Tabela nr 8.	Pomoc udzielona na dofinansowanie zadań w 2016 roku	36
Tabela nr 9.	Finansowanie zwrotne	37
Tabela nr 10.	Dotacje, dopłaty do oprocentowania kredytów oraz przekazanie środków	39
Tabela nr 11.	Pomoc publiczna udzielona w latach 2014 – 2016	42
Tabela nr 12.	Efekty ekologiczne z umów pożyczek, dotacji i przekazania środków zawartych w 2016 roku	54
Tabela nr 13.	Efekty rzeczowe z umów pożyczek, dotacji i przekazania środków zawartych w 2016 roku	55
Tabela nr 14.	Efekty ekologiczne z umów zawartych w 2016 roku w ramach środków udostępnionych przez Narodowy Fundusz	57
Tabela nr 15.	Efekty rzeczowe z umów zawartych w 2016 roku w ramach środków udostępnionych przez Narodowy Fundusz	57

XII. SPIS RYSUNKÓW

		Strona
Rys. 1.	Plan i wykonanie przychodów za 2016 rok	6
Rys. 2.	Plan i wykonanie kosztów za 2016 rok	8
Rys. 3.	Kierunki wydatkowania środków w 2016 roku	11
Rys. 4.	Wpływy Funduszu w 2016 roku	32
Rys. 5.	Struktura wpływów Funduszu w 2016 roku	33
Rys. 6.	Struktura wydatków Funduszu w 2016 roku	34
Rys. 7.	Formy pomocy finansowej udzielonej przez Fundusz w 2016 roku	35
Rys. 8.	Finansowanie bezzwrotne w 2016 roku	38
Rys. 9.	Struktura udzielonego dofinansowania (na podstawie umów zawartych w 2016 roku)	46